

Kiadóhivatal:

Budapest, IV. Váci-utca 1.
Aigner Lajos könyvkeres-
kedése.

Előfizetési díj:

Negyedévre ..... 2 frt.
Félévre ..... 4 frt.
Egész évre ..... 8 frt.
Egyes szám 20 kr.
Hirdetések díja: két hasábos
petit sorért 25 kr.

HERKULES

TESTGYAKORLATI KÖZLÖNY

SZERKESZTIK

PORZSOLT JENŐ PORZSOLT KÁLMÁN

KIADJA AIGNER LAJOS.

Szerkesztőség:

Budapest, VIII. Nagykörút-
utca 13.

Kéziratokat vissza nem
küldünk.

Bérmertetlen leveleket nem
fogadunk el.

A «BALATON-EGYLET», A «BUDAPESTI KERÉKPÁR-EGYLET», A «BUDAPESTI TORNA-EGYLET», A «BUDAPESTI VASPARIPA-EGYLET ELŐRE», A «DEBRECZENI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «GYÖRI CSÓNAKÁZÓ-EGYESÜLET», A «HUNNIA CSÓNAKÁZÓ-EGYESÜLET», A «KASSAI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «KOLOZSVÁRI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «KUNSZENTMÁRTONI CSÓNAKÁZÓ-KORCSOLYÁZÓ EGYLET», A «MAGYAR ATHLETIKAI CLUB», A «NAGY-ENYEDI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «NAGY-KÁLLÓI KORCSOLYÁZÓ EGYLET», A «NEPTUN BUDAPESTI EVEZŐS-EGYLET», AZ «Ó-BUDAI TORNA-EGYLET», A «PANNONIA CSÓNAK-EGYLET», A «RIMASZOMBATI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «SÁTORALJA-UJHELYI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «SOPRONI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «SZABADKAI TORNA-EGYLET», A «SZARVASI KORCSOLYÁZÓ-KÖR» ÉS A «SZEGEDI TORNA-EGYLET»

HIVATALOS KÖZLÖNYE.

A vallás- és közoktatásügyi m. k. minister ő nagyméltósága 47,020. számú rendeletével ajánlja e lapot Magyarország összes tanintézeteinek.

Bálozó ifjúság.

A táncz is testgyakorlat, a bálozás is sport, mondják s ellene beszélni mi sem akarunk. Különös is volna azt kívánni az ifjúságtól, hogy az öregek podegrás lábainak megfelelő okoskodással mérje lépteit. Hadd tánczoljon, hadd vigadjon a maga módja s a felvett szokások szerint mindkét nem ifjúsága, mi csak a hogyan-ra nézve akarunk néhány talán öregesnek látszó megjegyzést tenni.

A táncz talán az embernek első testgyakorlata, sportszerű mozgása volt. A testi erősödés és szellemi felfrissülés a legkedveltebb módja a játékos vagy harcziás táncz a még vad népeknél most is, mint hajdan. De sőt a már civilizált népeknél is sok helyen a táncz az egyedüli erősítő és mulattató testmozgás.

A művelt népek táncza azonban már sokban különbözik e tánczoktól. Itt a fő nem a testi fárasztó és erősítő izommunka, hanem a könnyed mozgás és élvez-

zetes társalgás. — A tánczba ma sem nem az erősödésért, sem nem az ügyesedésért megyünk, hanem a mulatságért.

De ez nem baj, mert e mellett észrevétlenül erősödünk és ügyesedünk is, ha a tánczban mértéket és józan módot tartunk. Hanem az már baj, hogy ezt igen kevesen teszik. Hisz kérem a mai bálozó ifjúság, mint a szójárás találón mondja, valósággal robotban tánczol. Aztán meg mióta a táncz ideje a hóhortos divat által főleg a téli hosszú estékre tétetett, e fárasztó testi mozgás mellett még a tiszta levegőt is alig kapja meg az erősen működő tüdő. Az ifjúság ma el megy a zsufolt bálterembe s ott hajnalig a legmegfeszítőbb testi munkát végzi, mely már nem csak nem erősít, de háttározottan ártalmas.

Nem a tánczot kell abba hagyni, hanem a most bálozó ifjúság szenvedélyét kell mérsékelni és hiszem, ezt legjobban az a lap teheti, melyik épen az ifjak büszkeségét, ép erejét van hivatva nevelni.

A «HERKULES» TÁRCZÁJA.

Csónak-út Passautól Budapestig.*

Előttünk áll Krempenstein vára. Másképp «Schneiderburg»-nak is nevezik, arról a szerencsétlen szabórol, a kinek egy kecskéje volt, a melyet ő nagyon szeretett és a mely egy szép napon megdöglött. A bánatos gazda a Dunában akart sirt keresni a szerencsétlen párának, de —

Als er sie schleudern will hinein
Verwickelt — o Todespein! —
Ihr Horn, ihm in die Kleider.
Nun liegen Ziege und Schneider
Tief unter dem Krempenstein!

Még jóformán csendes örök nyugalommal sem kívántam a «néhai kecske által felöklelt szabólegénynek», már is hallom a kormányos malicziózus megjegyzését, hogy az én evezésem úgy kong, mint a — visszhang, hogy minden egyes csapásom később hangzik, mint a többieké!

— Hát aztán? Tán ehhez a tragikus legendás helyhez nem jobban illik a misztikus, viszhangot utánozó poétikus evezés?! Hisz a nagy gőzhajó kereke is úgy zakatol, mint egy «daktilus» és az én evezésemnél még a szerény «trocheust» is megrójják?! Avagy tán azt akarja a t. kormányos vitatni, hogy az evezésnek nincs köze a költészethez? Én meg azt állítom, hogy a kettő egy töről fakadt! Hisz akárhány olyan embert tudok megnevezni, a ki teljes életében a megtettesült próza volt és ime, a mint első

* Mint már említettük, e csónak-kirándulást a «Nemzeti hajós-egylet» öt tagja (Csorba Ferencz, Forster Kálmán, dr. Kiss Károly, ifj. Jókai Mór, Weninger Vincze) tette meg. Az érdekesen megírt s nyomda alatt levő útleírásból mutattványul közöljük ez élénken írt sorokat. Szerk.

izben evezőt vett kezébe rhapsodikus kö tői ihlet szállotta meg: egyik perczenben a vizek mélyében csapongott, a másokban seregestől «rugta a csillagokat».*

Igy duzzogtam magamban és egy szemernyit sem engedtem azon határozott önállóságából, a melyet a «strokeman»-nek*** nevezett főkolompossal szemben már evezésem első órájáól kezdve követni szoktam.

Állhatatosan megmaradtam eredeti partállásom mellett. A mamelek szellem nem bírt felülkerekedni taktusaimnak szilárd egyéni jellemén!

A kormányos nem ismételte malicziózus megjegyzését.

Különbén furesa is lett volna, ha ily kicsinyes dolgokon makacsodik, mikor két európai nagy hatalom felzavart határain kell fentartania az egyensúlyt! Mert a hajó jobb oldalán Kálmán és Marcsi a német birodalom Dunájának békéjét zavarták, míg a bal oldalon Vincze és szerény magam Ausztriáét.

Sok «húzás és visszavonással» járó nemzetközi evezésünk Engelhardtzellnél ért véget.

Igy hívják a jobb oldalon az első osztrák helységet.

Engelhardtzell — vagyis Engelhardt passai püspök czellája. A püspököt már sok száz éve eltemették. De azért a helység ma is első sorban azon partmenti «czelláról» nevezetes, a melynek mai lakója péterfillérekét szed, azon legfeneketlenebb «papszakba», a minek «állampénztár» és pedig közös állampénztár a múnveve.

* «Rákfogásnak» mondják, ha az evező nagyon mélyen merül a vízbe, míg ha a víz felszine fölött síklék el: «csillagugásnak». Mind a kettő hiba. Az első esetben a csónak oldalvást billen. A második esetben pedig a viz várt ellenállásának elmaradása miatt, könnyen megtörténhetik, hogy az evezős hátra esik.

** «Strokeman» (olv. strókmén); angolból vett múnveve azon evezősnek, a ki legelől, vagyis közvetlenül a kormányossal szemben ül s a ki után a többieknek evezés közben igazodniuk kell.

Hogyan báloz a mai fiatalság? Ugy, hogy a bál és táncmulatságok által rendes életmódjával egészen ellentétes életet folytat. Estétől reggelig tánczol s reggeltől délig vagy estig alszik. — No ez még nem volna baj, hisz öregek is átmulatnak egy-egy éjet a nappal rovására, de ez ritkán jó elő, míg a bálozó ifjúság körülbelül két hónapig minden másodnap rendszeren éjjelezik.

Csak végig kell nézni már most is, a bálozások középidején, a rendszeren bálozó ifjakon, Arczuk halavány, szemük fénytelen s egész testük lankadt tartású. — De hát nem csoda; a legedzettebb athlétát is megtöri egy-két heti rendetlen életmód.

A bálozó ifjúság téli időben teljesen felhagy mindenféle testedzéssel, mert tényleg nincsen rá ideje, később már ereje sem. — Hisz a bálók s magánmulatságok végén sok ifjú valóságos beteggé tánczolta magát.

Mind e bajokon pedig lehetne segíteni és mi valóban segíthetne is, az a rendszeres testedzés. — Az az ifjú, ki örömmel látja nőni erejét a rendszeres testedzésben, meghökken a bálók folytán ereje gyengülésén. — Az ifjú előtt az erő és ügyesség főleg akkor válik becsesté, ha munkája eredménye, ha fokozatos testedzésben szerzte. Így megtudja becsülni és elvesztését nem kockáztatja a bálkóróságban. Az igazi athléta előtt nincs fájdalmasabb dolog, mint gyengülésének észrevése.

No és még a rendszeres testedzésnél is hatalmasabb véd a gyengüléstől a versenyekre való készülés. — Az ifjak testedzésétől én a versenyt soha, semmi körülmények közt sem hagynám el. — Versenyezzen a gyermek a tornában, az ifjú mindenféle testi erősödésben. Az az ifjú, ki a közelgő tavaszon erejét össze akarja mérni társaival, kinek büszkesége erős teste és ezzel nyert győzelme, az bizonynyal e nagyobb becsű örömeiket nem fogja kockáztatni a bálók füledt levegőjében.

Egy versenyre való készülés a verseny győzelme nélkül is több erőt s ügyességet szerez, mint ez idő alatt a legrendszeresebb testgyakorlat. Mert itt nincs lomha pihenés, itt minden nap meg kell tenni kivétel nélkül

a versenygyakorlatokat és mi a fő, már hónapokkal előre a legéberebben kell óvakodni minden kis bajtól.

Nem lehet tehát a bálozó ifjúságnak semmi üdvösebbet ajánlani, hogy a bálók csábos, de veszélyes levegőjétől meneküljön, mint a rendszeres testedzést és különösen a versenyre való készülést.

EGY VOLT BÁLRENDEZŐ.

A korcsolyázás S.-A.-Ujhelyen.

S.-A.-Ujhely, jan. 15.

Mint minden kezdet nehéz, úgy a korcsolyázás meghonosítása is Ujhelyben — különösen a szépnemnél — sok nehézségekbe ütközött. Sok reábeszélésre volt szükség, míg az apák s mamák elítéletét leküzdeni lehetett.

Nagy érdeme e tekintetben s az egylet megalakításában dr. Lácza László eddigi s Csuka Ödön jelenlegi elnökök, kik nem csak szóval, de igen gyakran seprővel is kezökben mentek jó példával előre, midőn a még 10 év előtti kis pályát a hótól tisztították.

Lassankint belátták a szülők, hogy a jég sport sem az erkölcsre, sem a testre nem hat kártékonyan, sőt a jég a «téli salon», hol a kis városban úgy sem gyakori társas összejövetelek történnek s hol, valamint a társalgás a lélekre csak művelőleg hathat, úgy a test is művelődik, edződik s hajlékonyvá lesz. Lassanként szűk lett a kis pálya s e célra egy a város végén lévő tavat vásárolt meg az egylet az Unio banktól.

E tő kedvező fekvésű, közel van a városhoz, közel a Ronyva folyóhoz, melyből zsilip segítségével víz bocsátható bármikor a jégre. Szép kilátás nyílik a város s az azt környező hegyekre.

Alapszabályainkat beküldöttük a ministeriumnak, mely azt megerősíté s készítettünk s hozattunk nyolcz szánt s buzgón utána néztünk, hogy a nagy térnek megfelelőleg szaporodjanak a tagok is.

Ez az egylet tíz éves fennállásának rövid története — így leírva rövid, de fáradságnak hosszú volt.

Sok harcot kellett vívni mindkét kezdet e két hatalmas ellenségével, az anyagi nehézségekkel s az elítéléssel, s hogy a harc győzelemmel végződött, az csak az egylet lelkes megalapítóinak s azon buzgalomnak köszönhető, melylyel minden perczen készek voltak az egylet érdekében tenni, fáradni.

A fáradság gyümölcse az elért siker s ha most végig tekintenek a nyüzsgő-mozgó életen, mely a körülbelül 5000 négyzetölnyi területű jégtükrön folyik, a sok korcsolyázón, kik a zene

A czella-lakó szent férfiú oda érkezünkkel idegen nyelvű igéket mormogott. Zsolozsmájából csak a «grenzzal» szót tudtuk tisztán megérteni. De adakozó kedvében levő csapatunknak ez is elég volt arra, hogy felszólítsuk közös pénztárnokunkat, Vinczét: adja meg a császárnak a mi a császáré. Ő egy ideig kőtorgálván nadrágzsebében — megadta. Sőt adott többet is. A mi fölött a mi czellabeli aprópénzes szentünk nem csak hogy nem ütközött meg, hanem — ha lehet mosolyából olvasni — azt felelte, hogy a császári és királyi pénzügyi szent sem különb a többi szentnél, annak is csak maga felé hajlik a keze. . . E megbotránkozató pazarlás után tovább folytattuk «munkás» életünket.

Ugy van kérem, «megbotránkozató pazarlás!» Mert igazság szerint nem csak a borraivalót, hanem a vámot sem lett volna tőlünk jogositva követelni az adakozásra szólító pénzügy-örangyal.

Dicsőült II. András király 1351-iki végzeményének 8-ik pontja ugyanis határozottan kimondja, hogy evezős ember nem köteles vámot fizetni — «nisi in pontibus et nargiis transenutibus» — ha csak hidat vagy kompot nem használ.

Figyelmeztetem is t. olvasóimat, hogy ha valamikor hason útra indulnak, ne feledjék magukkal vinni a «corpus jurist». Mi nem vittünk magunkkal semmiféle irott jogot s így a csónak-útunk folyamán kifejezett jogintézményeknek kizárólagos forrása a szokás volt.

Ez úton számos, az evezős-sport fejlődése tekintetében nagy horderővel bíró jogintézményt honosítottunk meg.

E «reformoknál» az életadó eszme többnyire tőlem származott. És büszkén mondhatom, mindannyi reform eredeti eszmén alapult. Legalább egyet sem puskáztam — Verbőczyből.

Legkisebb jelentőségű ezek között az a reform, a melynek értelmében a «helycsere» műveletéből állandó gyakorlat, majd jogszokás lett.

Csónakban helyet cserélni voltaképen csak annyit tesz, mint

cseberből vederbe jutni. És én e csőbres-vedres variációknak nem is lettem volna oly buzgó protektora, ha az nem szolgáltatott volna egyszersmind kitünően kedvező alkalmat az evezési szünetek megnyújtását involváló kedélyes epizódok inscenirozására.

Én pedig az inscenirozásokban is rendkívül leleményes voltam. Nem is maradt el az elismerés koronája.

Mindjárt első reggeliző állomásunknál, Aschachnál a «térdszalag», jó magyarsággal: «strumpfpándli»-renddel kellett magam, társaim jóakaró unszólása következtében, feldiszitenem.

Az ő térdök már útnak kezdetétől fogva dekorálva volt e szalaggal. Én azonban, a ki demokratikus természetemnél fogva, mindenben barátja vagyok a szabadságnak, nem akartam térdemet — a mely már amugy is a kékvérű harisnya supremanája alatt verejtékezett — még holmi rendszalaggal feszélyezni. De hát végre is engedni voltam kénytelen, a mind hangosabban nyilvánuló közkivátnak. Megvettem Aschachban a kívánt térdszalagot és egész úton magammal is hordtam azt — a nadrágzsebemben.

Hiába, szerény ember vagyok! Szerénységemben csak Vincze barátom mult felül, a kinek minden kívánsága abban állott, hogy passau útjából haza érvén, a budapestiek «singaléz»-nek nézzék.

Én biztosra is vettem, hogy hő óhaja teljesül. Mert a déli nap hevében hajadon fővel evezett, fürdés után a széllal szárítottta magát. Sőt a kaján fáma azt beszéli, hogy mosdás közben olajjal kente tagjait és hogy irigy szemekkel szemlélte volna az — útszéli cigánypurdét! Vettem is neki egy olvasót — kókuszdióból.

— Csinálj belőle magadnak — singaléz-ékszer!

És ő tényleg karperecczé alakította az olvasót; a mi aztán tetovirozott karjának teljesen afrikai jelleget adott.

Hogy a szerénység nem marad jutalom nélkül, azt már negyedik elemi osztálybeli olvasókönyvemből tudtam. Csak az iránt nem voltam tisztában, hogy miben áll majd a jutalma?!

hangjai mellett siklanak minden irányba s kiknek nagy része az ő tanítványuk, — a sok vidám kipirult női arczon s a háttérben, ha reá gondolnak a kis megtakarított tőkére, melylyel mind ezt még rendezni, csinósítani lehet — lehetetlen, hogy ne örüljenek s büszkék ne legyenek ily eredményre, mely az ő munkásságuknak köszöni létét.

Minket pedig kiknek az úttörők fáradságos munkája után csak a fenntartás jutott, csak buzdíthat az eddig elért siker.

Az egyesület jelenlegi elnöke: Csuka Ödön ügyvéd ur s titkár és pénztárnok: dr. Hornyai Béla.

Ez évben van 65 rendes beiratkozott tag, kik közül a felnőttek 4 frt, az ifjúság pedig 2 frt 50 kr. évi díjat fizet. A napi beléptidő zene alkalmával 30 kr. máskor 15.

Többször rendezünk multságokat, álarcos meneteket lampionvilágítás mellett, midőn 150—200 ember is ki jön pályánkra.

A jégre a jégfelügyelő vigyáz, ki egyuttal a jegyeket is szedi s 6—8 munkás majdnem folytonosan el van foglalva a javításokkal.

Szándékunk jövőre egy csinos csarnokot építtetni s egy jéggyalut vásárolni, ha megismerjük annak czélszerűségét s hogy ily nagyobb kiadások fedezhetőek legyenek, e czélra egy műkedvelői előadást fogunk rendezni, az egyesület buzgó hölgyeinek közreműködésével, a legközelebbi hetekben. Dr. HORNYAI BÉLA, titkár.

A porosz kormány és a torna.

A torna igazi hazája mindig Németország s specialiter Poroszország volt. Közoktatási intézkedéseink legnagyobb része német mintára készült s a kötelező torna-oktatás egyenesen Poroszország után — az igaz, hogy jó későre — hozatott be nálunk is.

Ily körülmények között különös érdeklődéssel birhat reánk nézve mind amaz intézkedés, mely Németországon a kormány részéről a torna-oktatást illetőleg történt.

A porosz képviselőházban a múlt év februárjában érdekes vita fejlődött ki a tornatanítás érdekében s a porosz kormány intézkedései jó vaskos kötetet tesznek ki e tárgyban s a berlini tornatanárképző intézet igazgatója dr. Euler C. már második kiadást rendezett közelebb ezekben.

A hivatalos adatok alapján részletesen ismertetjük a porosz kormány intézkedéseit s ez alkalommal Gossler közoktatásügyi miniszternek egy nem rég kiadott körrendeletét közöljük itt szó szerint:

«A tornatermek előállítására, tornagyakorlatok megtartására és a szabadban való tornajátékokra vonatkozó 1882. okt. 27-én

kelt rendelet kibocsátása óta már közel egy év folyt le. Feltehetően immáron, hogy az állami tanfelügyelőségek, a községi hatóságok, a torna-egyletek, az ifjúság barátai egyáltalában, a fentjelzett rendeletben adott impulsus behatása alatt az ügyet hathatósan felkarolták és a mennyiben az a rendes iskolatornázáshoz szükséges helyiségek beszerzése és helyreállítására úgy, mint a torna-játékok szabadabb gyakorlatára is vonatkozik, a kívánt célhoz közelebb hozták. Mi volt e tekintetben a lefolyt évben elérhető: mi van a biztos kivitel stádiumában, arról óhajtanék legfőleg 3 hó lefolyása alatt kimerítő jelentéstétel.

Kipuhatólandó lesz tehát, hol építettek új tornatermek, vagy hol nyitattak meg a már létezők a tanuló ifjúságnak használat végett, hol voltak torna- és játékhelyek előállíthatók és hol hoztattak oly rendeletek, vagy vétettek volna már talán foganatba, melyek, az előirt szabályszerű tornagyakorlatoktól eltekintve, az ifjúság üdülésére és erősödésére szolgálnak.

E mellett még arról is óhajtok nyilatkozattétel, hol és mennyiben észleltettek az 1882. okt. 27-iki rendelet foganatosításánál hiányok avagy előnyök és esetleges indítványok a kitűzött cél könnyebb elérhetése végett.

Ez utóbbira való tekintettel, kívánatos volna csakis oly indítványok előterjesztése, melyek egyáltalában a kivitelre és foganatba vételre alkalmasak.

A közoktatásügyi miniszter: Gossler.

Kötélhúzás.

(Két képpel.)

Felnőtteknek mint gyermekeknek kedvelt erősítő multsága a kötékhúzás. A versenyzés, egymást kihúzni helyükből, ez egyszerű testgyakorlatot ép oly kedvelté teszi az angol athléták, mint a német tornászok előtt.

A kötékhúzást többféle módon gyakorolhatjuk; első képünk a páros kötékhúzást mutatja be, a mint az egyik tornász már majd átlépi a bíró vagy művezető által kettőjük közé vont vonalat. Ki a vonalon túllép, az a vesztes fél.

A húzás vezényszóra egyszerre történik s a húzás abban-hagyása is.

A fozás különféle lehet, de legelőnyösebb a képünkön bemutatott váltott fogású tartás.

Ha egyszerre többen akarnak kötelet húzni, úgy körülbelül egyenlő két pártra kell felosztani a küzdőket s a kötélt mellé a képünkön látható módon felállítjuk őket. A pártok közé vont vonaltól kezdve az egyes pártokból elsőnek a legerősebb tornász áll, míg a kötélt végére a legnehezebb természetűek állnak. A «rajta» vezényszóra nem rántással, hanem lassú húzással kezdődik a küz-

és más detronizált szerencsétlen kollégámra gondolva, hallgatással fogadtam és királyi haragom sújtó tolmácsolása helyett politikusabbnak tartottam a «királyi kisebb haszonvételeket» gyakorolni.

Ide tartoztak:

A «kizárólagos italmérési jog» (jus educillii). Ezt azon kulcsból gyakoroltam, a melyet még Passauban létünk alatt töltöttünk meg cognackal. Más ital nem is volt velünk. Szándékunkban volt ugyan még «kolera-cseppeket» is venni. De a szándék megmaradt szándéknak. A mi ezer szerencse! Ugyis egész úton «antikoleras» világot éltünk.

Egy további kizárólagos kisebb haszonvételi jogom volt a «jus praesentationis», a kizárólagos köszönési jog. E joggal csak egy ízben éltem, mert egész kormányzásom folyama alatt csak egy dunagőzbajozási «nagybatalmassággal» — ha jól emlékszem — a Germániával találkoztunk.

Kizárólagos «vadászati jogom» is volt. Simboluma egy hatlövetű revolver, mellettem feküdt egy börtökben, a kormány padján. Ezen jogomnál fogva, a víz és levegő minden állata az én uri vadász-passiómnak volt fentartva. Robotba evező jobbágyaimnak egyes egyedül a — «rákfogás» volt megengedve. Ezt sem vettem jó néven.

Megilletett még ezeken kívül a kizárólagos «látszóvezési» és kizárólagos «lábszétterpesztési» és egyéb kizárólagos kisebb haszonvételi jogok, a melyeket azonban rendre ki nem aknázhattam, mert pünkösdi királyságom csakhamar véget ért. A kormány finom gyepelője helyett a durva evezőt kellett kezembe venni és lapátolni — akár egy gályarónak — délutáni 2 óráig.

CSORBA FERENCZ.

E töltöt töprengve, kezdtem a reggeli után evezésemet.

Egyszerre csak megszólal Marczy:

— Ferke komám talán beteg az eveződ?

— Nem betegség az Marczy, hanem «szerénységem» az evező és víz iránt.

Mikor aztán látták volna társaim, hogy kinyilatkoztatott szerénységem és kiméletes modorom nem múló affektációból ered, hanem hogy abban állhatatos és kitartó vagyok, sőt hogy minden biztató bátorítások daczára is mind szerényebb és kiméletebben forgatom a vizben a lapátot, — közkívánattá lett, hogy ültessenek engem a kormányra, az «ilyen» ember oda való.

«A nép szava isten szava» — gondolám. És mint egy második Cincinnatus, elfoglaltam a kormány padját.

Mint ha csak oda születtem volna! Ugy éreztem magam rajta, mint egy kis király! De király is voltam, még pedig sokkal inkább, mint — kormányos!

«A király uralkodik és nem kormányoz» — mondja századunk nagy állam-jogásza, Thiers. En respektáltam ez alkotmányos elvet és a kormányzás tényleges vezetését uralkodásom egész folyama alatt «parlamentirozó» kedvelt hibeimnek s különösen a tekintetes karoknak» engedtem át. A kedvelt hitek és főképp a tekintetes karok közt nem volt a legpéldásabb harmonia. Majd a «jobb», majd a «bal» oldal kerekedett túlsúlyra és a sok visszavonás miatt «alkotmányunk» nem a legmegfelelőbb úton haladt célja felé. De mindezekért feleljenek a történet i élőszeke előtt azok, a kik nem tudtak élni az engedett «szabádsággal».

En közvetlenül csak a «külső» viszonyokra ügyeltem. Ez elég fejfájást okozott. Mert a midőn a királyi «súlyommal» hol egyik, hol másik oldal nehézkedési tendenciájának kedveztem, az ellenpártból rendszerint akadt egy-egy vakmerő demagog, a ki elégedetlenségének nem átalott hangos felségkáromló szavakban kifejezést adni.

En a pártszenvédely ilyes kiöréseit XIV. Lajos, III. Napoleon

delem s tart, míg valamelyik párt első embere a vonalat át nem lépi. A kötelet a küzdelemben nem szabad egy pártnak sem elereszteni.

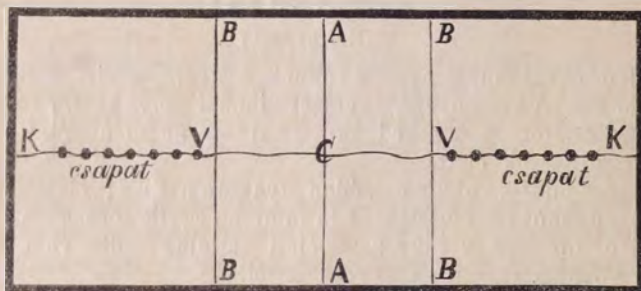
A kötélhúzáshoz való kiállás akként változik, mint a hogy a kötelet fogjuk. Ha képünkön látható alsó tartásban húzunk, úgy

legjobb a képünkön jobb oldalon álló egyen állása. Ha már kihúznak e helyzetből, a kötelet nem lehet elengedni s újból megfogni, hanem vele kell kilépni.

A kötélhúzás népszerűségét nagyban elősegíti az is, hogy egyszerű gyakorlása mibe sem kerül, kivéve az olcsó kötelet. Nálunk mind az athléta, mind a torna-egyletek gyakorolják e sportot.

Az egyleti helyiségben a kötélhúzást talán még nem is űzik oly kedvvel, mint az iskolai tornázásban. A tornázási miniszteri tervben ugyan, ha jól emlékszem, nincs benne e társasgyakorlat, de mindenesetre a középiskolákban űzni kell.

Képünkön ép a gyermekek számára rendezett kötélhúzásnak a beosztását mutatjuk be, itt ugyanis, hogy ne legyen rendetlenkedést-előidéző-huzalkodás, két határvonalal (BB) jelöljük meg a tért, melyet az első vezető tornásznak (V) nem szabad átlépni. A KK-val jelölt görbe vonal a kötelet mutatja, melynek végét szabadon kell hagyni s nem szabad az utolsóak a derekára csavarni.

Tornatanítóink a játékok közé mindenesetre vegyék be a kötélhúzást, csak legyen elég erejük a rakoncátlanságnak elejét venni.

A kötélhúzási versenyeknél a kötélt közepére egy szalagot kötünk (E-ben) és a győztes az a fél lesz, melyik a szalagot határvonalára túl magához húzza. A versenybíró az A—A vonalon állva, vezényli a «rajta» és «állj» szavakat.

A bécsi korcsolyázásról.

(A bécsi korcsolya-pálya. — A kerék-korcsolyázás. — A jég ünnepély. — A bécsi nők korcsolyázása. — A táncz a jégen.)

Bécs, jan. 21.

Ha a birodalmi székváros lakói jogos félelemmel tekintenek Budapest középítkezési és világvárosias rohamos fejlődése felé, úgy viszont a fővárosi sportkedvelő fiatalsággal együtt mi meg csak irigy sóvárgással bámulhatjuk a korcsolyázás azon magas fokát, melyre oda át már felemelkedtek s ezt bizonyára sok oly szerencsés körülmény összejátszásának tulajdoníthatják, melyek nálunk fájdalom, még ez ideig hiányoznak.

Ez előnyök közül első sorban természetesen a bécsi korcsolya-egyletnek kitűnő karban tartott mesterséges pályája említendő fel, mely a Wien-canal és a Stadtpark között elterülő mélyedésben, a vámház palotához közel fekszik. Alakja tojásdad s valamivel kisebb térfogattal bír, a mi egyleti nagy pályánknál. Riegelwandra épített csarnoka, egyszerű földszintes két hosszú szárnyú épület, melylyel szemben a jégtükrök másik oldalán egyenlő magasságban emelkedik a zenészek számára épített csarnok: a tó bal oldalán külön épület áll az egylet tagjainak rendelkezésére; kényelmes külön ruha- és korcsolya-székényekkel, úgy, hogy nincsenek az illetők a közös ruhatár rettenetes dula-kodásainak kitéve. E csarnok niveauja alatt egy kisebb és hasonlóan mesterséges jégképződésre alkalmas tó fekszik, melyen inkább csak a kezdők gyakorolják magukat.

Az egylet élén álló választmány a hideg évszak beálltával rögtön gondoskodik arról, hogy az egyenletes talajú nagy bassain néhány hüvelyk mélységű vízzel megtöltsék, úgy, hogy a jég-rétegek a leggyorsabban képződhessenek.

Az éjjelenkénti óvatos öntözgetés és a jégnek állandó ápolása mellett aztán, jó bécsi sógoraink már akkor régen áldozhatnak a kedves jég sport istenének, mikor még mi szegény pestiek csak messziről nézhetjük mély tavaink veszélyes jégpánczéjait.

Mielőtt a bécsi korcsolyázók haladásáról részletesen megemlékeznék, meg kell említenem azt a másik nagy előnyt, mely az ottani korcsolyázásnak különösen a női nemnél a mieinkével szemben óriás mérvben való tökélyét előmozdította s az a skating-ring, az ugynevezett fakorcsolyázás.

A Wiener Rollschul-Club csinos épülete közvetlen a korcsolya-egylet mellett fekszik s 20,000 frtba került cement-talaja egész éven át az egyleti tagok rendelkezésére áll; — s miután a fakorcsolyával — bár feltétlenül nehezebb és veszélyesebb rajta haladni — majd mindazon gyakorlatot el lehet végezni, melyek — kivéve tán a cadét ugrásokat — a jégen producálhatók: igen természetes, hogy ily állandó s egész évre kiterjedő gyakorlat mellett aztán a haladásnak is hatványozottnak kell lenni.

A fakorcsolyázást már nálunk is megkezdették, de csak fatalajon, mi a skating-ring fakarikának a fatalajhoz való tapadása mellett eredményre mindaddig nem vezethet, míg nem leszünk képesek mi is megfelelő cement burkolatról gondoskodni.

***

A január 21-én megtartott «Costum Fest»-en, a bécsi korcsolya-egyletnek 120 elsőrangú tagja — (itt a jó korcsolyázók már százával számíthatók) — állott ki a síkra, hogy a 4 képből álló némajátékban («Winternachtstraum») szemképrázató villanyvilágítás mellett résztvegyenek.

Ez éjjeli sport-ünnepély esti 8 órakor kezdődött s csak éjtél után végződött, de már este 6 órakor zsúfolásig tele volt a kis bassain, a 6—7000 néző közönség a pálya minden oldalán felállított tribünökön, roppant kíváncsian várta a tarka seregnek beözönlését, — végre felharsant a zene s a vagy 400-ra menő costumös korcsolyázók rendetlen tömegekben beözönltek a tükör-sima pályát.

E tarka élőképnek másodpercenként változó tündéri hullámzását leírni már nem szaklagnak a hivatása s így elég legyen csak annyit felemlíteni, hogy a ragyogó costume-alakok százai, a világ minden nemzetének színgazdag pompáját fejtették ki s az elefántok által vontatott diadalkocsik után a négerek, mulattok, a szőke lordok, khinaiak s a hárem kiszóktetett szépei, a harlekinek és yonglörök csörgő s a handlék és lengyel zsidók jajgatós és kacagós zsvaja között együtt hemzsegték.

Vagy negyedórai általános korcsolyázás után megkezdődött az allegorikai képek bemutatása s hogy mily jó volt a mesterséges jégpánczél, azt a legeclatansabbul bizonyította, hogy a 6—8 ló által vontatott óriási díszkocsikban és szánkákban tömegesen ültek a szebbnél szebb tündérek s a roppant teher alatt meg nagy repedt jég alól, csak az ott lévő kis mennyiségű vizet lehetett pillanatokra a felszínre szorítani, — beszakadásról persze álmodni sem lehetett.

Nálunk már a megnyitás napján, az embermagasságú tó felett négyest tánczoló márnásaink majd hogy be nem szakadtak s a négyesek rendezésétől el is kellett állaniok.

A két pálya összehasonlítása is rosszul esik nekünk, de legalább azt érhetjük ezzel el, hogy az illetékes körök figyelmét, a mi, korcsolyázási sportunk ezen égető sebére felhívjuk.

A bécsi haladottabb korcsolyázó nők közül legalább vagy 60-an képesek a waltzert tánczolni s e tánczokat nem teljes fordulásokkal, mint nálunk több férfi tudja, hanem szaggatott körökkel végzik, a mi azonban a zene taktusának betartásából nem von le náluk semmit sem. E táncz lépéseknél — «normalis» derék-átkarolás mellett, a férfinak bal lábbal belső körbe s onnan mindkét lábbal hátravágó hosszú lépésbe kell átmenni s a fordulatot csak akkor megtenni, ha a nő a hátsó hosszú lépéseket már megtette.

Énnél sokkal szebb és kedvesebb látvány, a polka vagy «tramblan», ezt már sokkal kevesebben is tánczolják, mert feltétlenül nehezebb lépésekből áll. E táncznál a férfi csak egy kézzel tartja a nőt kezénél s a táncz első ütemére egyszerre lépnek előre a jobb kis külső körbe s a polka 2-ik ütemére, a bevezetetlen kis körből ugyanazon arcz-fronttal bal lábaikat a hátsó külső körbe vetvén, ott jobb lábaikkal egyet-egyét szökkelnek s a polka ryhtmusának végső szakát, egy gyors teljes pirouetttal úgy fejezik be, hogy egymás kezét hátfogással ismét elérvén, arczezal ellenkező oldalon kezdik a befejezett szép tánczot.

(Folyt. köv.)

PORZSOLT GYULA.

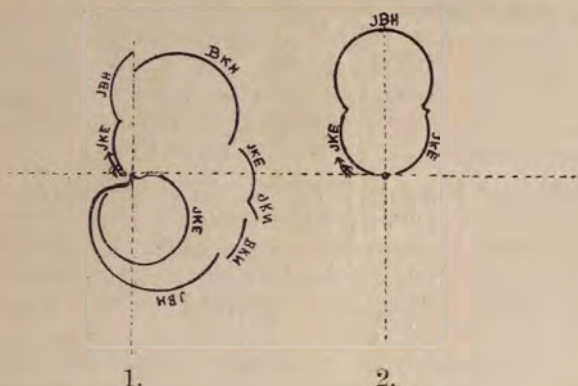
Angol korcsolya-figurák.

(Képpel.)

(Folytatás.)

A mult számunkban közlött korcsolya-figuráknak pár hasonlóját még jó lesz lejegyezni, mert egyformán könnyűek és tetszetősek. Egészen az előbbi alak szerint rajzoljuk le magunknak a következő alakot: hármás (j. k. e. — j. b. e.) b. k. h. (f. k.). Hárm. b. k. h. (k. k.) — j. b. h. (k. k.) j. k. e. (f. k.) — Hasonló ehhez a következő gyakorlat: hárm. — b. k. h. (f. k.) hárm. — b. k. h. (f. k.) — j. k. e. (k. k.) j. b. h. (t. k.)

Egy már kissé nehezebb angol korcsolya-gyakorlatot mutatunk be mai számunkban (1 ső ábra). A körzések a következők:

hárm. — b. k. h. (f. k.) — hárm. (j. k. e. és j. b. h. — és nem mint rajzunk tévesen jelöli j. k. e. — j. k. h.) b. k. h. (k. h.) j. b. h. (f. k.) — j. k. e. (t. k.) Ez utóbbi két körnél előző élváltásnál, mikor a belső hátsó körből a külső előre való körzésbe megyünk szabad lábunkkal erős lendítést adunk magunknak.

Egészen hasonló alakot ír le a jégre a következő gyakorlat, mely az előbbtől csak az utolsó két körével különbözik: hárm. b. k. h. (f. k.) — hárm. b. k. h. (nagy f. k.) — b. b. e. (t. k.) Az utolsó két körnél előző élváltás egyike a legjobb gyakorlatoknak, csak vigyázni kell, hogy az utolsó körre is maradjon elég lendületünk. — Hasonló figurák még a következők: hárm. b. k. h. (f. k.) — hárm. — b. k. h. (f. k.) — j. k. e. (f. k.) — j. k. e. (k. k.) — j. b. h. (t. k.) — Még szebb ennél a következő: hárm. b. k. h. (f. k.) — hárm. — b. k. h. (f. k.) — j. k. e. (k. k.) — b. b. e. (f. k.) — b. k. k. (t. k.) — Mind e gyakorlatoknál vigyázni kell különösen, hogy az utolsó teljes körre jó nagy lendületet vegyünk.

A második ábránkon bemutatott gyakorlat így magában is kellemes, de főleg a társas gyakorlatoknál nagyon használható, t. i. mikor párjával, vagy négyenkint ugyanegy körzést végzünk. A körzések ilyenkor legkönnyebben úgy állíthatók egybe, ha a kiindulási és bevezetési körök ugyanazok. A gyakorlat körjei a következők: j. k. e. (k. k.) j. b. h. (f. k.) — j. k. e. (k. k.) — A gyakorlatot nyolczas alakban csinálva, a bal lábbal ugyane köröket végezzük s vízszintes vonal alá ekkor egy ép ily alakot rajzolunk le.

Könnyebb e körzésnél az egészen ilyenforma következő gyakorlat: j. k. e. (k. k.) — j. b. h. (k. k.) — j. k. e. (t. k.)

(Folyt. köv.)

VAMOS GÉZA.

Különfélék.

Azon tisztelt olvasóinkat, kiknek előfizetésük lejárt, fölkérjük az előfizetés megújítására.

Az előfizetési ár: 3 óra 2 frt, 6 óra 4 frt, 12 óra 8 frt.

Az előfizetési pénz legcélszerűbben posta-utalványon küldhető Aigner Lajos könyvkereskedésébe (Budapest, IV. váczai-utca 1.)

Az 1884-iki évfolyamból még néhány teljes példányt szolgál a kiadóhivatal 6 frtjával.

A «Beregszászi korcsolyázó-egylet» — mint lapunk zártakor értesülünk — a «Herkules»-t hivatalos közlönyül választotta. Az erről szóló hivatalos iratot jövő számunkban közöljük.

Az országos evezős-zövetség alakítása ügyében jan. hó 26-ára értekezletre hívta össze a csónakázó-egyletek küldöttjeit Mihálkovic Tivadar. Megjelentek: a «Hunnia» csónakázó-egylet részéről Lisznyai Tihamér, a «Neptun» evezős-egylet részéről Csizik Béla és Mészáros Ferencz, a «Győri csónakázó-egylet» megbízásából Koch Adolf kir. táblai bíró és Porzolt Kálmán. A jelen voltak elhatározták, hogy, miután a «Nemzeti hajós-egylet» küldöttjei nem jelentek meg, az értekezletet február 8-án d. u. 4 órakor tartják meg a «Herkules» szerkesztőségében. Az idei nemzetközi regatta programjára nézve azonban tervet készítettek a jelen voltak, mely a 8-iki ülésen véglegesen el fog dönteni s mely a következő főbb pontokat tartalmazza: I. Nemzetközi verseny legjobb négyevezős hajók részére. II. Négyevezős verseny hazai csónak-egyletek részére. III. Nemzetközi verseny párevezős legjobb hajók részére. IV. Párevezős legjobb hajók versenye hazai csónakázó-egyletek részére. V. Kétevezős hajók versenye (kormányos nélkül) hazai egyletek részére. VI. Palánkos külvillás négyes bajók versenye (legkisebb szél-esség 75 cm.) A legutóbbi verseny trainingjéhez a «Neptun» evezős-egylet saját helyiségében felajánlja a testvér-egyletek tagjai számára egy hajóját. Valamennyi versenyre vonatkozólag kimondatott, hogy csak két nevezés mellett tartatik meg.

Budapestről Szabadkára. Táv. 199 kilm. 221 m. Indultak: Vermes Lajos, Gersányi Gyula, Derényi Farkas, Vida János. 1885. jan. 9-én d. e. 6 órakor. Az áthaladott helységek a következők: Soroksár (pesti alsójárás), Haraszti (homokos talaj) 20 kilm., Taksony 5 km., Majosháza (rosz út), 10 km., Aporka (hátsó szél), Pereg (jó út, hófúvások), 15 km., Dab (jó út, solti járás, erős fagy), Tass (erős szél) 20 km., Egecse (homokos talaj), Szalk-Szt-Márton 65 km., Homok Szt-Lőrincz (szemközti szél), Fehéregyház, Máriaháza (mocsaras vidék), Tetétlen 30 km., Akasztó (solti alsó járás, homokos utak), Kiskörös 23 km. Itt Vida és Derényi vasútra ültek, gépeik elromlottak. Csábor (jó út) 7.5 km., Tüskös-Csaba (mocsarak befagyva, jó út) 13 km., Fehértó (halasi járás) 10 km., Füzes-Palota (homokos talaj, erős hátsó szél) 22 km., Kelebia, Szabadka. Érkezés szombaton, jan. 10-én esti 7 óra 39 p.

Az «Aradi torna-egyesület» által február 7-én tartandó disztornázás sorrendje a következő: 1. rendgyakorlat: felvonulás négyes sorokba, vezérli: Nagy Sándor művezető. 2. Szabadgyakorlat: egyszerű, vegyes- és összetett gyakorlatok, vezérli Nagy Sándor művezető. 3. Általános csapatornázás: I. csapat korlátlan, előtornász Fleischhacker Gy. II. csapat lovon, előtornász Kramer Henrik. III. csapat bakon, előtornász László Lajos. IV. csapat magas ugrás, előtornász Nagy Sándor. 4. Verseny magas ugrás, két díjnak osztásával. 5. Kardvívás: a) kezdők iskola vívása, b) haladók iskola vívása, c) haladók vívása egész testre. 6. Versenyornázás a nyújtón, két díj osztásával. 7. Iskolaornázás a nyújtón. 8. Szabad tornázás a korlátlan. A disztornázás után táncmulatság lesz, melvnek rendezői: Fleischhacker Ferencz, Fleischhacker Gyula, Haslinger Ferencz, dr. Kell Lipót, Monty Alajos, Móser György, Nagy Sándor, Oláh Elemér, Pollák Vilmos, Rosenberg B. Béla, Simon Ákos, Schubert Ede, Tenner József, Tolnai János, Weiss Márkus.

A nagyenyedi korcsolyázó-egylet február hó 10-én a régi városház nagytermében jótékony célú zártkörű táncestély rendez. A tiszta jövedelem felerésze a honvédtisztek özvegyei és árváinak segélyalapja javára fordittatik.

A marosvásárhelyi torna-egylet saját pénztára javára Marosvásárhelyt febr. 1-én a Transsilvania disztornémében zártkörű korszorú-estélyt rendezett. A rendező-bizottságban voltak: dr. Agyagási Károly, Bedőházi János, Bucher Lajos, gróf Bethlen Károly, Csontos Olivér, Darkó Ákos, Dózsa Endre, Fekete István, Jakabos Vilmos, Jakab Rudolf, Z. Knöpfler Elek, dr. Kozma Jenő, gróf Lázár Kálmán, gr. Lázár Árpád, dr. Láni Oszkár, Lénárt József, dr. Molnár Gábor, Máriaffy Dávid, Pálffy István, dr. Pap Dömök, báró Rothenthal Béla, Sándor Kálmán, dr. Sándor Béla, báró Szentkereszty Zsigmond, Tauszik B. Hugó, gróf Teleki Mihály.

A jászberényi korcsolya-egylet febr. 1-én saját pénztára és részben a nő- és dal-egylet javára zártkörű jelmez- és álarcosbált rendezett. Rendező-bizottság volt: Horváth Dezső elnök, Barla Kálmán pénztárnok, Bokor István jegyző, Almásy Árpád, Baranyi Balázs, Beleznay Antal, Bugyi Pál, Brünauer Adolf, Beleznay Ilonka, Kléger Erzsike, Muhoray Margit, Muhoray Gizella, Muhoray Mariska, Prusovszky Mariska, dr. Király Gáspár, Kis István, Nyitó Ferencz, Streitmann András, Sarkady Adolf.

Az egri korcsolyázó-egyletnél az 1884—85. évre megválasztottak elnökké: Dobrányi Lajos; pénztárnokká: Gröber Ferencz; választmányi tagokká: Ligeitúty Iván, Gröber Berta, Ludányi

Ferencz, Buzáth Lajosné, ifj. Simonyi Károly, Mészáros Kornélia, Gröber Anna, Kele József, Czövek Frigyes, Dubniczky István. Az egyesület pénztára javára Egerben, január hó 24-én az ó-kaszinó termeiben zártkörű táncestet rendezett, mely fényesen sikerült s a siker a rendezőségnek köszönhető, mely a következő tagokból állott: Gröber Ferencz pénztárnok, ifj. Simonyi Károly jegyző, Dobrányi Lajos elnök. Bizottsági tagok: Buzáth Lajos, Frantz Piroška, Gröber Berta, dr. Ludányi Béla, Buzáth Lajosné, Fülöp Zoltán, Kele József, Ludányi Ferencz, Danilovich Pálné, Gröber Anna, Ligetkúty Iván, Mészáros Kornélia, Mészáros Kálmán.

A görög nők tornagyakorlatairól tartott felolvasást Fiumében, múlt hó 21-én *Mozog* István, a fiamei állami főgymnasium tanára.

A csikszeredai korcsolyázó-egyesület jan. hó 24-én saját pénztára javára sikerült mulatságot rendezett. A rendező-bizottság tagjai voltak: Lázár Domokos egyl. elnök, Kátai Gyula bálb. elnök. Megválasztott bál-bizottság: Pap Domokos pénztárnok, Kánya Gyula titkár. Rendezők: Ambrus Dénes, dr. Betegh Antal, dr. Csizsér Miklós, Enyver József, Eresényi Béla, Fejér Sándor, Gecző Béla, Gyárfás Lajos, Györfi Sándor, Kiss Lajos, László Ferencz, dr. Madár Imre, Molnár Lajos, Páll G. Joachim, Székely József, Végh István, dr. Vorsatz Antal.

Deésen a korcsolya-egyesület a napokban tartotta idei bálját, melylyel a farsangi mulatságok sorát megnyitotta. Az «Angol királynő» szálló színházi termében válogatott közönség gyűlt egybe s nemcsak az odaválók, hanem a környékbeli is szép számmal voltak jelen. A négyeseket 36–40 pár tánczolta. A bál 45 frtot jövedelmezett.

Az «Ungmezei Tanügy» a «Herkules»-ről. A Talapkovics Emil által jelesen szerkesztett «Ungmezei Tanügy» múlt hó 15-iki száma a következőket írta: A «Herkules» testgyakorlati közlöny decz. 23-iki 39. száma igen helyesen kárhóztatja némely tornatanító azon eljárását, hogy nem számolva a gyermek egyéniségével s az iskolai tornázás céljával, tán csak hiú dicsőségért a gyermeki gyenge erő fejlődését inkább gátló, mint elősegítő egyleti tornázással kisorsítja az iskolai tornázást. Ajánljuk a tanítók figyelmébe az e felett való gondolkozást. De különösen ajánljuk Porzsolt Lajos, a közlemény írója, következő szavait: «oly tanító legyen az iskola-növendékek tornatanítója, a ki nem csak tanítani, de játszani is tud».

Uj torna-csarnok. Esztergomból írják lapunknak, hogy ott a városi iskolák tanulósa számára a városház udvarán lévő épületben, hol eddig tűzoltói s egyéb szereket tartottak, tornahelyiséget fognak felállítani.

A guti vadásztársulat január hó 20-án a nagy-guti erdőben tartotta vadászattal egybekötött közgyűlését Buday József elnöke alatt, mely alkalommal tiszteletbeli tagul Török Gábor debreczeni erdőmester egyhangulag megválasztott és az oly mélyen sajnált távozó Osterlam Armin kir. erdőfelügyelő helyére — kinek érdemei jegyzőkönyvleg örökítették meg — igazgatónak megválasztott. Másnap, 21-én a vadászatot folytatták, mely alkalommal Tóth Mór karczagi királyi ügyész, ki a társulatot megalakította, egymásután egyes golyó lövéssel két nyulat lőtt. Végül felemlítendő, mikép a társulatnak gróf Zichy Ernő tag a megkezdendő fázán anyag beszerzésére 100 frtot adott.

A nagy-kanizsai torna-egyesület január hó 17-én igen sikerült táncmulatságot rendezett. A hölgyek díszes sorában jelen voltak: Engländer Czilike, Rosenfeld Ilka (Szentpéter), Sommer Malvin és Luiza, Rosenberg Mari és Adél, Welisch Ida, Wolheim Fanny, Scherz Berta, Scherz Tilka, Hartmann Helén, Lakenbacher Irma, Weisz Karola és Gizella, Kohn Hedvig, Kayserling Jolán, Honig Jenny, Teszov Mari, Kohn Szódi, Pollák Marcsa, Mózes Janka (Varasd), Lengyel Sarolta (Marczali), Weisz Gizella, Reichentfeld Leopoldin, Keszler Lina, Leipnik Szelin: — Guttmann Vilmosné, Grünhut Alfrédné, Weiserné, Garainé, Rapochné, dr. Rothschild Samuné, dr. Rothschild Jakabné, Leszner Henrikné, Engländer Lajosné, Weisz H. J.-né, Scherz Zsigmondné, Scherz Albertné, Rosenfeld Mórné, Markbreiter Lipótné, Welisch Józsefné, Sommer Sándorné, Krászáné, Wolheim Ernőné, Weismayer Izidorné, Goldstein Fülöpné stb. Az első négyest 42 pár tánczolta. (Z.)

Korcsolyázó világ Esztergomban. Esztergomból írják jan. hó 20-ikáról: A Duna jégén 10 centiméteres pályán találkozik most szép közönségünk s a lehető legkedélyesebben mulat. A «pályatársak» fíradhatatlanul siklanak végig a sima jégen s csak nagy ritkán tűnik föl egy kis baleset, mely azonban csak egy-két pillanatig nevezhető annak. Mekler, a jégmester nagy gondot fordít a pályára. Elénkebb korcsolyázó sáison nem is óhajthatunk. (E. V.)

A budai tornászok Aradon. A budapesti torna egyesület tagjai közül heten mennek Aradra, a február hó 7-én tartandó dísz-tornázásra és pedig: Bély Mihály, Broser Mór, Friedl Ede, Pozdech Gyula, Szögy Béla, Tomanek Lajos, Zsingor Mihály művezető. Oda lent a korlátot fognak csapatban tornázni, részt vesznek a szabadgyakorlatokban is. — A legmelegebb hangon kell megemlékezni e tornászok lerándulásáról, mert a vidéki egyesületekben az ily tornász ünnepélyeken nagy lendületet adnak az ügynek. — A leránduló kitűnő tornászok Aradon bizonyosan csak szép dicsőséget szereznek egyesületüknek s maguknak.

A fővárosi magán-vívó-társulat jan. hó 27-én mulatságot rendezett, mely fényesen sikerült, az erről szóló tudósítás térszűke miatt jövő számunkra maradt.

Nők a vívóteremben. A magyar atletikai club vívóóráinak nemcsak az ad vonzó erőt, hogy Magyarország első vívója Keresztessy tanítja az ifjakat, hanem, hogy a mérkőzéseknek többször növendégek is szemtanúi. Közélebb Havas Pálné urnő, Szöghy Mariska és Havas Morzsa kisasszonyok tekintették meg a vívást, különösen gyönyörködve dr. Rácz Géza és Pröckl Leó vívásában.

A tornázástól felmentve. A fővárosi elemi népiskolák tornaköteleseinek az 1884/85-iki tanév elején történt orvosi vizsgálat alapján a 6630 tornaköteles növendék közül ez évre 898-at mentettek föl a tornázástól. A felmentés okai következők valának: csontbántalom (60), angol- és görvélykór (89), gerinceoszlop-elgörbülés (29), ízületi bajok (58), vérszegénység (123), szervi szívhaj (45), általános testi gyengeség (171), légzési szervek bántalmái (47), sérvek (40), tülbántalmak (21), szembántalmak (96), idegbajok (77).

A föld megkerülésére egy német tudós számítása szerint a hangnak 33 órát, a leggyorsabb vasutnak 13 napra, a leggyorsabb velocipédnek 31 napra, egy közönséges gyaloglónak 357 napra, lónak lépésben menve 464 napra s a csigának 843 évre volna szüksége, pihenéseket nem számítva.

A vívás és a párisi nők. D'Avray grófné a következőket írja a nők vívásáról: A vívás minden esetre nagyon egészséges mozgás, mely hozzá járul az egészség fenntartásához és helyreállításához. Párisban az előkelő hölgyek legnagyobb része rajong a vívásért és teljes joggal. A szabad levegő élvezete, a gyakori gyalog séta Párisban a főrangú hölgyek legnagyobb részétől megvan tagadva. Egyedül a vívás pótolhatja ezt. Az olyan nők, kik ezt rendszeresen gyakorolják, nem félhetnek fejfájástól, szédüléstől, álmatlanságtól stbtől. Az elhízástól sem kell rettegniök. 50 éves korukig karcsuk, nyulánkak fognak maradni. Továbbá az idegrendszer csillapítására és az elme egyensúlyának helyreállítására minden bizonyonyal legjobban a vívás. A legvonzóbb látványok egyike két egyenlően erős fiatal asszonyt vívni látni, a mint kipirult arccal, kecsesen hajlong, hátra szökik, ezután egyszerre előront a támadásra; az arc rózsás, a lélegzet szakadozott, erősnek, büszkének, boldognak érzi magát. Nincs igazsága annak, ki neveléseseznek és különcöknek találja a vívó nőket.

Életmentés csónakkal. Nem mindennap előforduló eset színhelye volt nemrég Exeter angol város. Egy ottani kovács legényei kora reggel jajveszékelést hallottak a folyó felől. Kirohantak s a hullámok közt egy asszonyszemélyt láttak kétségbeesetten kapálózni. Rögtön csónakba ültek s kimentették. Az asszony tudatta velük, hogy a vízben gyermeket szült. Körülnéztek s a hullámokon megpillantották a kis teremtményt, ki még élt. Kifogták s anyjával együtt hazavitték. Az angol lap, melyből e hírt átvettük, hozzá teszi, hogy a kovácslegények az «Exeteri csónakázó-egyesület» tagjai.

Ismét «az a kényes ügy». Múlt számunkban e jelzett cím alatt közölt levélre a következő választ kaptuk: Tekintetes szerkesztőség! A «Herkules» f. évi január 20-iki számában Rossi Nándor ur a gödöllő-budapesti három kerékverseny győztese a hatvanas versenybizottság által rendezett versenyek ügyét elintézetlennek jelentvén ki, saját maga részére díjul ezüst érmet követel. A «hatvanas versenybizottság» f. hó 22-én tartott értekezletén erre vonatkozólag következő határozatot hozott: «A «hatvanas versenybizottság»-nak nincs tudomása azon jogczim felől, a melynek alapján Rossi ur díjat követel. Rossi ur a díjkiosztás alkalmával — melyet alulírott elnök betegsége miatt Vermes Lajos ur fogatosított — díjat, egy babérkoszorút megkapta — így tehát nincs joga díjat követelni s csak akkor formálhatna igényt éremre, de akkor is nem ezüst, hanem arany éremre, ha a continensen elért verseny-eredményt felülmúta volna, vagyis ha a kitűzött távolságot 59 percen belül tette volna meg». — Budapest, 1885. jan. 22-én. *Ottományi Ferencz*, elnök.

Irodalom.

Uj velocipéd-közlöny indult meg Franciaországban; czíme: «*Veloceman*», az angol Duncan s a francia Messine alapították. Az új lap a magyarországi sportviszonyokról is szakavatott közléseket fog hozni, miután *Igali Svetozárt*, a jeles velocipédistát kérték fel magyarországi munkatársul. Miután Igali ur a két fővárosi velocipéd-egyletet részletesen szándékozik ismertetni, ez egyletek elnökei jól tennék, ha a hivatalos kiadványok egy-egy példányát megküldenék Igali urnak Duna-Szekcsőre.

Uj tornászati folyóirat indult meg ez év elején Bécsben, mely Ausztria tornászainak érdekeit óhajtja szolgálni. Elap szerkesztője *Jaro Pawel* lesz, kitől több német tornászati munka jelent meg. A folyóirat havonként egyszer jelenik meg s czíme: «*Zeitschrift für das Österre chische Turnwesen*».

Költemények. Irta Balog István. (Nádor Kálmán kiadása. Ára 1 frt 20 kr.) Balog István neve eddig teljesen ismeretlen volt az irodalomban s ha ismeretlen poéták egyszerre egész kötettel jelennek meg a kritika előtt, ez meglehetősen előítélettel fogadja őket, mert nem szeretik az irodalomban, ha valaki a szerkesztők szekaturáját s az irodalmi «számár létrát» kikerülve, egyszerre követeli magának azt az elismerést, a mit más lassú munkával se mindig tud elnyerni. Hanem Balog Istvánnal szemben a kritika e szigorú előítéletét nem alkalmazhatja s kénytelen megadni neki azt az elismerést, hogy a lanthoz nem hivatás nélkül nyult. Ez első kötete nem sorozza ugyan még ünnepezt jeles poétáink közé, de a szerző tehetségéről tanuságot tesz. Egy «*Bangó Bálint*» című hosszabb verses elbeszélésen kívül lyrai költemények teszik ki a kötet tartalmát s az utóbbiakat egyszerűség, keresetlenség, igaz érzés és dallamosság jellemzik. A dalok egy része hajlik a népies felé s ezek kitűnnek zamatos magyarságuk által. Az egyszerű, igaz költészet barátai e kötet egy-két darabjában valódi élvezetet találhatnak. Nádor Kálmán e kötetet igen díszesen állította ki. —tn.

Elbeszélések. Irta Szántó Kálmán. Egy tehetséges fiatal elbeszélő tűnt fel az irodalomban: Szántó Kálmán, kitől az előkelőbb lapok néhány sikerült novellát közöltek, de a kinek csak most kiadott első kötetével sikerült az irodalmi világ figyelmét magára vonni. A kötet határozott írói tehetségről tesz tanuságot s a szerző jövője iránt szép reményeket támaszt. Hét elbeszélés van a kötetben: *Soha sem foglak elfeledni*. A *Szabó János regénye*. *Férfi sorsa* a nő. *Liljomhullás*. *Hite nem volt*. *Irén*. A *Lóránthi-kastély örököse*. Valamennyinek tárgya a modern magyar életből van véve s azt bizonyítja, hogy a szerző bir éles megfigyelő tehetséggel. Némely kritikusa rossz néven vette tőle, hogy az életet sőtét oldaláról szereti rajzolni. Részünkről ezt oly általános tulajdonságnak tartjuk, mely a legtöbb íróval s épen a tehetségesebbekkel közös. Ha lélekrajzolása itt ott még hiányos és hibás is, ez csak a fiatal kornak tudható be s a legzigorubb kritikuskok is kénytelenek beismerni, hogy Szántó bir elég éles látással a belső élet megfigyelésére s az írói tehetség e tulajdonságnál kezdődik. Kívánjuk, hogy Szántó tehetsége ne végződjék itt, hanem fejlődjék tovább a megkezdett jó úton. A kötetet Nádor Kálmán (Károly-körút 8.) adta ki igen díszesen. Ára 1 frt 50 kr.

Az 1884-ik évi athleta- és torna-versenyek győztesei.

(Összeállította: *Vermes Lajos*, a B. V. E. E. alelnöke.)

(Folyt.)

71. Lengyel Sándor aug. 4. Sz. Cs. E. Szeged, hordó-verseny a Tiszán.
72. Ljubomir Stanojevic aug. 3. távolsúlydobás, 17.5 klg.
73. Makk József október 20. M. A. C. őszi viadal Budapest, 100 m. 13 p.
74. Mayer Tivadar jul. 23. W. R. W. Pirat, Nemzetközi regatta Budapest, 4 evezős verseny, four-oar — 2500 m. lefelé = 6 p. 39 mp.
75. Markovszky Richárd jul. 23. W. R. W. Pirat, Nemzetközi regatta Budapest, 4 evezős verseny, four-oar — 2500 m. lefelé = 6 p. 39 mp.
76. Marton István jul. 27. K. K. A. E. Köves-Kálla, vigasz-verseny, 200 méter.
77. Mednyánszky Imre báró jul. 23. Nemzetközi regatta Budapest, négyevezős verseny, four-oar, 700 m. fel, 700 lefelé 7 p. 45 mp.
78. Mészáros Ferencz jun. 23. M. A. C. Budapest, csónak-verseny két evezős pair oar 7 p. 55 mp.
79. Mercz Lajos aug. 29. B. V. E. B.-Füred, sandolin versenyek, 500 m.

80. Mihákovics Tivadar május 25. Gy. V. K. Győr, csónak-verseny, 800 m.
81. « « aug. 30. B. V. E. B.-Füred, vitorla-verseny, 12 klm. = 21 p. 58¹/₂ mp.
82. Mindszenty György máj. 21. M. V. K. Budapest, nagy vasparipa-verseny, 3200 m. = 8 p. 14 mp.
83. Mossóczy István jul. 23. Cs. E. Nemzetközi regatta Budapest, 4 evezős verseny kultőre építve, 700 m. fel, 700 m. le = 7 p. 32 mp.
84. Mózer György viador, augusztus 3-án Sz. T. E. Palics, viadori torna.
85. Gróf Nádasdy Ferencz aug. 27. B. V. E. B.-Füred, vitorla-versenyek 40 klm. = 5 óra 10 p.
86. Németh Károly máj. 25. Gy. V. K. Győr, csónak-verseny 800 m.
87. Nasztl Géza junius 22. M.-Ó. T. V. E. M.-Óvár, magas ugrás.
88. Ollop Mór máj. 25. Gy. V. K. Győr, csónak-verseny 800 m.
89. Dr. Papp Mór jun. 29. H. Cs. E. Adony, csónak-verseny, 4 evezős.
90. Pálföldy Lajos jun. 29. H. Cs. E. Adony, csónak-verseny, skiff.
91. Pilaszanovits Mátyás jun. 29. H. Cs. E. Adony, csónak-verseny, 4 evezős.
92. Pách Mihály jun. 22. M.-Ó. T. V. K. M.-Óvár, síkfutás, 150 m. = 17 : 2.
93. « « jun. 22. M.-Ó. T. V. K. M.-Óvár, akadályfutó verseny, 500 m. = 1 : 40.
94. Pröckl Leó jul. 27. M. A. C. Budapest, versenyúszás, 2000 m. = 13 p. 9 mp.
95. Rohonczy Aladár jul. 18. B. V. E. B.-Füred, akadály úszó-verseny, fél kilm. 3 akad. 10 p. 44 mp.
96. Rohonczy Lőrincz aug. 3. Sz. T. E. Palics, növ. síkversenye, 200 m.
97. Rossi Nándor máj. 22. Hatvanas versenybizottság, Gödöllő-Budapest, három kerekverseny 24 : 105 m. = 1 : 45 p. 2 mp.
98. Rubicsek Gyula jun. 22. M.-Ó. T. V. E. M.-Óvár, távolugrás, 5 m. 50 cm.
99. « « jun. 22. M.-Ó. T. V. E. M.-Óvár, kardvívás, 8 : 12.
100. Szabó József máj. 25. Gy. V. K. Győr, csónakversenyek.
101. Schwanda Gusztáv jul. 17. B. V. E. B.-Füred, úszóverseny, 2 klm. = 43 p.
102. Sándor Ákos decz. 3. M. A. C. házi viadal Budapest, negyed angol mértf. gátverseny, 12 sövény.
103. « « okt. 20. M. A. C. őszi athleta viadal, egy ang. mértf. síkverseny, 5 p. 19 és háromötöd mp.
104. « « máj. 25. M. A. C. győri versenyűel, vigasz síkverseny.
105. Scherz Aladár jul. 23. Nemzetközi regatta Budapest, négyevezős verseny, four oar, 700 m. lefelé, 700 m. felfelé.
106. Székely Ádám máj. 25. M. A. C. győri nagy akadályverseny, 600 m. 6 akadálylyal, 1 p. 43 mp.
107. « « decz. 13. M. A. C. athlet. házi verseny, fél ang. mértf. síkverseny.
108. Skossa Dezső aug. 4. Sz. Cs. E. Szeged, csónakverseny 4 ev. autrigger.

(Folyt. köv.)

«Herkules»-naplár.

- Február 3. Regatta-bál a Vigadóban.
 « 7. Az «Aradi torna-egylet» díszturnája.
 « 8. « « « hangversenye.
 « 8. Az országos evező-szövetség értekezlete a «Herkules» szerkesztőségében.
 « 9. Athleta-bál a Vigadóban.

Tartalom.

Bálozó ifjúság (Egy volt bálrendezőtől). — A korcsolyázás S.-A.-Ujhelyen (dr. Hornyai Bélától). — A porosz kormány és a torna. — Kötélhúzás (két képpel). — A bécsi korcsolyázásról (Porzolt Gyulától). — Angol korcsolya-figurák (Vámos Gézától). — Különlélek. — Irodalom. — 1884-ik évi athleta- és torna-versenyek győztesei (Vermes Lajostól). — «Herkules»-naplár. — Tárca: Csónak-út Passautól Budapestig (Csorba Ferencztől).

Aigner Lajos könyvkereskedése

Budapest, IV. Váci-utca 1.

A PETŐFI-TÁRSASÁG

I. könyvkiadó-vállalata.

<i>Abonyi Lajos.</i> Itt a szép Alföldön. Népies elbeszélések. 1 frt 60 kr.	
<i>Balázs Sándor.</i> Tarka képek. Beszély- és rajzgyűjtemény. 2 kötet.	3 « 20 «
— Vig elbeszélések	1 « 50 «
<i>Bartók Lajos</i> költeményei	1 « 20 «
<i>Bulla János.</i> Humoros elbeszélések 1 frt 60 kr. Kötve	2 « 40 «
<i>Endrédi Sándor</i> költeményei 2 frt. Kötve	2 « 80 «
— Ujabb költeményei	2 « — «
<i>Jókai Mór.</i> Észak honából. Muszka rajzok	1 « 20 «
<i>Lauka Gusztáv.</i> A multból a jelennek. Emlékjegyzetek	1 « 60 «
<i>Mikszáth Kálmán.</i> Kavicsok. Elbeszélések	1 « 20 «
<i>Pap Miklós.</i> Itt is ott is	2 « 50 «
<i>Petőfi évkönyv.</i> (A cidónia alma. Éjszakitól stb.)	1 « 40 «
<i>Szana Tamás.</i> Molière élete és művei	1 « 50 «
<i>Teleki Sándor</i> gróf. Emlékeim. 2 kötet	3 « 80 «
<i>Váradi Antal.</i> Az éa világom. Költemények	1 « — «
<i>Vértesi Arnold.</i> A nyomorúság iskolája. Regény	1 « 50 «
<i>Zichy Géza</i> gróf költeményei	1 « — «

II. A társaság közlönye.

<i>Koszorú.</i> Szépirodalmi közlöny. Szerk. Szana Tamás. 1878–1882. 8 kötet, 8-rétben, fényképekkel stb. Kötetete füzve 4 frt, díszkötésben	5 frt — kr.
<i>Koszorú.</i> Szerkeszti Szana Tamás. Ujabb folyam 4-rétben, 1883–1884. 4 kötet, egy-egy füzve 4 frt, díszkötésben	5 « — «

Előfizetési felhívás

a

„HERKULES”

TESTGYAKORLATI KÖZLÖNY

a «Balaton-egylet», «Budapesti kerékpár-egylet», «Budapesti vasparipa-egylet» «Előre», «Budapesti torna-egylet», «Győri csónakázó-egylet», «Hunnia csónakázó-egylet», «Magyar athletikai club», «Neptun budapesti evezős-egylet», «Ó-budai torna-egylet», «Pannonia csónakázó-egylet», «Soproni korcsolyázó-egylet», «Szabadkai torna-egylet», «Szarvasi korcsolyázó kör», «Szegedi torna-egylet» hivatalos közlönye

MÁSODIK ÉVFOLYAMÁRA.

Az egyetlen magyar illusztrált testgyakorlati közlöny megjelenik minden héten egy sűrűn nyomtatott nagy íven, több szép képpel. Közül az összes testgyakorlatok köréből oly cikkeket, melyekből a teljesen laikus olvasó is elsajátíthatja az illető testgyakorlatot s a testgyakorlati oktatással foglalkozó szakember is hasznos utmutatást nyer. A mi csak a testgyakorlatok terén Magyarországon vagy a külföldön történik, arról megbízható és gyors tudósítást ad. A cikkeket érdekes hazai és külföldi képekkel teszi változatosabbá s a testgyakorlatok terén kitűnt férfiak arcképeit közli. Koronkint a sportvilágból vett apróbb mulattató elbeszéléseket és tárczákat is közöl. Szóval a lap minden száma a testgyakorlatok összes nemreit érdekes módon igyekszik ismertetni, megkedveltetni és terjeszteni. Ezenkívül a szerkesztőség versenydíjak kifizetésével, ünnepekkel rendezésével s felolvasások tartásával tesz szolgálatot a testgyakorlat ügyének s a munkásságában a szerkesztőséget az ország legjelesebb sportmanjei s legkitűnőbb tornászai támogatják.

Az a vezérszerep, melyet e lap vetélytárs nélkül játszik a testgyakorlatok terén, szerkesztőinek ismert neve, munkatársainak fényes névsora, eddig megjelent számai ak rendkívül gazdag és változatos tartalma, a napisajtó példátlan egyhangú meleg elismerése, az ország legelső egyleteinek körüle csoportosulása s a vallás- és közoktatási m. kir. minister ő excellentiájának ajánlása teljesen fölöllegessé teszik a «Herkules» dícséretét.

Az előfizetési ár: negyedévre 2 frt, félévre 4 frt, egész évre 8 frt. — Az előfizetési pénz **Aigner Lajos könyvkereskedésébe** (Budapest, váci-utca 1.) küldendő. Tisztelettel kérem tehát a művelt magyar közönséget, hogy támogatásával

azon igen tetemes áldozatokat — melyeket szerkesztőség és kiadóhivatal egyaránt hoz a testgyakorlatok ügyének — kisebbiteni kegyeskedjék.

Az előfizetési ár: negyedévre 2 frt, félévre 4 frt, egész évre 8 frt.

Az előfizetési pénzt kérem hozzám (Aigner L. könyvkereskedése, Budapest, váci-utca 1.) legcélszerűbben postautalványon beküldeni.

Mutatványszámmal mindenkor szívesen szolgálok.

Kiváló tisztelettel

Aigner Lajos

a «Herkules» kiadója.

A vallás- és közoktatásügyi m. kir. minister Trefort Ágoston ő nagyméltósága Magyarország összes tankerületi kir. főigazgatóihoz és kir. tanfelügyelőihez a következő iratot intézte:

47020. szám.

A «Herkules» című testgyakorlati hetilap, szerkesztik Porzsolt Jenő és Porzsolt Kálmán, háromnegyedévi fennállása után olyanak bizonyult, mely a maga nemében szakirodalmunkban hézagot pótol, ennél fogva terjedése kívánatos.

Felhivom tehát czímet, hogy hatáskörében az iskoláknak s azok előjáróinak ajánlja a szaklap megrendelését. Az állami és államilag segélyezett iskolák megrendelhetik költségvetésükből. A felekezeti iskoláknak ajánlani lehet a megrendelést.

Kiterjed e jól szerkesztett szaklap első helyen a tornázásra, azután a korcsolyázás, csónakázás, vívás és velocipédezés köreire. A lap kiadója Aigner Lajos budapesti könyvkereskedő; hozzá kell intézni a megrendeléseket. (Ára negyedévre 2 frt, félévre 4 frt, egész évre 8 frt.)

Budapesten, 1884. december hó 17-én.

Trefort s. k.

SZERENCSETLEN FURULYÁSOK.

ELBESZÉLÉSEK.

IRTA

PORZSOLT KÁLMÁN.

Budapest, 1883. Grimm Gusztáv könyvkereskedése.

Ára 1 frt 40 kr.

TARTALMA:

A szerelmes szeszélyes. — Pünkösdi rózsza. — A becstület bolondja. — A tanácsos ur pártfogása.

A PÁRBAJ.

Színmű egy felvonásban.

IRTA

PORZSOLT KÁLMÁN.

Budapest 1881. Pfeiffer Ferdinánd kiadása.

Ára 40 kr.

Először adatott a Nemzeti színházban 1881. márcziusában.

SPORT-KÖNYVEK.

Kaphatók Aigner L. könyvkereskedésében, Budapest, (Váci-utca 1. sz. alatt.)

Brandeiss Handbuch d. Schiess-Sport geb.	3.—
Hergsell Die Fechtkunst brosch.	4.—
« « « geb.	5.50
Heydebrand Handbuch d. Reitsport geb.	3.—
« « d. Fahrspport geb.	3.—
Meyer Handbuch d. Fischereisport geb.	3.—
Silberer Handbuch d. Rudersport geb.	3.—
Georgens Illustriertes Sport-Buch	4.80
Silberer u. Ernst Handbuch d. Bicycle-Sport geb.	3.—
Wilhelm Karl Quelle des Vergnügens	2.40

Kiadóhivatal:
Budapest, IV. Váci-utca 1.
Aigner Lajos könyvkeres-
kedése.

Előfizetési díj:
Negyedévre ..... 2 frt.
Félévre ..... 4 frt.
Egész évre ..... 8 frt.
Egyes szám 20 kr.
Hirdetések díja: két hasábos
petit sorért 25 kr.

HERKULES

TESTGYAKORLATI KÖZLÖNY

SZERKESZTIK

PORZSOLT JENŐ PORZSOLT KÁLMÁN

KIADJA AIGNER LAJOS.

Szerkesztőség:
Budapest, VIII. Nagykörút-
utca 13.

Kéziratokat vissza nem
küldünk.

Bérmentetlen leveleket nem
fogadunk el.

A «BALATON-EGYLET», A «BEREGSZÁSZI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «BUDAPESTI KERÉKPÁR-EGYLET», A «BUDAPESTI TORNA-EGYLET», A «BUDAPESTI VASPARIPA-EGYLET ELŐRE», A «DEBRECZENI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «GYŐRI CSÓNÁKÁZÓ-EGYESÜLET», A «HUNNIA CSÓNÁKÁZÓ-EGYESÜLET», A «KASSAI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «KOLOZSVÁRI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «KUNSZENTMÁRTONI CSÓNÁKÁZÓ-KORCSOLYÁZÓ EGYLET», A «MAGYAR ATHLETIKAI CLUB», A «MAROSVÁSÁRHELYI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «NAGY-ENYEDI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «NAGY-KÁLLÓI KORCSOLYÁZÓ EGYLET», A «NEPTUN BUDAPESTI EVEZŐS-EGYLET», A «Ó-BUDAI TORNA-EGYLET», A «PANNONIA CSÓNÁK-EGYLET», A «PRIVIGYEI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «RIMASZOMBATI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «SÁTORALJA-UJHELYI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «SOPRONI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «SZABADKAI TORNA-EGYLET», A »SZARVASI KORCSOLYÁZÓ-KÖR» ÉS A »SZEVEDI TORNA-EGYLET»

HIVATALOS KÖZLÖNYE.

A vallás- és közoktatásügyi m. k. minister ő nagyméltósága 47,020. számú rendeletével ajánlja e lapot Magyarország összes tanintézetének.

Szerkesztőségünkhöz a lefolyt héten a következő hivatalos iratok érkeztek:

A «Herkules» tekintetes szerkesztőségének
Budapesten.

Tisztelettel értesitem a t. szerkesztőséget, hogy a «Herkules» című testgyakorlati lapjokat a «Beregszászi korcsolyázó-egylet» hivatalos közlönyévé választotta. — Tisztelettel maradok

Beregszász, 1884. jan. 26. Greizinger István
egyleti titkár.

A «Herkules» tek. szerkesztőségének.

Van szerencsénk értesíteni, hogy a «Privigyei korcsolyázó-egylet» a «Herkules»-t hivatalos közlönyül választotta. Privigye, 1885. jan. 29.

Tóth Tivadar Szaniszló Vilmos
egyleti pályafelügyelő. egyleti elnök.

A «Herkules» tekintetes szerkesztőségének.

A «Marosvásárhelyi korcsolya-egylet» f. évi jan. 26-án tartott választmányi ülésén a «Herkules»-t hivatalos lapjaul választotta.

Maros-Vásárhely, 1885. febr. 2. Sándor Kálmán
korcsolya egyleti titkár.

Testgyakorlati irodalmunk.

Ha egy vagy más téren szóba kerül irodalmi hátramaradásunk, rendesen azt mondjuk rá, hogy mi a gyakorlat emberei vagyunk, nem szeretjük a sok szót és írást, hogy nem az irt elmélet, hanem a végzett gyakorlat után kell előmenetelünket mérlegelni stb. A testgyakorlatok terén azonban még ezt sem mondhatjuk, mert hisz itt elmélet és gyakorlat, szó és tett

A «HERKULES» TÁRCZÁJA.

Egy tornatanár emlékirataiból.

(Rajz.)

Születtem . . . valóban nem tudom, mikor; pedig kétségkívül jelen voltam születésem.

De hát hiába, az öregség elveszi az embertől az emlékező tehetőséget, épen akkor, mikor már csak emlékeink vannak.

Hanem azt érzem hogy meglehetősen öreg vagyok; csak maga a köszvényem is élt már vagy húsz évet.

Hogy eddig éltem, azt is csak a mesterségemnek köszönhetem; a tartotta bennem a testi erőt s épséget, hanem — az okozta bennem a lelki gyengeséget s a lelki betegséget is.

Nem a mesterségem volt tulajdonképen az oka, hanem magam; de hát mindegy már az; elég, hogy a lelkem megtörött s az én megvénhedt szívem még most is tel-felsajdul a régi fájdalommal.

Mert hát tetszik tudni, én tanár voltam, a philosophiának, a paedagógiának és a classica philologiának tanára. Kitűnő eredménnyel vezettem át a vizsgák tengerén, hanem végre is megbuktam a legszigorubb censor előtt: Amor előtt.

Ezzel azt akarom jelezni, hogy szerelmes lettem egy leánykába, a ki ugyan nem volt nagyon szép, de épen egy tanárnak való volt.

Hozzám is jött volna feleségül, csak lett volna — állás.

S mikor aztán került állás, akkor ez lett a szerencsétlen-ségem.

Egy napon ugyanis a főispán urnak az előszobájában vagyok — épen ötvenedszer — hogy «a méltóságos ur kegyes pártfogásáért esedezzem egy tanári állás elnyerése iránt»; — midőn nyílik az ajtó s a főispán ur kegyesen behivat.

— Amice! gondoskodtam magáról!

Örömben majd elájultam.

— Önt ki fogják nevezni a felsőbb leányiskola torna'anárának!

Derült égből mennykőcsapás!

— De kérem, én a classica philologia, philosophia paed . . .

hebegtem.

— Tudom, nem tesz az semmit barátom; eltanítja maga a tornát is, hiszen elég erős ember!

És pár nap mulva csakugyan megkaptam kinevezésemet, tornatanár lettem a felsőbb leányiskolában.

Mikor az igazgató legelőször a tornaterembe vezetett, szemem káprázott az elem tárulól látványtól: husz szebbnél szebb leányka tornázott ott egy kisegítő vén tornamester commandójára.

Egy sorban állott valamennyi s apró lábacskaik hegyére állva, utánozhatlan bájjal emelgették lábaikat.

— Jobb! — kettő! — bal! — kettő! — elég! — hangzott a vezényszó s a leányok ruganyos tagjai villámgyorsasággal mozdultak az ütemek szerint.

Beléptünkkor a leányok arca mind felém fordult s éreztem, hogy magam jobban elpirultam, mint ők.

Az igazgató bemutatott engemet a leányoknak s ezek kaczerül rám mosolyogtak.

Hogy az nap mi történt velem, máig sem tudom. Csak arra emlékezem, hogy másnap dobogó szívvel mentem a leányokhoz, melyhez öt német tornászati könyvből pukáztam össze a tudományomat — mégis belesültem.

A gyakorlatok közepén egyszerre elfelejtettem a vezényszót, fejemet szédülni éreztem, nyelvem megakadt s a leányok — kikapcsoltak.

Úgy éreztem, hogy meg vagyok semmistive; nem is tudtam a teljes órát betartani, rosszul lettem adva okul, korábban elbocsátottam a leányokat.

Midőn már valamennyien távoztak, egy leányka, ki leghátul

egyformán hátramaradásunkról tesz tanuságot. — Nem akarjuk kicsinyelni egyik téren elért eredményeinket sem, de be kell ismernünk, hogy különösen az angol és német nemzettől mindenben távol állunk.

Nagy nemzet a mai korban csak nagy nép lehet és kifejlett, hatalmas irodalma csak nagy nemzetnek van. — Az olvasók számától függ az író és irodalom. Lehet kis nemzetnek is nagy írója, de nem e nagy írók teremtik az irodalmat. — Nálunk a magyarul olvasni tudók száma talán elég volna irodalmunk felvirágzására, de az olvasóké sehogya sem.

Magyarországon egy szaknak, még a szépirodalmi sincs csak akkora közönsége is, mint például Németországban a tornának. — Arról pedig, hogy a testgyakorlati irodalom olvasói mily számosak, leginkább mi beszélhetünk. — El kell ismerni, hogy már csak lapunk fennállása óta is szaporodik az olvasó közönség, de azt is be kell vallanunk, hogy évtizedek mulva sem lehetnek a viszonyok oly kedvezők, melyben egy hatalmas testgyakorlati irodalom keletkezhetne.

A jövő nem sokkal kecséget s a mult még kevesebbel vigasztal. Testgyakorlati irodalmunk ugyszólva, csak pár könyvből áll s önálló, a külföldi művek mellett is jónak vehető munkánk alig van. De a közönségnek még ez is sok, mert évek mulva sem érnek a leghasználhatóbb tornakönyvek sem második kiadást. Németország tornairodalmi viszonyai meg oly jók, azaz oly számosak az olvasók, hogy nincs elég jó író. Ezért találunk a gazdag német torna-irodalomban oly határozottan rossz munkákat, melyeket nálunk nem is merne senki sem kinyomatni.

Hanem csak az érdemel jövőt, ki a multat megbecsüli és mi tisztességes munkával akarva kiérdemelni e már ma is bátorító jövőt, elődeink munkásságának méltatását is kötelességünknek ismerjük. — E munkában való támogatásra azonban felkérjük

összes olvasóinkat s különösen munkatársainkat. — Nem olyan nehéz ugyan összegyűjteni a könyvben közelebb megjelent testgyakorlati munkákat, de mi a latin, német, vagy magyar nyelven hazánkban nyomtatott bármily testgyakorlattal foglalkozó iratot ismertetni szándékozunk. Erre nézve pedig kielégítő eredményre csak úgy juthatunk, ha olvasóink minden kezükbe kerülő ilyen mű könyvet vagy nyomtatott cikket velünk ismertetnek, eshetőleg beküldenek.

E munka teljesítése a magyar testgyakorlati irodalom történetének megírását segíti elő, melyre pedig már régen égető szükség volt. — Ez irodalom-történettel némileg egyet képez a magyar testgyakorlatok története, mert az egyleti évi jelentéseket is az irodalmi munkákhoz kell sorolni. Ezért tehát minden testgyakorlati egyletet tisztelettel felkérünk, hogy minden eddigi nyomtatványából küldjön be szerkesztőségünkbe egy-egy példányt. Az egyleti vagy testgyakorlati életre vonatkozó minden hírlapi sort is köszönettel veszünk, mert a testgyakorlatok történetének itt még legtöbb adatját találjuk.

Az egyes írókat kérjük munkáik beküldésére, vagy a hely megjelölésére, a hol megszerezhetjük. A régi nyomtatványokat az átnézés után visszaküldjük.

Minden sportbarátot felhiva e munkánk támogatására, hiszszük, hogy kötelességünknek rövid időn megfelelhetünk s mind a testgyakorlatok irodalmának történetét, mind a testgyakorlatok történetét hiven megírhatjuk.

PORZSOLT JENŐ.

A bécsi korcsolyázásról.

(Frey a jégen. — A bécsi és pesti nők korcsolyázása. — A bécsi műkorcsolyázási gyakorlatok. — A «Costüm-Fest». — A felvonulás. — A korcsolyázásról. — A korcsolya-tanítás. — Fővárosunk mesterséges jégpályája.)

Bécs, jan. 21.

(Folytatás és vége.)

Bécs egyik legjobb korcsolyázójától, Freytől láttam a kedves szökellő lépéseket, ki egy szoló productiójával különben is magára

maradt, egyszerre felém fordult s piruló arczezal, lesütött szemekkel szólt hozzám:

— Tanár ur kérem, talán nem veszi rossz néven, ha . . . ha . . . tavaly lejegyeztem gyakorlatainkat . . . ha talán szükségé lenne rá . . .

S reszkető kezekkel egy kis füzetet nyújtott felém, melyet én mohó vágygyal ragadtam el tőle.

Nem szólottunk egymáshoz semmit, de én önkénytelenül ajkaimhoz emeltem reszkető kis kezét, mire mind a ketten még jobban elpirultunk s ő elfutott.

Kétségkívül nem úgy cselekedtem, mint egy tanárhoz illik; de hát nem tehettem róla; miért tesznek fiatal tornatanárt a felsőbb leányiskolához?!

Mikor a szép Olga tornafüzetét meg látta nálam jegyesem — látszott rajta, hogy nem igen szereti újabb mesterségemet, — kezdett féltékeny lenni; hanem a legközelebbi torna-leccke kitűnően sikerült.

Ezentul éjjel-nappal a szép Olga torna-füzete feküdt előttem, de egyszersmind a szép Olga képe is gyakran meg-megjelent előttem.

Képzhetni, hogy ily módon kitűnő tornatanárrá képeztem ki magamat, sőt oly szenvedélyemmé vált a tornázás, hogy e hivatásom miatt kezdtem elhanyagolni jegyesemet is.

Egy lecckén aztán váratlan esemény fordult elő. A leánykákat egy sorba állitva, vezényszóra guggoltattam épen s a gyakorlatot katonai pontossággal végezték a bájos növendékek; — midőn egyszerre a szép Olga arcza elsápad s eszméletlenül végig terül a padozaton.

A gyakorlatok folytatásának persze vége lett, ijedten futottam az ájult leányhoz s karjaimba ragadva a drága terhet, az öltöző szobába vittem.

Velem jött egy-két hátrabb idegzetű leány s kezdték vizzel locsolni Olga arczát.

— A hőség ártott meg neki — mondta az egyik.

— Az eczet talán jobb lenne — szolt a másik s ezzel szelesen mind kifutottak a szobából, egyedül hagyva ott engem az elájult leánnyal.

Most ismét olyan dolgot követtem el, a mi egy tanárhoz nem illett volna, de nem állhattam ellen, hogy egy forró csókot ne nyomjak ajkára.

S ez használt is, rögtön felnyitotta szemeit s mindketten rendkívül zavarba jöttünk, melyből csak a leányok viszatérése szabadított ki.

A balesetnek nem lett semmi jelentősebb következménye, — csak reám nézve: ez időtől kezdve soha sem látogattam meg többé jegyesemet, a ki, mint mondtam, nem volt ugyan valami szép, de egy philosophiai tanárnak épen jó lett volna.

Ezentul egész lélekkel tornatanár lettem.

Volt jegyesem nőül ment egy valóságos philosophiai tanárhoz; már ezt sem sajnáltam, megelégedtem azzal, hogy a szép Olga kitűnően tornázott.

De végre el kellett következnie annak az időnek, mikor a szép Olga többé már nem tornázott, mikor bucsút vett «kegyelbintától», «nyújtótól» s «korlától», kiröppent a növendéből és — férjhez ment egy gazdag földbirtokoshoz.

Ekkor beláttam, hogy van olyan «korlát», a melyen a legkitűnőbb tornatanár sem ugrik át, — de már késő volt.

Egyetlen emlékem tőle a kis torna-füzet, egész nyugdíjaztatásomig abból merittem a tudományomat.

Nem is házasodtam meg soha, mert a szép Olgát a szép Olgák egész ho-szú sora követte s én egész lélekkel tornatanár voltam, a mig csak a köszvény meg nem látogatott.

Hanem egy tanulságot elmondok még, hosszú élet árán tanultam: sokan azt mondják a leányok érdekében, hogy a leányokat nők tanítsák tornázni s ne férfiak; — hát én ugyanezt indítványoznám — a férfiak érdekében.

PORZSOLT KÁLMÁN.

vonta a hálás és nagy közönségnek tetszését s így teljes joggal megérdemli a külön megemlékezést.

Kitűnő Jakson-Hayns korcsolyája, könnyű bagaria c. izmájára volt erősítve, galamb-szürke trikót nadrág, meggy-szin bársony rövid fehér prémes kabát és hasonló színű sipkában jelent meg; első productiója a következő volt:

Apró sebes futó lépésekből behajlott jobb lábbal a belső nagy körbe s nagy erejű rohanásával majd egy holdnyi tért befogván, 8—10 kisebbedő körrel és fokanként meg-meg lassuló sebességgel kifogástalan szép tartás mellett befordult a legbenső kis körbe s ott bal lábának hirtelen utánvágásával egy gyönyörű egy pontú körforgással fejezte be festői szép figuráját. A felharsogó tapsvihár után hirtelen hátra rohant s a sebesség legnagyobb fokán áteresztette testének súlyát a jobb lábára, karját mellén összefonta és ugyanolyan nagy térfogatot a jobb lábón hátra felé a legkisebb körbe befelé körözött.

Néhány másodpercznyi pihenés után szabályos előre körzés és kigyó-vonulások, duplakörök után mindkét lábával egymásután és felváltva előbb az egyszerű és később a dupla kadét-ugrásokat, a legnagyobb precizitással végezte s győngyöző homlokáról lekapott tőveggel kezében visszavonult s én e visszavonuló hátsó külső szép kör lépéseiben találtam legtöbb szépséget és igen élénken emlékeztetett a világ első korcsolyaművészére, a szegény korán elhalt Jakson-ra.

E hátsó nagyon hosszú félkör szerű haladásnál Frey majd a jégtükre érintette vállával s mély és merész vágásai általános tapsvihart idéztek elő.

Solo-walzeret még senki sem mert producálni, mert a Jakson-Hayns-féle villámsebes tourokat még idáig legalább úgy látszik a bécsiek sem sajátíthatták el.

A nők közül Tischler kisaszony zerge könnyű növésével s kedves nyugalmával feltétlenül a legtöbbre vitte; az előre és hátra körzést teljes tökélyvel végzi, a Jakson-féle hátra csúszó kereszt haladást, a hosszú solo-walzer és sechschrittet s a 3-mas figurák minden összetételét megcsinálta.

Vetélytársnői mindezeket a figurákat elvégzik ugyan, de egyiknél sincs meg a tartásnak az az egyszerű és kérésetlen szépsége, mint nála.

Hogy e testtartáshoz hasonlatot hozzak elő, felemlíthetem a néhány év előtti báljainkon sokat emlegetett s mint a szép tánczáról és tartásáról méltán híressé lett Ligeti Margitot, vagy az idénről a szép Beliczay Ilonkát és a júnói természet Vermes Ellát.

Frey után a pénzaristokratia több tagja nevezetes tökélyre vitték a korcsolyázást, így a hosszú Rothschild báró a legbiztosabban walzeroz és köröz. Tőlük láttam azt a szép kettős kadét-ugrást is, melyet nálunk a bájos Andrássy Gézané szokott oly sok grátiával csinálni. Ennél a figuránál két korcsolyázó egymással szemben áll s egymásnak madárfogással kezét ad, az egyik hátsó vonulással megkezdi s ellenfelét a hátsó kadét ugrásba áttemeli, egy lábón hátsó félkört meg téve, aztán ő ugrik tovább hátra, mindaddig, míg e szép perpetuum mobilében ki nem fáradnak.

Örömmel regisztrálhatom, hogy e népszerű figurát nálunk is felette kedvelik és a Magyar Athletikai Club derék elnöke gróf Esterházy Mihály és gróf Széchényi Dénes két legkitűnőbb korcsolyázónk már a legnagyobb precizitással produkálják is.

Végül lehetetlen meg nem emlékezni a csoport gyakorlatokról, — ezek között legszebb és legkönnyebb volt az ismert rózsavagy csillagfigura. 10 szép leány ezüsttől és aranytól csillogón a kör belső s a zöld kobold férfiak annak külső felén az adott jelre nyújtott és vett kézfogásokkal a nyolcasokat s később a kör külső szélein az egyes körbe ejtett piruttokat végezték.

Másik szép csoportfigura volt a colon formáció, előre és hátra kifejtett fél körzéssel haladásokkal, kettős sorokból felfelé ellenletes vonulásokkal.

Engem azonban legjobban kielégített az összes pároknak a körbe történt berohanása, mely után a nők bal lábbal előre nagy külső kört, a férfiak pedig egy gyors fordulattal megelőzve párjaikat, de azok kezeit tartva, jobb külső hátsó körben szép együttes tartással páronként behatoltak a pálya legbelsőbb körébe s onnan hátsó páros körzésekkel és ellenvonulásokkal visszavonultak a kasirozott jégbarlangba.

Ily kettős figurát a legcsinosabb trióvá az által változtattak át, hogy egy harmadik jó futó, a már megalakult s a hátsó körbe behajlott alakzat közepébe hirtelen bekapcsolódott, fejét a két alak kezei között előre vetette s bal hátsó körzéssel haladt a megállásodott legkisebb kör belsejébe.

Végül meg kell említenem azt, hogy a bécsiek — a nőkkel együtt — majd mind a Jakson-Hayns-féle elől felkunkorodó és állandóan a könnyű csizmákra srófolható korcsolyákat viselik s ezekkel minden figurát a legnagyobb könnyedséggel és biztossággal végeznek.

Nagyszámú szolgáloményzetük egyúttal a kezdőket a legszorgalmasabb tanításban részesíti s a haladottabbak híres gemüthlichkeit-jük mellett egymást minden vallás- és nemzetiségi különbségek mellőzésével a legszebb és legirigyletebb egyetértéssel segítik.

Bár csak nálunk is mihamarább megszűnnék minden társadalmi válaszfal s egyesült erővel vinnénk előre hazánk ifjú sportjának dicőségét.

Bécsi élményeim és tapasztalataimból levonhatom azt a tanulságot, hogy a budapesti gazdag korcsolya-egyletnek minden áron oda kell törekednie, hogy mesterséges jégpályát alakítson s ez által lehetővé tegye, hogy a főváros erőteljes ifjúsága minden télen hosszú időn át neki fektüdhessék a korcsolyázásnál elmulasztottak gyors helyre pótlására s hogy ez által gyakori korcsolya versenyek és nagyobb szabású jégünnepélyek legyenek rendezhetők.

S hogy e czélt szép és drága csarnokának feláldozása nélkül mily eszközökkel érhetné el, erre nézve fentartom magamnak a jogot legközelebb nyilatkozni.

PORZSOLT GYULA.

A «Kerékpár-egyesület» házi viadala.

(1885. február 2-án)

Senki sem mondhatja mostani ifjúságunknak egy kis részéről, hogy nem elég lelkes a sportügyekben. Hisz oly nagy a versenyzési kedv, hogy még a közelgő tavaszt sem várva be, egész újvilágiasan terebén rendezünk gyaloglási versenyt. — A téli hideg időben egymást érik a velocipéd-kirándulások, minden testgyakorlati egyesület idei viadala vagy díszturnája fényesen sikerül.

A «Budapesti kerékpár-egylet»-nek közelebb az «Ujvilág» terebén rendezett gyalogversenyéről és velocipéd mutatványairól is csak elismerőleg szólhatunk. — A versenyt rendező bizottság a következőleg állítatott össze:

Elnök: Dungyerczky Jakab.

Al-elnök: Kosztovich László.

Titkár és handicapper: Vermes Lajos.

Versenybírák: Asbóth Jenő, Porzsolt Gyula, Vermes Nándor; mint bizalmi férfiak szerepeltek: Kükemezey Árpád, Sztójkovich Emil, Tóth Lajos.

Intézők: Forsché Román, Engl József.

Indító: Rossi Nándor.

Útmérők: Dankovszky Gyula, Gyárfás Géza, Kirinyi Lajos, Nagy Gyula, Philippovich Emil, ifj. Szikszay Ferencz.

Időmérő: Sturm László.

Versenybizottsági tagok: Bokelberg Ede, Dobó István, Fenusa Sándor, Förster Kuhn Jenő, Justh Zoltán, Kaszás István, Klemm Mayer Aladár, Körösmezey Gusztáv, Kusz József, Mendl Gyula, Mohacsek Antal, Natter Andor, Natter Vilmos, Pacsu Ottó, dr. Piday Béla, Pröckl Leó, Schönbauer József, Szakács Károly, Tassy Becz Géza, Todorescu Gyula, Tóth István, Tüköry Károly, Zollner József.

A gyaloglási versenyre az «Ujvilág» nagy termében egy elipszis alakú 63 méternyi pálya szolgált. Ezen kellett a 4 órai gyaloglást végezni; győztes, ki ez idő alatt tiszta járással a legnagyobb távot járja be.

A versenyre neveztek: 1. Halácsy Antal, a Szegedi Torna-Egylet tagja. 2. Kuntze Henrik, a Nemzeti Torna-Egylet tagja. 3. Kövy Béla B. V. E. t. 4. Hromatko Venczel B. V. E. t. 5. Philippovich Emil B. K. E. t. 6. Krausz Mihály N. T. E. t. 7. Balogh Dezső, orsz. bajnok-jelölt. 8. Dankovszky János N. T. E. t. 9. Werkner Antal N. T. E. t. 10. Králik Márton N. T. E. t. 11. Geyer Emil N. T. E. t. 12. Killender Károly B. K. E. t. 13. Wurfer Lajos B. K. E. t. 14. Pollák Géza B. K. E. t.

A versenyzésre kiálltak hatan, kik a pálya keskenysége miatt két csoportban indítottak. 2 óra előtt 5 percczel indultak Balog, Halácsy és Kövy. — Két órakor Dankovsky, Philippovich és Wurfer.

A versenyzők gyors menetben indulva, tiszta járási lépésben Kövy kezdett vezetni, majd a 6. ik körnél Balog vette át a vezetést és az első óra alatt 10 kilométert és 80 métert tett meg, apró egyenletes lépésekkel, utána fél körrel Halácsy egy óra alatt 10 kilométert és 37 métert tett. 3 óra és 10 perczkor Halácsy Balog elé került. Kövy háromnegyed 4-kor kilépett, 15 kilométert és 183 métert járva be. Mindez eredmények körülbelül 2 kilométerrel állnak csak hátrább a legjobb eredményektől s ez, tekintetbe véve a versenyzők ifjúságát és trainirozatlanságát, elég biztató lehet a versenyzőkre. — A versenyzők 2 óra alatt a következő távokat járták be: Balog 18,900 méter. Halácsy ugyan-

annyi. Dankovszky 18,144 m Wurfer 17,766 m. Wurfer ezután csakhamar kiállt. Philippovich pedig mindjárt a 3-ik körnél abbahagyta a járást. A három órai eredmények a következők: Balog és Halácsy (folyton egymás mellett) 26,649. m. Dankovsky 25,200 m.

A küzdelem most már csak Balog és Halácsy közt folyt. Dankovsky járás közben kevés rumot ivott s ettől formálisan mámorossá lett, úgy, hogy tántorgó léptekkel járta ki az utolsó órákat. Mi már lapunkban többször figyelmeztettük a versenyzőket, hogy szeszes italt az épen egy cseppet se igyék, ki ezt a trainingben hibásan meg nem szokta. A felhevült állapotban pár csepp is mámort okoz. A versenybíráktól elvártuk volna és ismerőseitől elvárhatta volna maga Dankovsky, hogy kiállítsák a versenyzőt. Így csak a közönség szánakozását vitta ki Dankovsky és a gyalogverseny iránt határozott ellenszenvet nevelt a versenybizottság. — Különben Dankovsky járása az összes versenyzők közt a legszabályosabb volt, bár őt is, valamint Balogot és Halácsyt is többször figyelmeztetni kellett, hogy ne fussanak. Magunk is többször határozott futólépésben láttuk a versenyzőket, különösen Halácsyt menni.

A négy óra leteltével a győztes Balog lett 34 klm. és 82 mt. távolságot járván be. Halácsy az utolsó előtti körnél megállott, azt gondolva, hogy a versenynek vége van és Balog ez alatt egy kört tett meg. Halácsy ezt már nem hozhatta be és második lett 34 klm. 20 mt. távolsággal. Dankovsky 29 klm. 988 métert járva be, harmadik lett. — A győztesek eredményei, ha tiszta járással érték volna el, hazánkban igen szép eredmények volnának, még az angol legjobb eredményektől 5—6 kilométernyi távolban különböznek.

Most térjünk át a nagyszámú díszes közönség által érdekléssel várt velocipéd-mutatványokra.

Az elnök Kosztovics László vezetése mellett több mint 20 velocipédista vonult fel a nagy terebe, előbb egyes, majd ketős sorban. — Különösen jól esett látnunk, hogy nemcsak az egyes ifjabb tagjai, hanem az idősebbek is részt vesznek a gyakorlatokon. A hosszú sort a Pálmay-velocipéd zárta be. Így ne vezik ugyanis a tagok az egyes két ülésű, három kerekű velocipédjét. Nem tudjuk, hogy a pálmay-velocipéd fedél, vagy a páros ülés folytán nyerte-e a szép gép e megüsztelő elnevezést. Az iskola velocipédezését Kosztovics vezényletére két csapatban a következő urak mutatták be: Vermes Lajos, Vértessy Oszkár, Philippovich Emil és Engel József. A másik csapatot Rossi Nándor vezette. Itt voltak: Mohacsek Antal, Hromatkó Venczel, Forché Román és Günther Károly. A gyakorlatokat igen ügyesen úgy vezették, hogy a két csapat velocipédistái ugyanegy köröket ellenkező irányban végeztek és így igen hatásos képet adtak a legegyszerűbb mutatványok is. Különösen szép volt a kis helyen való körzés, mikor az egyik csapat kívül balra, a másik kisebb körben jobbra fordult. A nagy közönség, melynek sorában sok szép nő is volt, zajosan megtapsolta a mutatványokat.

A háromkerekű gépek hajtását is bemutatták Vermes Lajos vezetése mellett Sturm László, Mohacsek Antal és Forché Román. Különösen a gyors fordulatok leptek meg és az úgyszólván helyben való fordulatok.

A velocipédezésnek ugyyszólván magasabb iskoláját láttuk Kosztovics vezetése mellett Vermes, Philippovich és Hromatkó által bemutatva. A leggyorsabb hajtásban visszafordulnak és egy kis kört írva le, ismét tovairamodnak, hogy egymásután a legváltozatosabb kigyóvonalban mutassák be igazán meglepő ügyességüket.

A velocipéden kivihető legszebb és legvakmerőbb mutatványokat láttuk végre Hromatkó és Vermes által véghezvive. Először Hromatkó jött be. Szédítő gyorsan hajtva gépijét a kis köröknel szinte neki dőlt a földnek. A sok műgyakorlatból, melyet igen szép tartással nyugodtan mutatott be, a következőket jegyezzük fel: női módon ülve a nyergem, hajtja a gépet s fordul vele; lábait a kormány felett áttemeli, a nyeregre térdel stb. Majd Vermes jött ki és folytatta még nehezebb gyakorlatokkal a mutatványokat. Helyből egyszerre női ülésbe ugrik fel, feltérdel és feláll a nyeregbe, leugorva zsebkendőt vesz fel és az ellökött gépre újra felugrik, hanyatt fekszik a gépen s lábait égnek emeli, csak a kormányt fogva és a pedálon állva hajtja a gépet stb. stb. Vermes a közönség rendkívül zajos tapsal jatalmazta határozottan remek mutatványaiért.

A gyalogverseny győztesének Porzsolt Gyula adta át a díjakat. Balog ezüst-, Halácsy bronz-éremet, Dankovsky koszorút nyert.

Este a kerékpár-egylet tagjai számos más egyesület tagjaival a Vigadó éttermében gyűltek össze barátságos vacsorára. A vidám étkezés közt csakhamar megeredtek a pohárköszöntők, melyek sorát Porzsolt Gyula nyitotta meg, mint versenybíró a távol levő győztesekre és az egyesület elnökére, Kosztovicsra írtive po-

harát. Ifj. Reitter Ferencz egyesületi titkár a vendégeket, Porzsolt Gyula a nőket és a nők velocipédi-tákat köszönti fel. Vermes Lajos a velocipéd-egyletek egyetértésére, Dungyerszky a versenybizottságra e nel poharat. Kosztovics meleg hangon emlékezve meg a sajtóról és az egyesület hivatalos lapjáról, Porzsolt Jenőt és Fenyő Sándort élteti. Reitter a hét Porzsoltot, Porzsolt Gyula viszont a Vermes testvéreket élteti. Végül Fenyő humoros toasztban a kerékpár-egylet tagdíjhátralékosait élteti. A vidám társaság sport-ügyekről beszélgetve, csak éjjel után o zlott szét.

Karlendítések a torna-szabadgyakorlatokban.

(Két képpel.)

A tornában én a szabadgyakorlatokat nemcsak bevezető, de lényeges gyakorlatoknak tartom, melyeknek helyes alkalmazásától a legtöbb jót várhatjuk. Nem akarva most az e lapok hasábjain már avatottabb tollakkal megírt elméleti elvekhez szólni, a szabadgyakorlatok egyik legismertebbjét, a karlendítéseket fogjuk pár oldalról ismertetni.

A karlendítések a szabadgyakorlatokban a legkönnyebben és legváltozatosabban alkalmazhatók. Elkezdvé a tornázni kezdő kis fiúktól, fel az öregek testmozgásáig, ép úgy a nők tornázásában, karlendítést mindenütt bátran használhatunk.

A kar lendítése alatt azt a mozgást értjük, melynél a kar nyújtott (feszített) tartásban egy síkban gyorsan lendítették fel vagy le. A lendítésnél a kar csak a vállnál mozdul és sem a kézfejnél, sem a könyöknél, nem mint a karvágás és karlökésnél. — A karkörzéstől abban különbözik a karlendítés, mint a név is kifejezi, hogy a lendítésnél a kézfej nem ír le egész körívet, csak negyed, felet, vagy (törzshajlítással összekötve) háromnegyed. — E leírásból a következők tűnnek ki: a karlendítésnél a fő a feszített tartás és gyors mozgás. A gyors mozgás a lendítést a karemeléstől különbözteti meg.

Karlendítés lehetséges előre, oldalt és hátra. Sokan a hátralendítést helytelenül karfeszítésnek nevezik. — Ez rányok megjelölése mellett az előre és oldalt lendítések törénhetnek vállmagasságig vagy fejfölé. A hátralendítésnél a fokot szükségtelen megjelölni, mert ez úgy sem érheti túl a negyed. A következő karlendítések vannak tehát: karlendítés előre, vagy oldalt vállmagasságig, vagy fejfölé és vissza, és karlendítés hátra. 1-ső ábránkon az oldalt, vállmagasságig és fejfölé lendítés van megjelölve,

1.

2.

a rendes alapállásból végezve. A fejfölé oldalról történt karlendítést lehet a kéz összecattantásával is végezteni.

A karlendítéssel csaknem minden láb- és törzsgyakorlat igen hatásosan összekapcsolható. 2-ik ábránk az oldalt lábvetéssel és törzshajlítással egybekötött oldalt karlendítést mutatja be. E gyakorlatot lehet vezényelni úgy is, hogy a karok a lábvetésnél és törzshajlításkor nem maradnak vállmagasságban, mint képünk mutatja, hanem a hajlás felől levő kéz lelendül a lábig és a másik fel a fejfölé.

Az elemi iskolák alsó osztályaiban a karlendítések adják a szabadgyakorlatok fő elemét és nincs is talán tornatanító, kinek ne volna képessége számosabbnál számosabb változatban vezényelni a karlendítéseket. Ezért ezekről most nem is szólva, csak a fokozatosságra hívjuk fel kollégáink figyelmét, melyet e gyakorlatoknál is szem előtt kell tartani. A páros kézzel való karlendítéseket vehetjük egyszerre elő az egy karral vezényeltel, de mindeniket előbb egy-egy külön órán gyakoroltassuk. A gyakorlatokkal csak már ha egészen jó mennek, kössünk össze más taggyakorlatokat és csak is olyakat, melyeket már külön jól betanítottunk.

Hozhatnánk még fel számos fontos dolgot a karlendítések vezénylésénél és alkalmazásánál, de azt hiszem, így különállóan a többi gyakorlatoktól, kevés értéke volna. Ha a szerkesztő ur soraimat nem tartja érdemtelennek, közelebb az összes tagszabadgyakorlatok fő jellemző tulajdonait és helyes elnevezéseit fogom ismertetni.*

EGY NÉPTANÍTÓ.

* Örömmel veszzük. — Szerk.

Hócipő-akadályverseny.

(Képpel.)

A hosszú — lapunkban már bemutatott — hócipőknél az egyenletes talajon sokkal alkalmasabbak a reczés labdaütőhöz hasonló hótalpak. — Ilyen hócipőkkel a futás is sokkal könnyebb, mert a lábak az engedékeny fűzött talpról jól elrúghatók. Az ugrás is, különösen a magas ugrás is könnyebb e talpakkal.

Képtünk egy észak-amerikai akadályversenyt mutat be a verseny legmulatságosabb helyzeteivel. — Láthatjuk, mily szép az ügyes ugrás és mily komikus az esés. Az egyik versenyző ugyanis az egy-két láb magas deszka akadálynál későn ugorva fel hócipőjével, bele akadt a deszkába és felbukott. Az esés a puha hóban épen nem veszélyes.

Az amerikaiak e hócipőket nemcsak mulatságaikra és napi foglalkozásukban használják, hanem a katonák is el vannak a téli hadviselésben velük látva. — De különösen mint sportot is kedvelik és az évenként sokszor rendezett versenyek iránt mindig nagy az érdeklődés. A versenyzők könnyű versenyöltözetben jelennek meg a többnyire nagyobb távolságokra rendezett versenyeken.

Magyarországon e sport a ritka állandó hó mellett nehezen honosulhat meg, de vadászaink e hócipőket igen jól használhatnák téli utakban.

Az 1884-ik évi athleta- és torna-versenyek győztesei.

(Összeállította: Vermes Lajos, a B. V. E. E. alelnöke.)

(Folyt.)

109. Sváb Gyula jul. 22. Cs. V. K. Csongrád, úszás 8000 m. = 1 : 45 : 9

125. Vermes Lajos bajnok-jelölt máj. 12. M. A. C. Budapest, nagy akadály- (futó) verseny 800 mt. 8 akadálylyal, 2 p. 55 és egyötöd p.
126. « « május 12. M. A. C. Budapest, nagy velocipédverseny, 3200 mt. = 7 p. 47 és egyötöd mp.
127. « « máj. 12. M. A. C. Budapest, súlyemelés 25 és 50 klgr. 39 és 8 emeléssel. «Herkules»-díj.
128. « « máj. 25. Gy. V. K. Győr, vasparipa-verseny, 2000 m. = 5 p. 30 mp.
129. « « máj. 25. Gy. V. K. Győr, magas ugrás, 186 centiméter.
130. « « máj. 25. Gy. V. K. Győr, vasparipa-műversenyek.
131. « « máj. 28. M. V. K. Budapest, vasparipa-műversenyek.
132. « « jun. 12. N. T. E. Vác, vasparipa-műversenyek.
133. « « szept. 15. Sz. V. E. Bród, bajnoki vasparipa-versenyek, 25 kilm. = 57 : 14 : 5.
134. « « szept. 22. B. V. K. Baja, távgyaloglás, 75 km. = 11 : 40 : 2.
135. « « okt. 7. Sz. V. E. Sándor, vasparipa vitorla-versenyek, 12.872 m. = 27 : 11.
136. « « decz. 13. M. A. C. Budapest, magas ugrás, 177 centiméter.
137. Vermes Nándor viador, bajnok-jelölt jan. 7. B. V. K. Velenze, korecsolyázás, 4 km. = 9 : 17 : 5.
138. « « máj. 25. Gy. V. K. Győr, magas ugrás, 186 centiméter.
139. « « aug. 3. Sz. T. E. Palics, bajnoki távúszás, 3 km. = 76 p. 40 mp. (Vége köv.)

HÓCIPŐ-AKADÁLYVERSENY.

110. Szafka Manó május 25. Gy. V. K. Győr, nyújtón tornázás, 1 angol mértföld — 6 p
111. « « jul. 27. V. K. V. V. Köves-Kál'la, versenyjárás, 3200 mt.
112. « « julius 27. V. K. V. V. Köves-Kál'la, vasparipa-verseny.
113. « « jul. 27. V. K. V. V. Köves.Kál'la, távolugrás.
114. Szalay Imre jul. 17. B. V. E. B.-Füred, vitorla-verseny, 5 kilm. = 2 óra 34 p.
115. Szárics Géza okt. 7. Sz. V. E. Sándor, kezdők vasparipa-versenyei, 1 kilm. = 2 : 19.
116. Szekrényessy Kálmán aug. 29. B. V. E. B.-Füred, akadályúszás, 500 m. = 11 p. 56 mp.
117. Satzinger Frigyes jul. 23. W. R. C. Pirat, Nemzetközi regatta Budapest, 4 evezős verseny — four-oar, 2500 mt. lefelé, 6 p. 39 mp.
118. Spanrafft Henrik jul. 23. W. R. C. Pirat, Nemzetközi regatta Budapest, 4 evezős verseny, 2500 mt. lefelé, 6 p. 39 mp.
119. Tóth Mihály jun. 29. H. Cs. E. Adony, csónak-verseny, 2 evezős.
120. Ubrin I. június 29. H. Cs. E. Adony, csónak-verseny, 2 evezős.
121. Valdner József aug. 3. Sz. T. E. Szeged, pózna-mászás, 13 m. = 18 p. 5 mp.
122. Veiner Miksa aug. 4. Sz. Cs. E. Szeged, csónak-verseny, 4 ev. autrigger.
123. Veisenstein Ödön decz. 20. N. T. E. Budapest, francia versenybírok.
124. Ventzel Lajos bajnok-jelölt aug. 3. Sz. T. E. Palics, bajnoki akadály-futás, 1000 m. = 3 : 15 : 1.

T. előfizetőinkhez.

Tisztelettel kérjük olvasóinkat, kiknek előfizetésük lejárt, hogy hátralékos összegeiket küldjék be s előfizetéseiket ujtsák meg.

Az előfizetési ár: 3 óra 2 frt, 6 óra 4 frt, 12 óra 8 frt.

Az előfizetési pénz legcélszerűbben posta-utalványon küldhető Aigner Lajos könyvkereskedésébe (Budapest, IV. yáczai-utca 1.)

Az 1884-iki évfolyamból még néhány teljes példánnyal szolgál a kiadóhivatal 6 frtjával.

Különfélék.

(Hivatalos.)

Köves-Kállai athleta-versenyek 1885. május 25-én. I. Gyaloglás (5 klm.). II. Növendékek futása (100 m.). III. Kezdők futása (150 m.). IV. Magas súlydobás (15 klgr.) és magas ugrás. V. Akadályverseny (1 klm. 8 gát). VI. Velocipédverseny (2 klm.). VII. Sík-verseny (3 klm.) VIII. Súlyemelés (57 klgr.). IX. Tornázás (közreműködők koszorút nyernek). X. Népünnepély, tűzjáték, társasvacsora. Díjak: elsőnek ezüst-, másodiknak bronz-érmek. Nevezési határnap május elsején. Nevezni lehet Vermes Lajos urnál (Üllői-út 7. sz. I. emelet 2. ajtó) és a «Herkules» szerkesztőségében. Tét nincs, bánat 2 frt. A bánatból begyűlt

pénzösszeg a jövő évi versenyek tiszteletdíjaira fordítottatik. A részletes verseny-feltételek később fognak a «Herkules»-ben közöltetni.

Budapest, 1885. febr. 6.

A «Köves-Kállai ideiglenes versenyrendező bizottság» nevében:

Vörösmarty Mihály.
Vermes Lajos.

(Nem hivatalos.)

«A repülő Nusi gróf». E czímen említettük már, hogy gróf Esterházy Mihály a M. A. C. elnöke, ki igen ügyes a fényképezési felvételekben, Kinsky Nusi grófot, az ország legjobb ugróját, ugrás közben lefényképezte. A gyönyörű képeket Bécsben sokszorosítottva, az elnök gróf a magyar athletikai club javára árusítottja. A képek Sárkány üzletében kaphatók és hiszszük, hogy az áldozatkész gróf szép tette az egyletnek szép összeget fog jövedelmezni. — A kép nemcsak mint arczkép becses, de sport értéke is nagy, mert a gyorsfényképezéssel a grófot az ugrás legérdekesebb pillanatában, a kötél felett tünteti fel. — Minden sportbarátnak melegen ajánljuk a szép kép megszerzését.

Szerencsétlenség a jégen. Bármily jó korcsolyázó is valaki s bármennyire vigyázzon is, ki van téve a sikos talajon a véletlen baleseteknek. E veszélyesség azonban az élet veszélyessége és nem kiválóan a testgyakorlatoké, ezért, midőn megemlékezünk az ismert athléta Székely testvérek nővérének, Rottlernének közelebbi balesetéről, hiszszük, ezzel senkinek korcsolyázási kedvét nem veszszük el. Rottlerné már gyakorlott korcsolyázó s ugyeszőlva nem is korcsolyázás közben esett el, hanem a mint ki akart az Orezykerti jégről a partra lépni. Esés közben lábai keresztbe feküdtek egymásra s egyikén a boka telett megrepedt a csont. A baj jelentéktelen, de annyiban kellemetlen, hogy egy-két hétig nem járhat. — Türelmet és gyógyulást kívánunk a sport bájos betegének.

«Fővárosi magán-vívótársulat» a czíme annak a társaságnak, mely oly fiatal sportsmanekből alakult, kik nem az egyletesdíjáték hiúságából, hanem tisztán sport-kezdélésből társultak a vívás gyakorlására. A fiatal társaság a Dorottya-utca 7-ik számú házában bir vívó-termet s közelebb sikerült vívómesterül megnyerniük Kolba közöshadseregbeli hadnagyot, kiben igen jeles mestert nyertek. A társaság mult hó 27-én rendezett mulatsága a Vigadóban igen jól sikerült. Egyik tag, *Morgenstern* Leó «Vívó-club-esárdást» irt ez alkalomra, mely általános tetszést aratott. A női tánczrend csinos paizsot ábrázolt, rajta kardokkal, keztyűvel s arczvéddel. Az estély sikere a következő rendezőségnek köszönhető: Bródy Imre elnök, Meller József pénztárnok, dr. Bródy Lajos ellenőr, Fisch Miklós jegyző, dr. Alapy Henrik, Baumfeld Zsigmond, Beer Arthur, Berger Jenő, Felsenburg Gusztáv, Frey Kálmán, Fuchs Zsigmond, Hecht Ernő, Hecht Zsiga, Janovitz Emil, Kisfalvi József, Michelstädter Ármán, Popper Gyula, Schön Justin, Schwarz László, Somogyi Dezső, Steiner Ferencz, Stern Ede, Stern Arthur, Weingruber Ármán. — Jelen voltak: Taufstein Melánia, Breitner Irma, Kann Hermin és Gizella, Steiner Kornélia, Kann Malvin, Örvös Zsófi, Hirsch Ilka és Anna, Tolnay Reketta, Zerkovicz Berta (Soroksárról), Falm Sziidónia, Horn Henriette, Wilhelm Karola, Egerer Gizella és Irén, Boschán Honóra, Fuchs Sziidónia, Schönföld Matild, Horvát Flóra, Pollak Riza és Paula, Pétery Malvin, Steiner Sziidónia, Leitersdorfer Irén, Hatsek Gizella, Weisz Ilka, Back Gizella, Benedek Mariska, Grünhut Irén, Benel Mariska, Wohlsheim Juliska, Schwarz nővérek, Csendes Emilia, Baumfeld Adél, Friedmann Etelka, Gross Lujza, Grünhut Malvin, Tóth Ella, Eibenschütz Berta, Farkas Jolánka, Grauer nővérek, Stern Ernestin, Halász Ilka és Pfeiffer Milike kisasszonyok; továbbá Taufstein Adolfné, Meller Fülöpné, Kann Lipótné, Steiner Bertalanné, Örvös Istvánné, Hirsch Manóné, Tolnayné, Zerkoviczné (Soroksárról), Fabnné, Hornné, Wilheimné, Egererné, dr. Fuchsné, Horváthné, Pollákné, Péteryné, Steinerne, Back Fülöpné, Csendes Imréné, Ellinger Illésné, Friedmanné, Hatsek Sándorné, Felsenburgné stb. asszonyok.

Kirándulás Kerepesre. Folyó hó 2-án Bartay Oszkár velocipédjén Kerepesre rándult ki. A 21 klm. távot egyfolytában 1 óra és 33 percz alatt tette meg. Mint nekünk jelentik, az utak meglehetősen jók, csak helyenként a kavicscsal való felöntés által válnak roszzsá és ez akadályozza a kitérést is. — Egy órai pihenés után az utat visszafelé, mely irányban az út már sokkal lejtősebb, 1 óra és 5 percz alatt tette meg. — Ez eredmény, mint Bartay idej első kirándulásáé, jónak vehető.

Korcsolyázó-egylet Munkácson. Új korcsolyázó-egylet alakult közelebb Munkácson, mely a működést már is megkezdette. A belügyministerhez fölterjesztett alapszabályok szerint az egylet vagyona — felosztás esetén — a munkácsi állandó színház-alap

javára esnék. Az egylet bált is rendez febr. 14 ikén. Az egylet titkára Gáthy Dezső.

A szombathelyi torna-egylet közelebb tartotta tánczvizalmát, mely bizonyította, hogy az egylet mulatságainak jó híret valóban megérdemli. Jelen voltak: Ajkás Irén, Reytermayer Szerafin, Szabó Mara, O tay Ernestin, Vellansits Irma, Kaizer Karolina, Krengel Teréz, Sövegjártó Kata, Bezeredy Amanda, Ridinger I., Káldy Ida, Hódossy Emma (Porpác), Káldy Ottilia, Ruprecht Viola, Reiszig Edéné, Reiszig Alajosné, Bárhodeiszky Emilné, Sarlay Ferenczné, Kroneckerné, Eben Gyuláné, Gaár Frigyesné, Káldy Gyuláné, Jekelfalusy Sándorné, Brunn orvosné, Kelemen N. Jánosné, Szabó Lászlóné, Ajkás Károlyné, Cséke Károlyné, Reitermeyer Józsefné, Bertha Györgyné, Halászné (Bükk), özv. Sövegjártó Mórné, Tulok Jánosné, Divald Józsefné, Békessy Gyuláné, Karikné, Veidlich Irma, Mezey Berta, Baracz Kornélia, Tulok Ilma, Békessy Emilia, Hötzl nővérek. Az urak közül ott voltak: szentmártoni Radó Kálmán főispán, Reiszig Ede alispán, Ajkás Károly, Reitermayer József, Szabó László, Nagy J. L. ó, Eben Gyula, Káldy György, Reiszig Alajos, Barthodeiszky Emil, Sarlay Ferencz, Kronecker József, Gaár Frigyes, Ruprecht Taszilo, Szájbely Gyula, Bertha György, Brunn és Mittler orvosok stb.

A Bresztovác község határához tartozó Prekaja pusztán Zányi Félix bresztováci jegyző által rögtönzött körvadászat tartatott. Résztvettek: dr. Alföldy Gedeon, Falcione Gusztáv, Falcione Nándor, Pocsakay Sándor, Hetteszheimer Henrik, Leibach Keresztély, Mihajlovits Kornél, Szakáll Adorján, Városhy László és Vojnich Imre urak Zomborból; Eimann községi jegyzővel 22 vadász Szivaczról; Jusits Antal és Oláh János urak Apatinból; 14 vadász Bresztovácra. — A mulatságos hajszja 105 hajtóval délelőtt 10 órától délután 4-ig tartott. Eredmény: 23 nyúl és 7 róka. A rókák közül általános feltűnést keltett egy ritka nagyságú him példány, melyet Szakáll Adorján ur volt szerencsés elejteni. J—bb.

Dallos Imre földbirtokos Geczén közelebb körvadászatot rendezett s a nagyszámú társaságot vendégszerető házában megvendégelte. 35 nyulat ejtettek el.

Az «Egri korcsolya-egylet» mulatságáról közölt tudósításunk pótlásául írják lapunknak, hogy jelen voltak: Buzáth Lajosné, Csicsa Sziidónka, dr. Danilovics Pálné, Diviaczky Irma (P.-Szikszóról), Ecsedy nővérek, Eötvös Róza, Fekete Jánosné, Ficzeré Viki (Ostorosról), Frantz Piroksa és Etelka, Fülöp Berta és Piroksa, Galambos Margit, Gáspárdy Malvin, Gröb r Berta, Anna és Irénke, Horánszky Irma, Jámor Hedvig (Recskről), Jekelfalusy Eta és Ilona, Kemény Alajosné, özv. Kolossy Gusztávné, Lőrinczfy Janka, Manszbar Margit, Marssó Mariska, Mészáros Kornélia, Nahóczky Vilma, Petravich Bertalanné és leánya Irénke, Szombathelyi Regina, Szuhányi Anna, Vass Ilona stb.

Álarczosbál a jégen. A «Nagyszabai korcsolyázó-egylet» febr. 1-én az egyleti jégpályán sikerült álarczos bált rendezett «Carneval a jégen» czímmel.

«A Csikszeredai korcsolyázó-egylet»-nek már lapunkban egyszer említett bálján — mint nekünk írják — jelen voltak: Bórosnyai Gáborné, Bogády Gyuláné, Bocskor Ádámné, Csanádi Béláné, Dósa Gáborné, Fejér Antalné, özv. Gál Károlyné, Nagy Sándorné, T. Nagy Imréné, Pál Istvánné, Szász Lajosné, Ádám Irma, Damokos Ilka, Fejér Irma, Fodor Róza, Kánya testvérek, Lázár Ami, Lukács Juliska, Miklósi Anna, Miniér Erzsé, Miklós Kata, Móricz Vilma, Pécsi Izabella, Rózsa Mari, Sándor Berta, Vajna Mái és Zakariás Aranka.

Az athletika Kolozsvárott. A kolozsvári lapokban a következő felhívás jelent meg: Azok az urak, kik a kolozsvári athletikai clubba belépni óhajtanak, sziveskedjenek dr. Baintner Hugó egyetemi tanács-jegyző urnál, vagy Kőváry Mihály ügyvéd urnál kitett taggyűjtő ivenek magukat aláírni.

A maros-vásárhelyi torna-egylet koszorú-estélye február hó 2 ikén a legvidámabb, legkedélyesebb, legfesztelenebb mulatság volt a székely fővárosban, az idej farsangon. Valóban el lehet mondani, hogy «kevés, de válogatott» közönség jelent meg, a város szépei közül is, a legszebbek. A négyeseket 24 pár tánczolta s esti 8 órától kivilágos kivirradtig tolytonosan fokozódó jókedv uralkodott. A szépek koszorújában ott voltak: Szabó Zsuzsika (a város szépe), Spech Margit (először kiröpitett szép leány), Csiki Jolán, Barátosi Ilona, Máriaffy Mariska, Sándor nővérek, gróf Lázár Róza, Szabó Eszti, Szilágyi Ilonka, Pap Mari, Antalffy Róza, Gorove nővérek, Popovits Helén, Burdács Irma, Pálffy Ilonka stb. stb. kisasszonyok; a szép asszonyok között: dr. Fabiny Ferenczné, Halmágyi Viktorné, Ugronné, Mikó Mari, Kraft Károlyné, Sikó Kanutné, Viski Elekne stb. stb. A karzat is előkelő hölgyközönség által volt elfoglalva. A «koszorú-estély» anyagilag ugyan semmit sem jövedelmezett a torna-

egylet céljaira és igen sok egyleti tag nem volt ott, a kinek ott kellett volna lennie; de az ily rögtönzött koszorú-estélynél és ily szép erkölcsi siker mellett az is megfelelő eredmény, ha deficit nincs s ezt az eredményt — és hogy a megjelenőknek kedves, kedélyes és emlékezetes tánczestélyt rendezett, elérte a rendező-bizottság. — Az estélyre három fiatal ember egyenesen Budapestről és csakis e célból rándult le mi hozzánk.

Cs. Sándor Kálmán.

Athleta-csarnok a fővárosban. A magyar atletikai klub már évek óta tervezi, hogy tagjai számára díszes csarnokot fog építeni, de a kivételre a választmány, csak újabban hozott végleges határozatot. Az egyletnek körülbelül 30 ezer forint alapitkéje van s ennek gyarapítására a választmányban felmerült egy sorsjáték rendezésének a terve is. Az egylet, a főváros és főleg a hazai testedzés is sokat nyerne ez új csarnok felépítésével, melynek létesülése, azt hisszük, már csak idő kérdése.

M.-Szigeten a korcsolyázás sportja, mely pár éve hanyatlott, az idén ismét virulóban van. A vasút melletti tó tükrére, melyet Hitter nyugalmazott bányatanácsos gondoztat, naponkint számosan járnak ki s élvezik a ragyogó téli napokat. Legjobb korcsolyázók a hölgyek közül: Hönig Antónia, Müller Anna, Hollóssy Erzs, Szabó Ottil, Sichermann Karola, Hitter Mariska kisasszonyok. Tübben, mint: Nagy Cella, Kubekné, Kardos Ida, Bresztóczkyné, Lángné úrnők, jóformán az idén kezdték a korcsolyázást, de azért már versenyt futnak a jobbakkal. Néha Lónyay Jánosné úrnő, a főispán neje és Jelenffy Kornélné úrnő, a törvényszéki elnök neje is megjelennek a jégen, hogy biztassák a korcsolyázó párokat, kik a legszebb csoportokban s figurákban siklanak tova.

A debreczeni tornaegyletről írják a következő sorokat: Deliberatum, hogy a debreczeni tornaegylet február 22-én nagy versenygyaloglással illetőleg versenykoszissal összekötött ünnepélyt rendez. Célpont a «Korona» szálloda tánczterme, indító a veres torony, mikor mutatója a VIII-ik numerusra felkúszott. — Tét 1 frt, sem bánat, sem bánatpénz nincsen. A program tánczrendek alakjában osztatik szét a nagy szabad gyakorlatok alkalmával, melyek csárdás, polka français, négyes, mazur stb. lépésekkel folynak le, versenyzőknek — tekintetbe véve, hogy a versenybírák városunk és a vidék szépei és pedig nagy számmal lesznek — a napra nézés, szem-káprázás és fejszedülés elkerülése szempontjából nem ajánltatik. Figyelmébe ajánljuk a nagy közönségnek a kedélyes mulatságot, mert úgy az egészséges mint a beteg lábra nézve nincs ennél jobb *nyújtó*; itt a fesztelen jókedvben nem lesz *korlát* és a mint az előjelekből ítélhetünk, derék tornászaink ez alkalommal sem fognak *bakot* lőni. — (Ifj. K. J.)

A főthi korcsolyázó-egylet közelebb sikerült batyubált rendezett özv. Meichel Pálné úrnő lakásán. Jelen voltak: Aul Róza, Czuczor Erzs, Jungmann Irma, Siposs Vilma, Fáni és Ida, Szabó Irma, Szekerka Juliska (Csomádról), Vida Izabella kisasszonyok; Aul Nándorné, Jungmann Jánosné, Kemény Ödönné, Rónay Gézáne (Veresegyházáról), Siposs Pálné, Szekerka Károlyné (Csomádról), Vida Vilmosné (Váczról), Zvarinyi Jánosné (Csomádról) úrnők és a kedves háziasszony, ki az egész társaságot lekötölte szívélyes modorával.

Regatta-bál. A «Hunnia», «Neptun» és a «Nemzeti» csónakázó egyletek tagjai méltán büszkék lehetnek báljokra, mely f. hó 3-án a Vigadóba a főváros legelőkelőbb társaságát vonzotta. A rendezőség a főváros arany fiatalságából lévén összeválogatva, a bál sikere biztos volt s ez valóban a farsang legelső báljává lett. A bálanya br. Sennyei Pálné nem mehetvén el a bálba, Inkey Nándor báróné helyettesítette őt s a rendezőség elnöke Lisznai Damó Tihamér szép csokrot nyújtott át neki. A tánczrend címer-paizsot ábrázolt, melynek fehères-kék peluche alapján keresztbetett bronz evezők felett a bált rendező három csónakázó egyesület zászlói voltak láthatók pompás zomáczműben. Az evezők alatt bronz szalagon e felírás olvasható: Regatta bál. Ott voltak: Keleti Edith, Kordin Mariska, Kordin Riza, Juhos Irén, Jankovits Irén, Gayer Irén, Bezuk Irma, Bulcsu Viola és Etelka (Halasról), Farkas Henriette, Steinbach Emilia, gr. Csáky Vilma, Rieger Linka, Rieger Stephanie, Jankovits Lujza, Szöghy Mariska, Hirsch Anna, Tottisz Irén, Tottisz Emma, Lobmayer Sarolta, Reviczky Gabriella, Eisdorfer Itonka, Nikora Szabina, Piukovics Irma, Gyöngyösy Etelka, báró Luzsenszky Irma, Bauer Paula, Krajcsik Irma, Ebner Vilma, Ebner Irma, Mészáros Vilma, Tóth Teréz, Szabó Mariska, Rohrer Irén, Stanckovits Mariska, Vadnay Margit, P. Szathmáry Aranka, Jekelfalusi Malvin, br. Tunkel Aranka, Kenéz Ilona, Della Vedella Gizella, Schwabe Ernesztin, Hódy Lenke, Natter Emilia, Schreiber Margit, Gregersen Anna, Bühm Mária, Szkublics Izabella, H-uthaler Anna, Weigert Anna, Kovács Mariska, Kodolányi

Lenke, Grünwald Borbála, Andaházy Gabriella, Andaházy Gizella, Hofszász Teréz és Lina, Jancsovits Leona, Boros Margit, Kondor Sarolta, Kondor Rózsa, Wagner Hortense, Agorasztó Ilona, Ádám Ilona, Girgl Margit, Koczó Nelli, Nikovényi Gizella, Hoff-r Terike, Falk Leopoldine, Gyárfás Ilona, Gyárfás Etelka, Szontágh Aranka, Károlyi Juliska, Kollerich Irma, Buzás Ilona és Gizella, Thomka Ilona, Olay Leona, Plachy Berta, Kollmann Ernesztine, Steinbach Lujza, Borhy Irma, Pilaszanovits Ilona, Wettsein Vilma, Eisler Aranka, Fülöp Margit, Magyar Etelka, Zsilinszky Mari, Nyiri Jolán, Dankos Mariska, Gorove Róza, Fülöp Mariska, Tany Károlyné, Becker Emerka, Székely Kornélia, Nagy Irén, Kammer Irma, Baróthy Jenőné, Olay Lajosné, gróf Csáky Tivadarné, Landgraf Jánosné, Havas Pálné, Szilassy Gézáne, Thewrewk Emilné, Kelen Józsefné, Vadnay Károlyné, P. Szathmáry Károlyné, Kenéz Ilma, Hódy Lajosné, Natter Ferenczné, Szkublics Gyuláné, Kodolányi Antalné, Ybl Lajosné, Giegl Henrikné, Hoffer Adolfné, Falk Zsigmondné, Gyárfás Istvánné, Kollerich Pálné, Keleti Károlyné, Veres Zsigmondné, Steinbach Istvánné, Borhy Józsefné, Bogisich Lajosné, Grill Richardné, Wettstein Jánosné, özv. Kordin Jánosné, Ernyei Gyuláné, Magyar Gyuláné, Nyiri Lajosné, Gorove Antalné, Andrassy Mihályné, Becker Györgyné, Inkey Kálmáné, Herich Károlyné.

A székesfehérvári korcsolyázó-egylet, mely — mint a «Székesfehévár és Vidéke» már több héttel ezelőtt írta — a «Herkules» t hivatalos lapjával választotta, de a mely erről máig sem küldött hozzánk hivatalos értesítést, — a mult hó utolsó napján bált adott, mely kitűnően sikerült s e sikerben nagy része volt Kempelen Imre egyleti elnöknek.

Uj velociped-egylet a fővárosban. A magyar atletikai klub a velocipedezés fellendítésére már eddig is minden lehetőt megtett s velocipedes versenyei az elsők voltak az országban. Tevékenységének most teremt meg a legszebb gyümölcse. Ugyanis a klub számos tagjának kívánságára egy uj velociped-egylet van alakulóban, melynek tagjaiul már eddig is annyian iratkoztak alá, hogy a végleges megalakulás biztosnak vehető. Az érdeklődés az uj egylet iránt minden sport körben nagy. Az alakuló közgyűlés előtt egy előleges értekezlet fog tartatni a «Herkules» szerkesztőségében f. hó 22-én vasárnap d. u. 3 órkor. Ez értekezletre a velociped sport minden barátját szívesen látja a szervező bizottság.

«Herkules»-naptár.

Február 22-én d. u. 3 órkor a «Magyar velociped-club» értekezlete a «Herkules» szerkesztőségében.
Márczius 1-én a «Magyar Athletikai Club» rendkívüli közgyűlése.
Május 16-án a «M. A. C.» tavaszi viadala.
« 25-én Köveskällai athleta-versenyek.
Junius 4-én a «M. A. C.» nemzetközi viadala.

Szerkesztői üzenetek.

O. M. Szarvas. A korcsolya-cikk jönni fog, de a különben csinos versek nem illenek lapunk keretébe. — D. D. Budapest. Idővel közölni fogjuk. — T. Z. Budapest. Felhasználjuk. — D. J. Budapest. Kérjük, ne türelmetlenkedjék, a cikket elfogadtuk s mihelyt a tulságosan összetorlódtott kézírathalmaz engedni, közölni fogjuk. — M. M.—s Székesfehérvár. Nem lapunkba való. — D. D. Budapest, K. L. Kolozsvár, B. L. Budapest, N. A. Budapest. Még nem olvashattuk át. — F. L. Kolozsvár. Köszönet a cikkért, jövő számban jönni fog. — A lapot illetőleg intézkedtünk.

Tartalom.

Testgyakorlati irodalmunk (Porzolt Jenőtől). — A bécsi korcsolyázásról (Porzolt Gyulától). — A «Kerékpár-egyesület» házi- viadala. Karlendítések a torna szabadgyakorlatokban (Egy néptanítótól, két képpel). — Hócipő akadályverseny (képpel). — 1884-ik évi athleta- és torna-versenyek győztesei (Vermes Lajos- tól). — T. előfizetőinkhez. — Különlék. — «Herkules»-naptár. — Szerkesztői üzenetek. — Tárca: Egy tornatanár emlékirataiból (Porzolt Kálmántól).

Aigner Lajos könyvkereskedése

Budapest, IV. Váci-utca 1.

A PETŐFI-TÁRSASÁG

I. könyvkiadó-vállalata.

<i>Abonyi Lajos.</i> Itt a szép Alföldön. Népi elbeszélések. 1 frt 60 kr.	
<i>Balázs Sándor.</i> Tarka képek. Beszély- és rajzgyűjtemény. 2 kötet.	3 « 20 «
— Vig elbeszélések	1 « 50 «
<i>Bartók Lajos</i> költeményei	1 « 20 «
<i>Bulla János.</i> Humoros elbeszélések 1 frt 60 kr. Kötve	2 « 40 «
<i>Endrődi Sándor</i> költeményei 2 frt. Kötve	2 « 80 «
— Ujabb költeményei	2 « — «
<i>Jókai Mór.</i> Észak honából. Muszka rajzok	1 « 20 «
<i>Lanka Gusztáv.</i> A multból a jelennek. Emlékjegyzetek	1 « 60 «
<i>Mikszáth Kálmán.</i> Kavicsok. Elbeszélések	1 « 20 «
<i>Pap Miklós.</i> Itt is ott is	2 « 50 «
<i>Petőfi évkönyv.</i> (A cidóni alma. Éjszakitól stb.)	1 « 40 «
<i>Szana Tamás.</i> Molnár élete és művei	1 « 50 «
<i>Teleki Sándor</i> gróf. Emlékeim. 2 kötet	3 « 80 «
<i>Váradi Antal.</i> Az én világom. Költemények	1 « — «
<i>Vértesi Arnold.</i> A nyomoruság iskolája. Regény	1 « 50 «
<i>Zichy Géza</i> gróf költeményei	1 « — «

II. A társaság közlönye.

<i>Koszorú.</i> Szépirodalmi közlöny. Szerk. Szana Tamás. 1878–1882. 8 kötet, 8-rében, fényképekkel stb. Kötetete füzve 4 frt, dízkötésben	5 frt — kr.
<i>Koszorú.</i> Szerkeszti Szana Tamás. Ujabb folyam 4-rében. 1883–1884. 4 kötet, egy-egy füzve 4 frt, dízkötésben	5 « — «

A PÁRBAJ.

Szinmű egy felvonásban.

IRTA
PORZSOLT KÁLMÁN.

Budapest 1881. Pfeiffer Ferdinánd kiadása.

Ára 40 kr.

Először adatott a *Nemzeti színházban* 1881. márcziusában.

KAZINCZY FERENCZ MŰVEI.

Magyarázó jegyzetekkel

kiadja

ABAFI LAJOS.

Kazinczy Ferencz, ki új Atlasként félszázadig hordta vállán a nemzeti nyelv és irodalom ügyét, méltó arra, hogy műveit minden magyar ember ismerje és birja.

Ennek lehetőségét könnyítendő, elhatároztuk, hogy Kazinczy műveiből újabb olcsó kiadást rendezünk.

E művek 5 vaskos kötetre terjednek és Kazinczy összes költeményeit, Pályám Emlékezetét (önéletrajzát), Erdélyi levelek című útleírását és Magyar Pantheon címen nevezetes magyarok életrajzait tartalmazzák.

Kazinczy költeményeinek ilv teljes gyűjteménye még nem létezett, számos verse ez alkalommal jelent meg először; a Pályám Emlékezte is csak most jelenik meg önálló kötetben, szintúgy remek életrajzi; az Erdélyi Levelek «Utazások» czime alatt többször adattak ki, de teljesség tekintetében egyik sem vehető jelen kiadás-al, melyet bő jegyzetek, bevezetések, névmutatók értékesbítenek.

Ez öt kötetet 37–38 háromives füzetben bocsátjuk ki. 1884. ujévtől kezdve hetenkint egy füzet jelenik meg.

Egy-egy füzet ára 20 kr.

Bekötési táblák 25 krajczárjával kaphatók. Kivánatra mind az öt kötet egyszerre is kapható. Ára barna vászonkötésben, piros szegélyvel 10 frt 20 kr.

Aigner Lajos
kiadóhivatala.

HERKULES-KÖNYVTÁR.

Szerkesztik: PORZSOLT JENŐ és PORZSOLT KÁLMÁN.

Kiadja: AIGNER LAJOS KÖNYVKERESKEDÉSE.

E cím alatt új hézagpótló vállalat indult meg, mely a «Herkules» testgyakorlati közlönyvel párhuzamosan a testedző sport, a torna, atletika, csónakázás, korcsolyázás, velocipédezés, úzás, vívás, szóval a testgyakorlatok összes nemének ismertetésére és terjesztésére szolgál.

A «Herkules-Könyvtár»-ban önálló becsű szakmunkák fognak megjelenni a testedző sport összes ágaiból.

Minden kötet külön egészet képez és külön megrendelhető.

E kötetek nélkülözhetetlen segédkönyvül szolgálnak úgy a tornatanárjelölteknek, tornatanároknak, sportegyleti művezetőknek, mint megbecsülhetetlen kézikönyvül szolgálnak a sportsmaneknek, tornászoknak, műkedveőknek és teljesen laikusoknak, kik a «Herkules-Könyvtár» egyes kötetei segítségével a testgyakorlatok összes neveit elsajátíthatják.

Az összes eddigi magyar testgyakorlati irodalom két-három jobbra elavult munkából állván, e vállalat régóta érzett hiányt fog pótolni. A vállalat első füzeteként «A magyar labdajátékok könyve» jelent meg.

Sajtó alatt van:

«A KORCSOLYÁZÁS KÉZIKÖNYVE».

A «Herkules-Könyvtár» minden egyes kötetét az ország legjelesebb szakemberei írják s szép képek fogják díszíteni.

Nincs a testgyakorlatoknak neve, a melyre a «Herkules-Könyvtár» ki ne terjeszkednék s így rövid idő alatt ez a vállalat fogja megvetni a magyar testgyakorlati irodalom alapját.

Minden évben több kötet fogja elhagyni a sajtót s gondunk lesz rá, hogy az egymás követő kötetek nemcsak szakszerűség, hanem változatosság és érdekesség tekintetében is kielégítsék a művelt közönség igényeit.

Nem hirdettünk előfizetést sem e kötetekre, sem társaira, de hiszünk és reméljük, hogy az igazi művelt közönség nem fogja megvonni pártfogását attól az úttörő vállalatától, mely Magyarország hiányzó testgyakorlati irodalmát van hivatva megteremteni.

A «Herkules-Könyvtár» szerkesztősége.

SZERENCSÉTTLEN FURULYÁSOK.

ELBESZÉLÉSEK.

IRTA
PORZSOLT KÁLMÁN.

Budapest, 1883. Grimm Gusztáv könyvkereskedése.

Ára 1 frt 40 kr.

TARTALMA:

A szerelmes szeszélyes. — Pünkösdi rózsza. — A becsület bolondja. — A tanácsos ur pártfogása.

SPORT-KÖNYVEK.

Kaphatók Aigner L. könyvkereskedésében, Budapesten,
(Váci-utca 1. sz. alatt.)

Brandeiss Handbuch d. Schiess-Sport geb.	3.—
Hergsell Die Fechtkunst brosch.	4.—
« « « geb.	5.50
Heydebrand Handbuch d. Reitsport geb.	3.—
« « « d. Fahrspport geb.	3.—
Meyer Handbuch d. Fischereisport geb.	3.—
Silberer Handbuch d. Rudersport geb.	3.—
Georgens Illustriertes Sport-Buch	4.80
Silberer u. Ernst Handbuch d. Bicycle-Sport geb.	3.—
Wilhelm Karl Quelle des Vergnügens	2.40

Kiadóhivatal:

Budapest, IV. Váci-utca 1.
Aigner Lajos könyvkeres-
kedése.

Előfizetési díj:

Negyedévre ..... 2 frt.
Félévre ..... 4 frt.
Egész évre ..... 8 frt.

Egyes szám 20 kr.

Hirdetések díja: két hasábos
petit sorért 25 kr.

HERKULES

TESTGYAKORLATI KÖZLÖNY

SZERKESZTIK

PORZSOLT JENŐ PORZSOLT KÁLMÁN

KIADJA AIGNER LAJOS.

Szerkesztőség:

Budapest, VIII. Nagykörút-
utca 13.

Kéziratokat vissza nem
küldünk.

Bérmmentlen leveleket nem
fogadunk el.

A «BALATON-EGYLET», A «BEREGSZÁSZI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «BUDAPESTI KERÉKPÁR-EGYLET», A «BUDAPESTI TORNA-EGYLET», A «BUDAPESTI VASPARIPA-EGYLET ELŐRE», A «DEBRECZENI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «GYŐRI CSÓNÁKÁZÓ-EGYESÜLET», A «HUNNIA CSÓNÁKÁZÓ-EGYESÜLET», A «KASSAI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «KOLOZSVÁRI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «KUNSZENTMÁRTONI CSÓNÁKÁZÓ-KORCSOLYÁZÓ EGYLET», A «MAGYAR ATHLETIKAI CLUB», A «MAROSVÁSÁRHELYI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «NAGY-ENYEDI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «NAGY-KÁLLÓI KORCSOLYÁZÓ EGYLET», A «NEPTUN BUDAPESTI EVEZŐS-EGYLET», AZ «Ó-BUDAI TORNA-EGYLET», A «PANNONIA CSÓNÁK-EGYLET», A «PRIVIGYEI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «RIMASZOMBATI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «SÁTORALJA-UJHELYI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «SOPRONI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «SZABADKAI TORNA-EGYLET», A «SZARVASI KORCSOLYÁZÓ-KÖR» ÉS A «SZEGEDI TORNA-EGYLET»

HIVATALOS KÖZLÖNYE.

A vallás- és közoktatásügyi m. k. minister ő nagyméltósága 47,020. számú rendeletével ajánlja e lapot Magyarország összes tanintézetének.

Athleta-versenyek 1885-ben.

A legszebb reményeink lehetnek, hogy e mozgalmas évben az athletikának ügye is hatalmasabb lendületet fog nyerni. — A közelgő tavaszra minden egyes elkészíti versenyterveit s már az eddigi hírek is biztosítanak, hogy ez év a testedzési versenyeket illetőleg is fényes lesz.

Az athletikának a fővároson kívül már több helyt a vidéken édes hazája van. Kolozsvár, Szabadka, Nagy-Becskerek, Szeged, Körmend, Köves-Kálló, Zenta, Selmezbánya, Debreczen, Szarvas, Győr, Arad, Maros-Vásárhely és még hazánk számos városa oly hatalmas pártolásban részesíti a nálunk még erre szoruló testedzési ügyet, hogy azt hisszük, rövid időn nem lesz okunk a panaszra. — Csak fel a zászlóval és ki a versenytérre!

Verseny kell az ifjúságnak, verseny kell az ifjú egyesületeknek is. — Versenyezzünk különösen most, mikor a kiállítás a külföld szemét is felénk fordítja.

A versenyek kitérésével és a jó példával már előre megy hazánk első athletikai egyesülete, a «Magyar Athletikai Club». Nagyszabású verseny-propozícióinak áttekintése örömmel töltheti el nemcsak a küzdő, de a már nyugvó athletát is. E versenyekben fel van karolva az athletikának ugyszólva mindenik fontosabb ága s még a tornázás is.

E versenyek lefolyása bizonynyal országos érdekeltséget fog kelteni az athletika iránt, de csak úgy, ha a vidéki egyesületek is segítnek ez érdekeltséget fokozni. És erre is szép reményeink vannak. Kolozsvárott, Szabadkán, Köves-Kállán, Győrben, Selmezbányán már bizonyosan lesznek versenyek rendezve s a többi athletikai egyesület sem marad hátra.

A «HERKULES» TÁRCZÁJA.

Csónakász-dal.

Nagy kedve van a Dunának:
Szilaj tánczát rakja,
En meg egy rongy lélekvesztőn
Evezek át rajta.

Gyöngé hajóm hányja-veti
Haragos víz habja,
Lelkemet meg mlt s jövendő
Tarka gondolatja.

Bizony-bizony meghányt-vetett
Engem is az élet
S vágyó szemem most sem látja
S-hol sem a révet.

Bár te lennél öreg Duna
Léthe vize nékem:
Hogy túl rajtad elfeledném
Minden szenvedésem.

BALOG ISTVÁN.

A természeti népek játékaik.

Irta: dr. Felméri Lajos.

Valószínű, hogy a polgárosult nemzetek játékaik is olyformán fejlődtek, mint társadalmuk és szokásaik. Igénytelen csírából hajtottak ki és nőtt-k nagyra; tehát a játékok szintuge nem termetek készen, mint a hogy nem állottak elé egyszerre a törvények, mythoszok vagy szokások. Herodotus elbeszélése szerint,

a Lidia-beliék azt hitték, hogy az ő őseik találták fel a játékokat egy éhség idején, hogy elméjüket testük sanyaró állapotáról elfordítsák. Ha ebben az elbeszélésben van valami igaz s ha az éhség csakugyan a játék feltalálás édes anyja, akkor bizonynyal elsőben a természeti emberek adták magukat játékokra, kiknek életében a koplalás és a túltömés majdnem rendszeresen váltakozik. Azonban lehetetlen föltenni, hogy akármelyik ismert játék ne a folytonos fejlődés és fokozatos tökélyesbülés útján lett volna azzá, a mi.

Egy játék sem le-z igazán értékes és bonyolulttá oly társadalomban, hol azt csak a gyermekek játszzák. A cricket ma is gyermekkorát élné, ha annak fejlesztését nem vették volna kezökbe érett eszű, komoly jellemű és ahhoz való szellemű férfiak. Az észnek ezt az érettségét s a jellemnek ezt a komolyságát a természeti népeknél hiában keressük. Náluk nincs meg az a szellemi erély, mely megkivántatik arra, hogy oly szabályokat alkosson, mint az athletikai klubok vagy a csónak versenyek szabályai és valamely civilizált játékot csak akkor méltányolnának igazán, ha rá megtanítanók.

Már annál fogva is nagyon egyszerű a természeti emberek játéka, mert mechanikai ügyesség dolgában szűkölködnek. A vadembernek nincs módjában, hogy például billiard labdát előállítson; minélfogva játéka is csak oly egyszerű, mint a minő hiányok játékeszközeik. Mindemmel azonban megérdemlik e játékok, hogy rájuk egy pillanást vessünk.

A természeti népek játékaik osztályozni nem könnyű dolog, mindazáltal talán három csoportba oszthatnók: *utánzó*, *nyereszkedő* és tisztán *sport-jellemű* játékokra, mely osztályok azonban egymással gyakran összekeverednek.

A játékok első osztályát röviden jellemezhejük. A természeti ember gyermekének szintuge, mint a civilizáltének élete végtelen utánzásban áll. A felnőttek bázassági vagy temetési szertartásait a kicsinyek gyermekes játékaiban másolák.

Az eszkimo gyermekek hóból apró kunyhókat építenek s azokat anyjuktól kunyorált lámpamécs darabokkal kivilágítják. — Az

Különösen méltánylandó azonban a «Magyar Athletikai Club» által rendezendő nemzetközi versenyek kitűzése. Egyedül ez egyesületnek van hazánkban elég anyagi jóléte, hogy ily költségeket viselhesen és oly jó híre külföldön is, hogy külföldi nevezésre is számíthasson. — E versenyek is sikerülni fognak, de kérdés, kinek a győzelmével. — Mindenesetre felettünk vannak az angol athleták, de nem lehetetlen, hogy a miénk marad a dicsőség, ha megteszszük az okszerű versenygyakorlatokat.

Training nélkül nem lehet, sőt nem is volna szabad versenyezni. — Nálunk van elég olyan athleta, mint Londonban, de nem volt még eddig senkinek sem meg a kellő trainingje. — Addig tehát, míg a versenyekre pontosan nem trainirozunk, ne is reméljük, hogy az angolokkal megküzdhessünk.

A vidéki egyesületeket már megelőzte a köves-kállai versenyrendező bizottság propositióival. Pedig jó lenne minden egyesületnél a versenyeket jó előre kiírni és a napot is meghatározni, hogy egymás versenyére is készülhessenek a különböző egyesület tagjai. Persze az ily együttes működésnek volna csak meg a biztos szép eredménye, de ez országos szövetséget nélkül nehezen képzelhető.

Nincs most örvedetesebb dolog a sport-ügyekben, mint a velocipédezés rohamos terjedése. Az atletikai klubban e sportnemet már eddig is számosan gyakorolták, de számos barátot és gyakorlót csak most nyert a velocipédezés, hogy a club tagjai egy új velocipéd-egyesület alakítottak. — Ez fővárosunknak már harmadik velocipéd-egyesülete és hiszszük, mindhárom egyesület békés egyetértésben folytonos virágzásnak fog örvedeni. — Velocipéd-versenyekben sem lesz szegény ez év és a 10 kilométeres nemzetközi verseny bizonynyal sok külföldit fog bevonzani. Minden versenyre szép kilátásaink vannak, tehát csak komoly training- és versenykedv legyen.

VÉN ATHLETA.

A «Neptun» evezős-egyesület közgyűlése.

A «Neptun» budapesti evezős-egyesület f. hó 2-án d. u. 6 órakor tartotta alakuló közgyűlését a Szikszay-féle vendéglő I. emeleti külön termében.

A közgyűlés lefolyását a következőkben adjuk: Hieronim Károly elnök megnyitván az ülést, betérjeszti az ideiglenes választmány jelentését, mely szerint az egyesület tagjainak száma, mely eredetileg 18-ból állott, jelenleg 30 tagból áll és pedig 10 alapító és 20 rendes tagból. Gondoskodott az ideiglenes választmány a hajó-felszerelésről, a mennyiben William James angol hajóépítővel szerződést kötött 7 új hajó építésére 2436 frtért, ezek közül már 5 hajó készen is van s a választmány 3 tagja által, kik e czélból Bécsben voltak, alkalmasnak és a legjobb szerkezetűeknek találtak. A hátralevő két hajó pedig márczius 15-ig készül el.

Gondoskodott továbbá a választmány alkalmas csónakda helységről és kényelmes csónakház építéséről is.

Előbbire nézve a kis Margitsziget felső részét választotta, mely czélra József főherczeg ő fensége a legszivesebben ingyen engedte át a helyet. — A csónakház felépítésére nézve pedig Hieronim Károly elnök ur ő méltósága közbenjárására Gregerson Guilbrant építővel kötött a választmány előnyös szerződést, mely szerint folyó évi márczius 15-ikére Gregerson 20 méter hosszú és 10 méter széles, egy méter magas pilotákra épített csónakházat fog teljes felszereléssel átadni.

Bejelentette egyszersmind a választmány, hogy az Angliából rendelt 30 darab evező megérkezett s azok a legjobb minőségűeknek találtak. Azok elhelyezéséről ifj. Ádám Károly ur volt szives gondoskodni, a mennyiben házukban alkalmas és száraz helyen elhelyeztette.

Benyújtotta egyszersmind a választmány a belügyminiszterium által elfogadott alapszabályt is, melyet kinyomatva és nyolczadret alakba fűzve, a tagok közt szétosztattott.

A választmány jelentéséből kitűnik továbbá, hogy az egyesület alakulása óta vagyis 1884. október 1-től az egyesület pénztári forgalma volt: bevétel 1817 frt, kiadás 1810 frt 68 kr. Pénztárkészlet 6 frt 32 kr.

ausztráliai gyermekeknek meg van az ő kis parabola alaku görbe fájuk, az u. n. bumerang, egy talányszerű játék, melyet eddigelé a matematikusok sem bírtak megfejteni. A parabola alaku öblösen kifaragott fa 30—40" hosszú 3" széles; concav része $\frac{1}{4}$ " vastag s convex része egészen éles. A benszülöttek olytormán kezelik, mintha fegyver volna. Erős hajtással eldobva, 30—40 ölnyi távolságra repül a föld színe fölött mintegy 3—4 lábnyi magasan, azonban egyszerre nagy hirtelen emelkedni kezd, 50—60 lábnyira fölrepül a levegőbe s egy kört leírva, az elhajtó lábához esik le.

E játékot az angolok már rég játszzák s mi nálunk is árulják az ilynemű fadarabot.

A gyermekek ezzel és egyéb eszközökkel is a nagyobbak módjára bánnak el; vannak nekik pl. könnyű, hegyes és veszélyes fa-nyársacskaik. Kéregből készült korongot is szokott dobni az apró népség s midőn az útát akar veszíteni, nyársaikkal vissza terelik. Elmondhatjuk tehát, hogy a természeti népek gyermekei játszottá utánzó játékok lényegükben ugyanazok, mint a más népek gyermekeié, csak az utánzott dologban különböznek egymástól.

Ha a szerencse-játékokat tekintjük, úgy találjuk — és ez köztudomásu dolog — hogy a természeti népek ezeknek nagy kedvelői. Gyöngyre, csigára, fegyverre s egyéb hordozható birtokra vonatkozó szerencse-játékaik gyermekeknek látszhatnak; de semmivel sem alábbvalók a mi pergetyű- vagy koczka-játékainknál, a kártyabeli trente-quarantenál, nasivasinál stb.

Uj-Zeelandban a páros és páratlan- (az olaszoknál s általában Dél-Európában nagyon elterjedt u. n. morra-) játéknak egy fajtát játszzák, melyet «Ti»-nek hívnak. Egyik játékos egy számot mond s ellenfelének kötelessége egy szempillantás alatt a neki megfelelő ujját érinteni. Egy másik ily fajta s egyszersmind ott a legnevezetesebb játék a «Liági», melyet vagy ketten, vagy négyen játszanak. Tegyük fel — ugymond Mariner, a Tonga-szigetek leirója — hogy ketten játszzák a Liágit. A játékosok

szembe ülnek és kezükkel egyszerre csinálnak jegyeket. A kin a számlálás sora van, a következő három jel közül valamelyiket teszi: hirtelen fölemelt karjával vagy kitért kezét, vagy összeszorított öklét, avagy mutató-ujját tárja fel, mi alatt a többi ujjakat (ide értve a hüvelyket is) lehuzza. Ellenfele abban a pilanában szintén jelt csinál s ha véletlenül ez a jel ugyanaz, mint a játékosé, ő lesz a játékos s az első semmit sem nyer; de ha amannak sikerül a három jegy valamelyikével egymásután ötször ellenfelét kijátszani, egyet leszúr az öt darab kis pálczából, mely balkezénél van. Ekkor aztán a másikkra kerül a sor, hogy ugyanazt tegye, ha tudja és a melyik előbb ad túl ily formán az öt pálczán, az nyeri meg a játékot. Ha azonban ellenfele utánozni bírja a leendő nyertest, mielőtt öt jelt csinálna, pl. a negyediknél, joga van emennek megkérdezni, hogy micsoda volt a megelőző három jel vagy mozdulat, mind a két félnél. Ha az ellenfél nem bírja azokat oly sorban megjelölni, a mint történtek, a játékos újból kezdheti a számlálást. A legfőbb nehézség e játék-nál abban van, hogy minden mozdulatoak úgy vélt, vagy mesterséges okát is föl kell említeni, mely okok azonban az egymást követő mozgások rendje szerint eltérnek.

Ha négy játékos ül le, olyformán, mint pl. mi a wist mellé, olyankor a szembe ülők egymás ellenfelei és ha egyik kijátszotta az öt pálczáját, segíti játszótársát olyformán, hogy egy két pálczát elővesz és folytatja a játékot. Az a gyorsaság, melylyel az említett mozdulatok történnek, majdnem hihetetlen és gyakorlatlan szem egyet sem bír közülök megkülönböztetni.

Természetes, hogy mind a Liaginak, mind a Ti-nek több változatát játszza a nép. Emellett szokásban vannak a szamojedeknél és Tonga-szigeti népeknél találósi játékok, melyek majdnem szakasztott másai a francia, britt, skót és Európa más parasztjai által játszott talányoknak, melyek mindannyian hasonlítanak a régi Sphinx-féle talányhoz. A találósi vagy crambo-játék egy faja a szamojedeknél abban áll, hogy bizonyos rímelő szokat mondanak. Egyik játszó pl. azt mondja: amott van a Fautá;

A pénztári kimutatás megvizsgálására Nagy Livius, Beck Lajos és Kleiner Gyula urak küldettek ki.

Következett ezután a tisztviselők megválasztása és választmány alakítása és pedig megválasztottak:

Elnök: Hieronimy Károly.

Alelnök: Nérey Ödön.

Titkár: dr. Piday Béla.

Pénztárnok: Mészáros Ferencz.

Művezető: Csizik Béla.

Szertárnok: ifj. Ádám Károly.

Választmányi tagokul: dr. Hausser Adorján, Saxlehner Andor és ifj. Várady Gábor.

Számvizsgálókul: Nagy Livius, Beck Lajos és Kleiner Gyula.

Elnök megköszönvén a benne helyezett bizalmat, bemutatja az évi bevétel és kiadás előirányzatát és a beruházási költség előirányzatát, mely egyhangulag elfogadtatott.

Következett ezután az evező- és rendszabályok tárgyalása, mely némi módosítással szintén elfogadtatott. Jártas tagokul pedig 10-en választottak meg.

Továbbá, kimondta a közgyűlés, hogy a létesítendő evezőszövetségbe belép s a tavaszi regatta költségeihez anyagi körülményeihez mérten hozzájárul.

Végül pedig dr. Piday Béla indítványára Hieronimy Károly és gróf Nádasdy Ferencz tiszteletbeli tagokul egyhangulag megválasztottak.

Ezzel az ülés véget ért, melyet ugyancsak a Szikszayban társas vacsora követett s a melyen az elnökön kívül valamennyi tag résztvett. Köszöntőket mondtak: Nérey Ödön Hieronimy Károly elnökre, utóbbi az egylet felvirágzására, dr. Piday Béla Mészáros Ferenczre s viszont ő Hieronimyra. — A kedélyes vacsorának csak az éjfél vetett véget.

MÉSZÁROS FERENCZ.

A «Magyar Athletikai Club» versenyei.

(Hivatalos)

I. Tavaszi viadal máj. 16. d. u. 3 órákor az Orczy-kerti versenypályán.

I. 100 yard (91 méter) sík-verseny. Junior clubtagok versenye.

mondj egy nevet, mely hozzá talál. A másik talán azt az ártatlan rím-et mondja rá: «Tulifau». Megelégesznek egyszerű assonanceokkal is, mint midőn az egyik valamely hal nevét mondja s a másik egy rokonhangzású madár nevével felel.

A primitív népek nyereszkedő játékaik között legnevezetesebb a *Pachisi* vagy *Patullo*, egy neme az ostáblának, melyben a táblán való mozdulatokra a motivumot korong, gombok, babszemek vagy a korongot helyettesítő tárgyak dobása adja. Ez a játék Ázsia és Amerika több népénél volt és van használatban. Ugy tetszik, hogy a különböző földrészekeken szintugy önállóan keletkezett ez a játék, mint a mily egymástól függetlenül történt némely egymáshoz nagyon hasonló mytho-znak, mesének vagy szokásnak az eredete.

A tisztán atletikai játékok között nevezetes a veres indiánok labdajátéka, mely a mi labdajátékaink elvén alapszik, hogy t. i. minden játszópár törekszik a labdát az ellentél által védett célhoz, vagy azontúl hajtani.

Az ausztráliai benszülöttek labdajátékát Marn-Grook-nak hívják. A labdájuk oposum bőrből, néha kenguru-hólyagból készül; amazt valamely kiváló emberük szokta kitömní. Labdázás közben némely játékos öt láb magasnyira is felugrik, hogy a labdát kifoghassa. Ugy tetszik, hogy célpontokat e játékban nem tűznek ki. A labda rugalmasságát néha az opossum szőre segítségével eszközlik. Van még egy labdajáték, mely abban áll, hogy a labdát az egyik oldalon levő játékosok valamelyikére dobják, a ki azt másra akarja háritani, mi alatt az ellentél igyekszik hatalmába keríteni, a miből aztán meglehetősen dulakodás keletkezik.

Ime a természeti népek játékaik merőben kezdetleges sportok s mint olyanok, a további fejlesztésre nagyon alkalmasak. Hogy a játékoknak e most vázolt primitív alakjai mivé fejlődtek a civilizált népeknél: arról tanuskodnak a legjátékosabb nemzet, az angolok játékaik és tanuskodik az, hogy csak nálunk is a labdajátéknak több mint száz változata divatozik.

- II. 1 angolmértföldes (1609 m.) handicap sík-verseny. Egyleti zártverseny.
- III. 120 yard (109 mt.) gátverseny, 10 — 3 ang. láb 6 h. (1. mt. 7 cm.) magas sövényel, zártverseny.
- IV. Magas súlydobás. Nyílt verseny magyarországi testgyakorlati egyletek tagjai számára.
- V. 1 angolmértföldes (1609 mt.) velocipéd (bicycle) verseny.
- VI. Bajnoki távugrás. Harmadik küzdelem. Védő: gr. Kinsky Nusi bajnok-jelölt.
- VII. Tanulók handicap-versenye. 300 yard (275 mt.) Nevezhet minden 12—15 éves középiskolai tanuló.
- VIII. Ökölvívás. Zártverseny.
- IX. 2 angolmértföldes (3218 mt.) velocipéd (bicycle) verseny.
- X. 150 yard (137 mt.) vigasz-verseny.

II. Kiállítási nyári viadal június 4-én.

- I. 100 yard (91 mt.) sík-verseny. Nemzetközi küzdelem.
- II. Súlyemelés. 50 klgr. vasrúd pároskézzel való fejfőlé emelése. Magyarországi testgyakorlati egyletek és clubtagok versenye.
- III. 10 kilométeres velocipéd (bicycle) nemzetközi verseny.
- IV. Magas rúdugrás. Clubtagok és magyarországi testgyakorlati egyleti tagok versenye.
- V. Tanulók versenye 300 yard (275 mt.) l. fenn.
- VI. 1 angolmértföldes (1609 mt.) velocipéd (bicycle) verseny.
- VII. 220 yard (201 mt.) nemzetközi akadályverseny a következő 6 akadályal: a) az indulástól 30 yardra egy 4 méter széles árok, ettől 20 yardra b) egy 2 mt. széles árok, utána egy 1 mt. magas sövény. Ez akadálytól 30 yardra c) egy 4 mt. széles árok. Ettől 20 yardra d) egy 1 mt. magas sövény és 3 méterrel tovább egy 1 mt. 10 cm. magas sövény. Ettől 30 yardra e) egy 4 mt. széles árok. Ez akadálytól ismét 30 yardra f) egy 2 mt. széles árok, utána egy 1 mt. magas 60 cm. széles fal és ezután 2 mt. széles árok. Végül 60 yard síkfutás.
- VIII. Nyújtó-verseny. Hazai egyletek nyíltversenye.
- IX. 120 yard (109 mt.) nemzetközi gátverseny 10—3 ang. láb és 6 h. (1 mt. 7 cm.) magas sövényvel.
- X. 150 yard. Vigasz-verseny.

III. Őszi viadal.

- I. 100 yard (109 mt.) sík-verseny. Junior tagok versenye.
- II. Távolsúlydobás.
- III. Tanulók versenye, 300 yard (l. fenn).
- IV. Magas ugrás. Zárt verseny.
- V. Fél ang. mértf. (804 méter) akadály-verseny a következő 12 akadályal: 4 egy méter 7 cm. magas sövény, 2 egy méter magas 40 cm. széles fal, 2 kettős sövény a sövények (1 m. 7 cm.) egymástól 1 mt. 50 cm. távol állnak, két 3 mt. 80 cm. széles árok, két 1 mt. 7 cm. magas sövény, utána 2 mt. árok. (A beosztás később állapittatik meg.)
- VI. 1 ang. mértf. (1609 mt.) velocipéd-verseny.
- VII. 120 yard (109 mt.) gát-verseny 10—1 mt. 7 cm. magas sövényvel.
- VIII. 1 ang. mértf. (1609 mt.) sík-verseny.
- IX. Ökölvívás.
- X. 150 yardos vigasz-verseny.

IV. A «M. A. C.» úszó-versenyei.

- I. 10 klm. nyílt úszó-verseny.
- II. Bajnoki úszó-verseny. Harmadik küzdelem. Védő Kubik Béla bajnok-jelölt.
- III. 150 méteres úszó-verseny.

V. Bajnoki gyaloglási verseny.

Budapestről Adonyba és vissza. Körülbelül 14 osztr. mértföld.

Mind e versenyek részletes verseny-propozíciói és a nevezési zárnapiok közelebb tétetnek közzé az egylet hivatalos lapjában.

A «Magyar Athletikai Club» igazgató választmányának határozatából.

Budapest, 1885. évi január hó 20-án.

Porzolt Gyula,
a club titkára.

Gróf Esterházy Mihály,
a club elnöke.

Buzogány-gyakorlatok.

(Képpel.)

E lapok hasábjain talán már minden fajta a testgyakorlatoknak be volt mutatva, illő tehát, hogy a már nálunk is jó hírnek örvendő buzogányforgatásokról is szóljunk.

Az angolok testgyakorlataikat elterjesztik mindenfelé, de mindenfelől is igyekeznek elsajátítani a más népek edző mutatványait. A nyilazást a vadaktól, a buzogányforgatást az indiánoktól, a tornát a németektől sajátították el és gazdagították vele test edzési módjokat. A buzogányt az angolok ma is indián buzogánynak nevezik.

Mint képünk mutatja, az angol buzogány alakja elüt a mi

harci fegyverüinktől és inkább doronghoz, mint a karsu buzogányhoz hasonlít. Hanem ez új alakú buzogány ép oly hatalmas erősítő eszköz, mint milyen félelmes fegyver volt ősi előde.

A buzogánygyakorlatok nemcsak a kar, de az egész test izmait erősítik és főleg azért kedveltek, mert könnyen számtalan változatban gyakorolhatók. A buzogány forgatása már gyakorlott atletának nemcsak izomerősödést, de szellemi üdülést is okoz, oly könnyen és mulatságosan végezhető.

A buzogány-gyakorlatok feloszthatók buzogányemelésekre és buzogányforgatásokra. A buzogányemelésekből mutat be képünk pár egyszerű gyakorlatot. Az emelések végezhetőek hajlított vagy nyújtott karral képünkön a balra hátul rajzolt athleta a legkönnyebb buzogányemelést végzi előlépéssel és hajlított karral. A jobb oldalon összetett s feszített lábbal és nyújtott karral végeztetik az emelés. A buzogányok fejfélé emelését, illetőleg tolását mutatja be a középre rajzolt két alak. Mindezen gyakorlatoknál a buzogány a forgatásra használtaknál nehezebb lehet. A buzogányemeléseket különben a legkönnyebb buzogánnyal is végezhetjük, csak meg kell nehezíteni az emelést azáltal, hogy lassan végezzük.

Nagyon fontosak a buzogányemelések, mert ezek erősítik meg a forgatásra izmainkat s ezért főleg olyan gyakorlatok is a legkedveltebbek, melyek ezeknek mintegy alapgyakorlatai. Ilyenek az egy karral végzett-k közül a következők: 1. A buzogányt nyújtott karral vállmagasságban függélyesen tartva, innen oldalt vízszintes tartásba bocsátani előre, jobbra vagy balra, és ímét felemelni. E gyakorlat különösen a kis körzésekre készíti elő csukló izmainkat. 2. Nyújtott karral a buzogányt függélyes tartásba fejfélé emeljük és innen előre vagy hátra ismét bebocsátjuk karunkat fejfölött tartva. E gyakorlat a felső kiskörzések előgyakorlata. 3. Nyújtott karral előre fölemelni és hátra lebecsátani a buzogányt. 4. Hajlított karral oldalt fejfölé és ellenkező oldalt lebecsátani a buzogányt stb.

Mind ez emeléseknél állhat ugyan a láb egymástól távol is, mint a képünkön látható, de jobb már az emeléseknél is

szögállásban (sarkak együtt, lábak nyújtva) állani, mint a buzogányforgatásnál szükséges.

Fővárosi egyleteink majd mindenikében kedvvel üzik a buzogányforgatást s sok athleta már szép tökélyre vitte e mutatós sportot. Kívánatos volna, ha a vidéken is meghonosulna a buzogányforgatás.

Korcsolyagyakorlatok elnevezése.

(Vámos G. ur szives figyelmébe.)

Nem értvén egyet Vámos urral némely műkorcsolyagyakorlatnak nevére nézve; sem a kolozsvári korcsolyaverseny leírójával, ki a «Herkules» f. évi 3 ik számában a gyorsfutást repülésnek mondja; sem az «Athletikai gyakorlatok» című könyvszűzével, mely könyvben csupán a korcsolyázás szó fejezi ki a repülést: ennél fogva leírok itt néhány korcsolyagyakorlatot, elnevezés okáért és nem ismertetési célból; miután ez utóbbit már ugyanis megtevé Vámos ur szakavatottságra valló tollal e lapok hasábjain.

1. A korcsolyázás általános elnevezése mindazon testgyakorlatoknak, melyeket a jelenleg divatban levő korcsolyákkal jégen végezni szoktunk. Ha tehát azt mondja valaki, hogy korcsolyázás előre, hátra, nem határozza meg vele szorosan azt, hogy repülve, futva, síklással vagy ívezéssel halad-e a korcsolyázó?

2. Repülés alatt azt értem, midőn a lábak csuszva lépnek egymáson túl. A kezdőkorcsolyázó ezen gyakorlattal kezdi a tanulást, ez levén legkönnyebb. Repülni csak két lábbal lehet.

3. Futás az, midőn egyik láb ugorva lép túl a másikon és nem csusztatva. A különbség csak ez a futás és repülés közt. A futás a leggyorsabb haladási mód korcsolyán, de csak előre; hátra igen nehéz; míg repülni hátra is gyorsan lehet.

4. Síklásnak nevezetik az, midőn a korcsolyázó futás vagy repülés után megszűnve magát lökni: a nyert lendület által halad. A síklás tulajdonképeni iránya egyenes, mert ha abból jobbra vagy balra eltérünk, már ívnek vagy körnek nevezetik ez. Van: a) síklás előre páros lábon. Ebből történik a lóca-ugrás; b) síklás hátra páros lábon; c) síklás előre egy lábon; d) síklás hátra egy lábon.

5. A repülő sas páros lábbal való sebes előresíklásból vihető ki, midőn a sarkakat hirtelen összehozzuk a térdeknek meghajlításával, a lábfejeket pedig kifelé fordítsuk egymástól annyira, hogy azok — mint a kényszerállásnál — egy egyenes vonalba jussanak s így egy kört írunk le velök. Van: repülő sas balra-előre, jobbra-előre a korcsolya belső élén, balra hátra, jobbra-hátra a korcsolya külső élén.

A repülő sas elnevezést a Molnár L. által «Athletikai gyakorlatok» című könyvből vettem.

6. Ívezések. Az «ívezni» szót nem használja Vámos ur sehol, hanem e helyett kört és körzést mond, ezeket egy értelemben használván, az ívezéssel, holott az ív csak egy része a körnek. Van: a) belső ív, a korcsolya élén (Vámos urnál: belső kör előre); b) belső ív hátra a korcsolya belső élén; c) külső ív, a korcsolya külső élén; d) külső ív hátra korcsolya külső élén.

En a futásnál, repülésnél, síklásnál, ívezésnél elhagyhatónak vélem jelezni az irányt akkor, ha azok a megszokottabb módon előre tétetnek. Ha e szabályt rövidség okáért elfogadnók: épugy tudnák a korcsolyázók az «előre» szó kihagyásával is a fenti gyakorlatok irányát, mint a tornászok tudják azt, hogy «függés» alatt oldal-feszés függés; «támasz» alatt haránt-feszés támasz értendő.

A kör, mit korcsolyával leírhatunk, igen sokféle lévén, jó lenne ezeket könnyebb megkülönböztetés végett két főcsoportra osztani olyformán, hogy az olyan kört, melyet egy egyszer megadott lendületből viszünk ki: síkló körnek; az olyant pedig, melynek létrehozásánál mindkét lábunknak folytonos működése szükséges: körzésnek neveznők. Kör alatt csak egy kört értünk, körzés alatt pedig a körnek ismétlődését. Mivel pedig egy adott lendületből csak egy kört csinálhat az ügyes korcsolyázó is egy ugyanazon irányba, ezért álljon itt a kör elnevezés; a körzés pedig az ismétlődő körre, melyet láblökésekkel tehetünk s ezért lépő köröknek is mondhatnánk.

Egyébiránt a korcsolyagyakorlatok neveire nézve döntsön a «Herkules» t. szerkesztősege által sajtó alá most rendezett korcsolyázási kézikönyv. Nekem a jelen közleményhez Vámos ur adta az intentiót s irtam ezt azért, mivel e lap t. szerkesztősege nem tett ellenjegyzéseket a műkorcsolyagyakorlatok elnevezésére, azokat hihetőleg elfogadhatóknak találván, vagy feleslegesnek tartá szólni akkor, midőn az e tárgyról írott szakkönyv ugy is nemsokára megjelenik.

OLÁH MIKLÓS.

Az aradi torna-ünnepély.

(1885. február 7-én.)

Tisztelet minden vidéki tornaegyletnek, de az elsőséget én az aradinak igérem oda. Itt van érdeklődő nagy közönség, számos tornász, képzett művezető, életrevaló igazgatóság, csinos és rendezett tornahely, szóval minden, mit virágzó egyletnél látni lehet. Mostani díszturnájuk is csak megerősítette az egylet iránti jó véleményemet.

Az ünnepély sikerült és sikerült volna a mi lemenetelünk nélkül is. De mi nem is segítségül mentünk le, hanem a rokon-szeny és látnivágyás vezetett. Az e lapokban már közölt budai tornászokat maga az egyleti elnök, Jenny Antal vezette, míg mi Bokelberg Ernővel mentünk. Velünk voltak: Balogh Bódog, Szafka Manó, Szilágyi, König Géza, Kajlinger Mihály, Szedlacek Lajos, Krauss Mihály, Bokelberg Ede, Körber Ferencz, Herczeg Zsigmond, Kern Emil és Clair István.

Utunkban az idő vig dalolási társalgás közt hamar telt. Aradra 3¹/₂ órákor értünk, hol Robitsek Gusztáv egyleti elnök számos tornásszal melegen fogadott. Szilágyi viszonzbeszéde után behajtottunk a «Vas» szállodába s felöltözve egyenesen a tornahelyiségbe hajtottunk. A csarnok hossza 20 mt., szélessége 12 mt. Van benne 3 nyújtó (a rudak nagyon vékonyak), 2 korlát, 1 ló, 1 bak, 6 rézsutos, 6 függélyes pózna, 1 rézs, 1 vízszintes létra stb. A talaj cserrel van fedve.

A torna terem zsutolva volt közönséggel. Az ülőhelyeken Arad elegáns nővilága foglalt helyet. A notabilitások sorában ott láttuk Metianu János, gör.-kel. püspököt, Salacz Gyula polgármestert s másokat.

Esti 6 órákor vette kezdetét a programm. Az egylet működő tagjai, a budapesti vendégekkel, zeneszó mellett vonultak föl, aztán a vendégek letelepedtek a porondra, az egylet működő tagjai pedig megkezdtek a menet és szabadgyakorlatokat, mik kiváló precizitással mentek végbe.

A szabadgyakorlatokat Nagy Sándor egyleti művezető vezényelte. Vezénylésében feltűnt nekünk, hogy az ütem helyet időt használ; például e helyet váltogatott karlendítés négy ütemben, ő «négy időt» mond.

A szabadgyakorlatokat az aradiak csapattornázása követte. I. csapat korláton, előtornász: Fleischer Gy., II. csapat, Lovon, előtornász: Kramer Henrik, III. csapat, bakon, előtornász: Lászká Lajos, IV. csapat, magas ugrás, előtornász: Nagy Sándor. Különösen feltűnt a korláton tornázók szép testtartása.

Az iskola-nyújtótornázásban az összeállításon meglátszott a képzett művezető ügyessége, ki egyszersmind jó tornász is. E gyakorlatok alatt a közönség sűrűen tapsolt. Leginkább kitűntették magukat: Nagy S., tornatanár, Lászká segédtanár, Klein, Kramer, Fleischhacker Gyula, Moser K., Simon Á.

A magas ugrási verseny előtt a szabályok felolvastattak. (Nem tartom helyesnek, hogy meghatározzák, hogy az elugrás egy lábbal történjék.) Versenybírák voltak: Dr. Robitsek Agoston, Nagy Sándor, Lászká Lajos.

Az ugrás 10 cm. magas deszkáról történt. Versenyzők: Fleischhacker Ferencz, Goldfeld Jakab, Weiss Izidor, Morgenstein Gyula, Simon Ákos, Kozsoca Dávid, Schwarz Ármin, Fleischhacker Gyula.

A versenyzők általában jól tartották magukat, de a nagyobb magasságnál kettő kivételével kidőltek a sorból. A győztes Fleischhacker lett 165 cm. magas ugrásával. A második Goldfeld maradt 158 cm. magasat ugorva. Díjuk: Elsőnek nagy ezüst érem, másodiknak kis ezüstérem.

Ezután az elnök felzólította a vendégeket, mutassanak ők is valamit. Bokelberg Ernő vezetése alatt mindig egy budai, azután a pesti tornászok különösen tetszettek a saltók és mérlegeknél.

A nyújtóversenyben két ezüstérem volt kitűzve. Versenybírák: 3 gyakorlat kívántatik, mely állhat tetszés szerint választott egyszerű vagy összetett gyakorlatokból. Ezen gyakorlatok végzése úgy értelmezendő, hogy a versenyző háromszor mehet fel a versenyszerre. Megjegyzendő, hogy az előbb végzett iskola-tornázás gyakorlatai a versenyre érvénynyel bírnak. Eredmény:

1. Fleischhacker Gyula	3.	3.	5 = 11,
2. Klein Sándor	3.	3.	4 = 10,
3. Krauss Henrik	3.	3.	2 = 8.

A szabadnyújtó tornázásban kitűntek: Fleischhacker Gyula, Haslinger Ferencz, dr. Hell Lipót, Monty Alajos, Tolnay János, Weiss Márkus, Tenczer József, Schubert Ede, Rosenberg Béla, Simon Ákos, Oláh Elemér, Pollák Vilmos.

Az aradiak tornázásáról általánosságban is a legjobbat jegyezhetjük meg. Testtartásuk szép, gyakorlataik számosak és van lélek mozgásaikban.

A tornázás bevégeztével, melynek sikeréért gratulálhatunk az egyletnek, de különösen a művezetőnek, Nagy Sándornak és segédjének, Lászká urnak, a tornászok a «Krispin» terembe gyűltek a tánczra.

A tánczrendet érdemesnek tartjuk közölni humoros összeállításáért.

1. «Csárda» romjai Petőfőtől, kopogós ütemben, előadják az I. és II-ik csapat athletái.

2. Kitartó futás 15 perczig közönséges tempóban. III. és IV-ik csapat sorakozz! Előtornász: Walzer Ferdinánd.

3. Felvonulás négyes sorokba, az összes résztvevő tornászok és tornásznék (nők) által előadva. Lioni vonulás indulj!

4. Roham állások minden irányban, mind a négy csapat riadó!!

5. Mazur Kata, Rene legifjabb unokájának mutatványa a trapézon, mentő hálóval. Ezt követi váltogatott láberezgetés (tremblant) ⁶/₈-ad ütemben, rajta! 1., 2., 3., 4., 5., 6. Előtornász: Lendler Habakuk.

6. Francia simpathia, társas szabadgyakorlatok, karfűzés, kézfogás.

7. Szökdelési gyakorlatok ³/₄ és ⁶/₈-ad ütemben, vezérli: Polka Náczi.

8. Roham futás, 50-szer le és fel. Rajta! vezérli: Polonia Micisláv.

9. Kállai (kettős helyett) négyes, magasság szerint sorakozz!

10. Szabad tornázás, bumli, csatangolás, társas gyakorlatok: emelés, rázás, pörgetés, forgatás, sarkalás, bokázás, kivilágos ki-virradtig. Egészségügyi csapat is sorakozz!

A táncmulatságon ott láttuk Arad majd minden szép leányát s bizony fájó szívvel váltunk meg a táncztól. A pesti tanárok nevében König és Szilágyi gyönyörű kamelia csokrot nyújtottak át a bálányának, az elnök kedves nejének Robitsek Gusztávnénak.

A táncmulatság utáni napon délelőtt a multnapi tornázást folytattuk. Korláton a babért Bokelberg Ede és Körber Ferencz nyerték el. Magas ugrásban (185 em.) Vermes Lajos lett első. Lovon Kajlinger Mihály óriási ugrásával elragadta a néző közönséget. Balogh Bódog különösen szép testtartásával vonta magára a figyelmet és érdemelte ki a sűrű tapsokat. Délután 2 órákor a Vas vendéglőben zártuk be az ünnepélyek sorát. Lehetek, a budapesti husz vendéget is beleszámítva, ugy hetvenen, kik a lakomában résztvettek. A hol magyar ember bor és cigány mellett mulat, ott az okos és lelkes szó sem maradhat el. A felköszöntések sorát az aradi torna-egylet elnöke, Robitsek Gusztáv nyitotta meg, szép és lelkes szavakban a tornászat hivatását fejtegetve. Érdekesen körvonalozta a tornaegylet misszióját: a testvériség és egyenlőség fejlesztése körül. Végül a budapesti vendégeket éltette. A felköszöntést nagy lelkesedéssel fogadták s arra a budapesti nemzeti tornaegylet elnöki helyettese Szilágyi választott s élénk helyeslések között köszöntte meg az aradiak szíves fogadtatását, éltette az aradi tornaegyletet. Révész Adolf a budapesti vendégeket éltette, az aradi tornászokról emlékezik meg. Kell Lipót szellemes felköszöntésében, az egylet lelkes és buzgó művezetőjére, Nagy Sándor tornatanárra emeli poharát. Nagy Sándor meghatva válaszol, talpraesett felköszöntésében, az aradi tornaegyletet és annak érdemes elnökét, Robitsek Gusztáv urat éltette, Bokelberg Ernő a nemzeti tornaegylet művezetője édes mostohaanyjára, mely kevésbé mostoha, de annál inkább édes jó anya, a mindnyájunk által szeretett magyar hazára emeli poharát. A felköszöntést lelkes éljenzésekkel fogadták. Klammer Rezső, szokott humoros modorában Bokelberget éltette, dr. Steinitzer Pál helyesléssel fogadott szavakban Moes pénztárnok egészségére mond felköszöntést. Szafka a hölgyekre, Révész, Szilágyi, dr. Kell és Nagy Sándor felköszöntései az elnökségre, a művezetőre, az alelnökre, az egyletre, stb. csak újabb és újabb toasztokra buzdítottak. A banketten több sürgöny, köztük Hegedüs Sándor, a nemzeti tornaegylet elnökének sürgönye olvastatott fel és emelte a hangulatot. A bankett után az aradi tornászok közül vagy harminczan kísérték a vasúthoz s mi egy örökre emlékeztetés szép ünnepély kedves emlékével hagytuk el a szép Arad városát.

VERMES LAJOS.

Az 1884-ik évi athleta- és torna-versenyek győztesei.

(Összeállította: Vermes Lajos, a B. V. E. E. alelnöke.)

(Folyt. és vége.)

140. Vermes Nándor viador, bajnokjelölt, aug. 3. Sz. T. E. Palics, távolugrás, magas ugrás és rúdugrás magasba. «Herkules»-díj.
141. « » aug. 3. Sz. T. E. Palics, műtornázás szabadon felállított amerikai nyújtón.

142. Vermes Nándor viador, okt. 7. Sz. V. E. Sándor, vasparipa-versenyek, 6436 m. = 17 : 22 : 17.
143. Vida Géza jul. 23. P. Cs. E. Budapest, Nemzetközi regatta 4 ev. verseny, 700 m. fel, 700 m. lefelé, 7 p. 45 mp.
144. " " jul. 23. P. Cs. E. Budapest Nemzetközi regatta, 4 ev. verseny kültőre építve, 700 m. fel, 700 m. lefelé, 7 p. 32 mp.
145. Vinnay Árpád máj. 12. M. A. C. Budapest, ökölvívás, 4: 6.
146. " " máj. 25. Gy. V. K. Győr, ökölvívás, 2 : 3.
147. Vörösmarty Mihály máj. 12. M. A. C. Budapest, nagy sik-verseny, 4800 m. = 18 p. 26 mp.
148. " " május 25. Gy. V. K. Győr, nagy sikverseny, 2 ang. mértf. = 11 p. 40 mp.
149. " " május 25. Gy. V. K. Győr, súlyemelés, 50 kgr.
150. " " jul. 27. K. K. V. K. Köves-Kálla, nagy akadály-verseny, 500 mt. 1 p. 30 mp.
151. " " jul. 27. K. K. V. K. Köves-Kálla, nagy sik-futás, 3200 m. = 8 p. 30 mp.
152. " " jul. 27. K. K. V. K. Köves-Kálla, súlyemelés.
153. Waymár Iván jul. 23. Pozsony Cs. E. Nemzetközi regatta Budapest, négyev. verseny kültőre építve, 700 m. fel, 700 m. lefelé. = 7 p. 32 mp.
154. Zalka Zsigmond máj. 12. M. A. C. Budapest, vigasz-vers., 150 méter.
155. " " május 25. Gy. V. K. Győr, síkverseny, 100 mt. = 14 mp.
156. " " május 25. Gy. V. K. Győr, távolugrás, 18 láb 8 és egynegyed hüvelyk.
157. " " október 20. M. A. C. Budapest, vigaszverseny, 150 mtr.
158. Gróf Zichy Antal jul. 19. B. V. E. B. Füred, vitorla-vers., 10 klm. — 2 óra 32 p.
159. " " auguszt. 28. B. V. E. B. Füred, vitorla-verseny, 10 klm.
160. Zsingor Árpád decz. 6. B. T. E. Budapest, vers. rúdugrás magasba, 295 cm.
161. " " decz. 6. M. A. C. Budapest, verseny-rúdugrás magasba.
162. Zmertych Iván július 23. P. Cs. E. Budapest, nemzetközi regatta, 4 evezős verseny (four oar), 700 mt. fel, 700 lefelé, 7 p. 45 mp.

Különfélék.

(Hivatalos.)

A Magyar Athletikai Club f. évi február 8-án gróf Esterházy Mihály elnöklete alatt tartott rendes választmányi ülésén elhatározta, hogy a Club nagyobb mérvű beruházásainak fedezése érdekében az összes alapítványi tőkéket felmondja. A felmondás körjegyzői pécset alatt leendő foganatosításával az elnökség bízott meg.

Ugyanezen gyűlésen *f. évi márczius 1-re egy rendkívüli közgyűlés megtartása is elhatározatván*, ezen közgyűlésre a M. A. C. tagjai ezennel hivatalból meghívotnak. A közgyűlés tárgyát azon előterjesztések fogják képezni, melyek az alapítványi tőkék felmondása, illetve beszédetése után szükséges csarnok építésére, építési kölcsönök, sorsjáték, telek szerzésre stb. vonatkoznak s mely ügyeknek előtanulmányozására már a mult választmányi ülésen Horváth Emil és Porzsolt Jenő választmányi tagok ki-dettek ki.

Porzsolt Gyula,

mint a «M. A. C.» titkára.

Ama bizonyos kényes ügyhöz. Tekintetes szerkesztőség! Ama «kényes ügy», mely eddigelé elég kényesen folyt, a mely ugy-látszik ezentúl még kényesebb lesz, alólirt egyesület f. hó 10-én tartott rendes választmányi gyűlése tárgyát is képezte, miután egyik tagtársunk s választmányi tagunk a «hatvanas verseny-bizottság» f. hó 3-án a «Herkules»-ben megjelent határozata által direct személyileg sértetik. — Hogy van-e joga s mily joga Rossi Nándor urnak ezüst érmet követelni, azt nem két, (Klemm-Mayer Aladár, Philippovics Emil) de több tanu által bebizonyítható Vermes Lajos ur — 60-as versenybizottsági helyettes elnök — azon nyilatkozata, hogy: «az átnyújtott babékoszorún kívül, még egy ezüst érmet kap, ha az elkészül» eléggé bizonyítja. Rossi urnak nem volt, de nem is lehetett oka Vermes Lajos he-

lyettes elnök ur szavaiban kételkedni annál inkább, miután a fenti nyilatkozat nem csak neki, de még egy más győztesnek (Fisch Miklósnak) is szólt. — Nem akarjuk megtámadni azon jogczimet, a melynek alapján Brömer ur, mint az akkori kerék-pár-verseny győztese arany érmet kapott s melyről a verseny-propositiókban szintén nem volt semmi kitéve s mely érem, (de Brömer urnak nem érem, hanem tiszteletdíj) ugy, mint a két fenti győztesnek, neki is csak Vermes Lajos helyettes elnök ur által ígértetett. — Nagyon különösnek tartjuk különben a 60-as versenybizottság ezen eljárását, mely nemcsak hogy a nyilvános versenyekről a résztvevés ambícióját csökkenti s a versenyzőket visszariasztja, de maguk a sport egyesületi tagok között az oly gyakran hangoztatott egyetértés helyett csak is viszályt s egyetlentelenséget szül. — Hivatalos tisztelettel kérem tehát a tek. szerkesztőséget, miszerint e sorainkat a legközelebb megjelenő «Herkules»-be átvenni méltóztatnék.

Budapest, 1885. febr. 12-én.

Tisztelettel

A «Budapesti Kerékpár-Egyesület» választmánya nevében:

Ifj. Reitter Ferencz,
egyesületi titkár.

(Nem hivatalos.)

A «Budapesti Vasparipa-Egylet» számos kirándulást tervez, melyeknek határnapjait naptárunkban közöljük.

Magyar tornászok Drezdában. A «Nemzeti Torna-Egylet» számos tagja Bokelberg Ernő vezetése mellett kirándul a július 19-iki drezdai nagy torna-ünnepélyre. E szép útnak haszna nemcsak a kirándulókat illeti, hanem mindnyájunknak is becses, mert a már eddig alájegyzett tornászok bizonyonnyal csak dicsőséget szereznek a magyar testgyakorlatnak.

«Magyar Velocipéd-Club». Az e czimen alakulásban levő egyesület iránt városszerzte nagy az érdeklődés s már a megalakulás előtt az egyesületnek több mint száz tagja van. — A felvételi módokokról és tagsági kötelességről lapunk bárkinek szívesen nyújt telvilágosítást. Az alapszabályok már elkészültek s felolvasásuk már a 22-iki gyűlésen megtörténhetik, ugy, hogy az egyesület a jövő hó elején tényleg működni kezd. Az egyesület a tagoknak a drága gépekhez való jutást is megkönnyíti és ki így sem szerezhetne velocipédet, az az egyesület gépeit (az alakuláskor már három lesz) használhatja.

A «Kolozsvári Athletikai Club» a belügyminiszter által meg-erősített alapszabályok alapján a városház tanácsstermében a napokban tartotta meg alakuló közgyűlését. A gyűlés szokatlanul népes volt, a mi arra mutat, hogy az atletikai club megkezdett működése iránt az intelligentia meleg érdeklődéssel viseltetik. Titkos szavazás útján a tisztviselői kar következőkép lett megválasztva: elnök báró József Lajos, alelnök Kőváry Mihály és dr. Baintner Hugó, kinek fáradságtalan kezdeményező munkássága teremté meg főleg az egyesület: titkár Kuzsók István, pénztárnok Illing Sándor. A 18 tagú igazgató választmányba: Arkosy Gyula, Bartha Miklós, Békésy Károly, Dapsy Frigyes, gróf Esterházy Kálmán, dr. Felméri Lajos, Girsik János, dr. Haller Károly, Hegdüs István, Héczey Lajos, Kiss Mór, Kovács János, dr. Lindner Gusztáv, Möricz István, herceg Odescalchi Livius, Páska Zoltán, dr. Rózsahegy Aladár és Varró László urak lettek be-választva.

Bál a jégen. A kolozsvári korcsolyázó-egylet f. hó 23-án a sétatéri tavon esteli korcsolyázást rendez. Az estély nem lesz jelmezes, hanem mindenki szokott öltözetében jelenhetik meg. A világitás valószínűleg villannyal fog eszközöltetni, ugyanis dr. Fabinyi Rudolf egyetemi tanár szíves volt megígérni, hogy a villanyt a vegytani intézetből a tóhoz átvezeti, ha t. i. a korcsolyázó-egylet e célra Budapestről a Ganz gépgyárból egy 600 öl hosszú sárgaréz sodronyt szerez be; mire nézve a kiküldött bizottság a lépéseket megtette. Az estélyen tűzijáték is lesz, Szabó Ferencz tűzmester állítja elő; továbbá négy hölgy és husz férfi, kezökben lampionokkal különböző alakzatu meneteket fognak bemutatni, valamint franczianégyes is lesz. Az estély kezdete, melyet három ágyúlövés fog jelezni, este 7 órakor és vége 9 órakor lesz. A korcsolyázó-egylet igazgató-választmánya az estély rendezésére ezen bizottságot küldötte ki: elnök Girsik János, pénztárnok Vizi Endre, bizottsági tagok: Arkosy Gyula, báró Bornemisza Károly, Macskásy Pál, Rettégi Miklós és Vizi Árpád.

Athletikai Club van alakulóban Eperjesen. A mozgalom az uj egyesület iránt oly hatalmas, hogy biztosnak vehető rövid időn a versenyek rendezése is. Eperjesen oly sok a jó erő, hogy szép reményeink lehetnek ez uj egyesület iránt. Nagy buzgalmat fejt ki az előleges munkálatokban dr. Glück Lipót ügyvéd.

Kirándulás Kerepesre velocipéden. Rémy Róbert és Zsigmond velocipédistáink folyó hó 4-én Kerepesre rándultak velocipéden. A 21 klm. távolságot 1 óra és 52 percz alatt tették meg. — A kirándulókat erős ellenszél akadályozta, az utak pedig sárral voltak fődve az eső folytán. Két órai pihenés után az utat visszafelé 1 óra alatt tették meg.

A szabadkai velocipédisták Oláhországban. A múlt nyáron Bukarestből a szabadkai versenyekre több velocipédista jött fel, ezeknek akarják visszaadni a látogatást a szabadkaiak, a nyári bukaresti versenyekre velocipéden menve le. V. L.

A «Kangaroo»-velocipéd a fővárosban. A lapunk múlt évi számában képből és Igali ismertetésével bemutatott ez apró velocipédek a fővárosban már két velocipédész is meghozatta és általában nagyon meg vannak velük elégedve. Forché Román már nagyobb utakat is tett vele és nem győzi eléggé dicsérni. Közlebb Rossi Nándor is hozatott ily gépet.

A nagyszabeni torna-egylet alapszabályai — mint a hivatalos lap f. hó 11-iki száma közli — a belügyministerium által jóváhagyattak.

A kun-szent-miklósi korcsolya-egylet e hó 7-én tánczestélyt tartott, a mely minden izében kitűnően sikerült. Bár a meghívó a mulatságot karton-bálnak nevezte, a ruhák pazar fényét s az egész bál lefolyását tekintve, méltán az elite-bálok közé lehet sorolni. Jelen voltak: Bakó Riza, Babinszky Róza, Bankos Irma és Iza, Hegedüs Róza, Magay Mariska, Majzik Mariska, Szentpétery Zsuzska, Kovács Malvin, Vesztormayer Anna, Virányi Erzsike és Irma, és Técsy Berta; továbbá: Bakó Kálmánné, Pál Istvánné, Gerébnyé, Táboryné, Tóth Kálmánné, ifj. Tóth Zsigmondné, Bakó Elekné, Bakó Ferenczné, Hegedüs Sándorné, Técsy Józsefné, Babinszkyné, Magayné stb. úrnők. — A mulatság — mely egész reggelig szakadatlan jó kedvvel tartott — másnap Bakó Kálmán városi főjegyző házában kedélyes lakomával ért vége.

Korcsolyázók kalandja. Linz közelében vasárnap Ottenschein-nál mintegy 150 főből álló nagy társaság korcsolyázott a Duna simára fagyott jég tükörén; midőn egyszerre az egész nagy jégtábla, melyen a társaság mulatott, elvált a parttól s megindult lefelé. Óriási ijedtség fogta el a korcsolyázókat s ezek közül néhányan, kik a part közelében korcsolyáztak, felhasználták az első perczeket és a partra ugorva biztonságba helyezték magukat. A közönség nagy részének azonban nem sikerült partra jutni s ha néhány férfi nem bátorítja a megrémült nőket, hogy csak maradjanak nyugodtan, még nagyobb szerencsétlenség is történhetett volna. Így a jégtáblán maradtak szorosan egymáshoz húzódtak s várták a mentőket. A partron járó emberek észre véve a nagy veszedelmet, valóságos hajtó vadászatot rendeztek a lefelé haladó jégtáblára, midőn azonban egy hajónak sikerült végre közel jutni a jégtáblához, még nagyobb veszedelem fenyegette a rajta levő 150 embert, mert mindenki a tábla ezen felére futott, melynél a hajó kikötött s így könnyen felfordulhatott volna a jéglap. Néhány férfi figyelmeztetésére végre sikerült a félénkebbeket rábírni, hogy nyugodtan várják be megmentetésüket s így a korcsolyázók egyenként léptek a hajóba, mely lépést tartott a folyton haladó jégtáblával. A hajónak azonban többször meg kellett fordulnia a part és a jégtábla között, míg megmenthette valamennyi korcsolyázót, a mi szerencsére, sikerült is s az ijedségen kívül senkinek semmi baja sem lett.

T. előfizetőinkhez.

Tisztelettel kérjük olvasóinkat, kiknek előfizetésük lejárt, hogy **hátralékos összegeiket küldjék be** s előfizetéseiket ujtsák meg.

Az előfizetési ár: 3 óra 2 frt, 6 óra 4 frt, 12 óra 8 frt.

Az előfizetési pénz legczélszerűbben posta-utalványon küldhető Aigner Lajos könyvkereskedésébe (Budapest, IV. váczi-utca 1.)

Az 1884-iki évfolyamból még néhány teljes példánnyal szolgál a kiadóhivatal 6 frtjával.

«Herkules»-naptár.

Február	22-én	d. u. 3 órakor a «Magyar velocipéd-club» értekezlete a «Herkules» szerkesztőségében.
«	22-én	a «Budapesti Vasparipa-Egylet» kirándulása Balaton-Füredre.
Márczius	1-én	a «Magyar Athletikai Club» rendkívüli közgyűlése.
«	1-én	a «Budapesti Vasparipa - Egylet» kirándulása Győrbe.
«	3-án	a «Budapesti Kerékpár-Egylet» rendes közgyűlése.
«	15-én	a «B. V. E.» kirándulása Székesfehérvárra.
«	25-én	a «B. V. E.» kirándulása Visegrádra.
Április	5-én	a «B. V. E.» kirándulása Kassára.
«	6-án	bécsi lóverseny.
«	12-én	«
«	16-án	«
«	19-én	«
«	23-án	«
«	26-án	«
«	28-án	pozsonyi lóverseny.
Május	1-én	bécsi lóverseny.
«	3-án	budapesti lóverseny.
«	5-én	«
«	7-én	«
«	10-én	«
«	12-én	«
«	14-én	«
«	16-án	a «M. A. C.» tavaszi viadala.
«	17-én	budapesti lóverseny.
«	17-én	bécsi lóverseny.
«	19-én	«
«	21-én	«
«	25-én	Köveskällai athleta-versenyek.
«	25-én	bécsi lóverseny.
«	28-án	«
«	31-én	«
Junius	2-án	«
«	4-én	a «M. A. C.» nemzetközi viadala.
«	7-én	bécsi lóverseny.
Julius	19-én	a «Nemzeti Torna-Egylet» drezdai útja.
«		közepe táján a «M. A. C.» úszó versenyei.
Augusztus	2-án	a «Szabadkai Torna-Egylet» versenyei.
«	15-én	a «Szabadkai Vasparipa-Egylet» bukaresti útja.
«	20-án	budapesti lóverseny.
Szeptember	3-án	budapesti galamblövési verseny d. u. 1 óra.
«	4-én	«
«	6-án	«
«	6-án	bécsi lóverseny.
«	8-án	budapesti galamblövési verseny d. u. 1 órakor.
«	8-án	bécsi lóverseny.
«	10-én	«
«	13-án	«
«	15-én	«
«	17-én	«
«	20-án	«
Szeptember elején		a «M. A. C.» bajnoki gyaloglási versenye Budapest—Adony és vissza.

Szerkesztői üzenetek.

Térszűke miatt kimaradtak.

Tartalom.

Athleta-versenyek 1885-ben (Vén athletától). — A «Neptun» evezős-egylet közgyűlése (Mészáros Ferencztől). — A «Magyar Athletikai Club» versenyei (gr. Esterházy Mihálytól). — Buzogánygyakorlatok (képpel). — Korcsolya-gyakorlatok elnevezése (Oláh Miklóstól). — Az aradi torna-ünnepély (Vermes Lajostól). — Az 1884-ik évi athleta- és torna-versenyek győztesei (Vermes Lajostól). — Különfélék. — T. előfizetőinkhez. — «Herkules»-naptár. — Tárca: Csónakász-dal (Balog Istvántól). — A természeti népek játéka (dr. Felméri Lajostól).

AIGNER LAJOS

könyvkereskedése

Budapest, IV. Váci-utca 1. sz.

A PETŐFI-TÁRSASÁG

I. könyvkiadó-vállalata.

Abonyi Lajos. Itt a szép Alföldön. Népi es elbeszélések	1 frt 60 kr.
Balázs Sándor. Tarka képek. Beszély- és rajzgyűjtemény. 2 kötet	3 « 20 «
— Vig elbeszélések	1 « 50 «
Bartók Lajos költeményei	1 « 20 «
Bulla János. Humoros elbeszélések 1 frt 60 kr. Kötve	2 « 40 «
Endrődi Sándor költeményei 2 frt. Kötve	2 « 80 «
— Ujabb költeményei	2 « — «
Jókai Mór. Észak honából. Muszka rajzok	1 « 20 «
Lauka Gusztáv. A multból a jelennek. Emlékjegyzetek	1 « 60 «
Mikszáth Kálmán. Kavicsok. Elbeszélések	1 « 20 «
Pap Miklós. Itt is ott is	2 « 50 «
Petőfi évkönyv. (A cidóni alma. Éjszakitól stb.)	1 « 40 «
Szana Tamás. Molière élete és művei	1 « 50 «
Teleki Sándor gróf. Emlékeim. 2 kötet	3 « 80 «
Váradi Antal. Az én világom. Költemények	1 « — «
Vértési Arnold. A nyomorúság iskolája. Regény	1 « 50 «
Zichy Géza gróf költeményei	1 « — «

II. A társaság közlönye.

Koszorú. Szépirodalmi közlöny. Szerk. Szana Tamás. 1878–1882. 8 kötet, 8-rében, fényképekkel stb. Kötete füzve 4 frt, dízkötésben	5 frt — kr.
Koszorú. Szerkeszti Szana Tamás. Ujabb folyam 4-rében, 1883–1884. 4 kötet, egy-egy füzve 4 frt, dízkötésben	5 « — «

Fükert Gusztáv fegyvergyára

Weipertben (Csehország)

kitüntetés nyerve az osztrák császár őfelségétől, Szászország és Szerbia királyai őfelségük-től, tulajdonosa a szerb királyi Takowa-rend lovagkeresztjének, 21 kiállításon az első díjakkal jutalmazva, birtokosa több cs. és kir. és külföldi szabadalmaknak — ajánlja a bekövetkező vadászidényre: **Lefauchaux-** és **Lancaster-fegyvereit**, mindenféle rendszerű, egyszerű, szolid művű s a legfinomabb dolgozatú **Express-fegyvereit**, egy- és két-csővű puskáit, női lőfegyvereit, szalonpuskáit és pisztolyait, légpuskáit, revolvereit, töltényeit, szarvaslő és vadászkéseit, knikerjeit s mindenféle vadász-szereit stb.

Minden fegyverért a kitünő lövésre s a leg-szolidabb munkára vonatkozólag jótállás fogadtatik. A mely küldemény netalán nem tetszenék meg, szívesen kicseréltetik.

Árjegyzék kívánatra díj nélkül s bérmentesen küldetik meg.

Vins fins de champagne

G. H. MUMM & Co.

Reims

fournisseurs brevetés

de S. M. le Roi de Prusse, de S. M. le Roi des Belges, de S. M. le Roi de Suède & de Norwège, de S. M. le Roi de Danemark etc. etc.

Répresentés par SIGM. WINTER

VIENNE

I., Schwertgasse 3.

A bécsi bankház

Eidner és társa

budapesti főképviselősége

Dorottya-utca 5. szám, II. emelet.

Ajánlja magát értékpapírok vételére és eladására, bank- és börze-műveletek fogantatására előnyös feltételek mellett.

Értékpapírokra vonatkozó felvilágosítások, tanácsok és információk szívesen adtnak. Levelezésekre pontos válasz.

Folyó számlában csak 6%-nyi kamatot számítunk.

Most jelent meg és megrendelhető a szerzőnél

Dr. Garai Antalnál

orvos-, sebész-, szülés- és szemész-tudór, v. cs. k. oszt. főorvos.

Lakás: Budapest, gyár-utca 7. sz. I. emelet.

Népszerű útmutató

a nemi betegségek és ezek észszerű gyógykezeléséhez című könyv. Ára 2 frt 50 kr.

A könyv tartalma: I. Az ivarszervek leírása. II. A nemi élet ébredése. III. Az önfertőztetés és az éjjeli magömlések. IV. A húgy-cső-takar és húgycsőszűkületek. V. A bnyakór. VI. Fehér folyás. VII. Elgyengült férfierő. VIII. Női magtalanúság. IX. Az ivarszervek megbetegedésének főénezője.

Kiadóhivatal:

Budapest, IV. Váci-utca 1.
Aigner Lajos könyvkeres-
kedése.

Előfizetési díj:

Negyedévre ..... 2 frt.
Félévre ..... 4 frt.
Egész évre ..... 8 frt.

Egyes szám 20 kr.

Hirdetések díja: két hasábos
petit sorért 25 kr.

HERKULES

TESTGYAKORLATI KÖZLÖNY

SZERKESZTIK

PORZSOLT JENŐ PORZSOLT KÁLMÁN

KIADJA AIGNER LAJOS.

Szerkesztőség:

Budapest, VIII. Nagykörút-
utca 13.

Kéziratokat vissza nem
küldünk

Bérmentetlen leveleket nem
fogadunk el.

A «BALATON-EGYLET», A «BEREGSZÁSZI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «BUDAPESTI KERÉKPÁR-EGYLET», A «BUDAPESTI TORNA-EGYLET», A «BUDAPESTI VASPARIPA-EGYLET ELŐRE», A «DEBRECZENI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «GYŐRI CSÓNAKÁZÓ-EGYESÜLET», A «HUNNIA CSÓNAKÁZÓ-EGYESÜLET», A «KASSAI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «KOLOZSVÁRI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «KUNSZENTMÁRTONI CSÓNAKÁZÓ-KORCSOLYÁZÓ EGYLET», A «MAGYAR ATHLETIKAI CLUB», A «MAROSVÁSÁRHELYI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «NAGY-BÁNYAI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «NAGY-ENYEDI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «NAGY-KÁLLÓI KORCSOLYÁZÓ EGYLET», A «NEPTUN BUDAPESTI EVEZŐS-EGYLET», AZ «Ó-BUDAI TORNA-EGYLET», A «PANNONIA CSÓNAK-EGYLET», A «PRIVIGYEI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «RIMASZOMBATI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «SÁTORALJA-UJHELYI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «SOPRONI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «SZABADKAI TORNA-EGYLET», A «SZARVASI KORCSOLYÁZÓ-KÖR» ÉS A «SZEGEDI TORNA-EGYLET»

HIVATALOS KÖZLÖNYE.

A vallás- és közoktatásügyi m. k. minister ő nagyméltósága 47,020. számú rendeletével ajánlja e lapot Magyarország összes tanintézetének.

A hét folyamán a következő hivatalos iratot vettük:

A «Herkules» tekintetes szerkesztőségének
Budapesten.

Van szerencsém értesíteni, miszerint a «Nagy-bányai korcsolyázó-egylet» «Herkules» czimű lapjokat hivatalos közlönyévé választotta.

N.-Bánya, 1885. febr. 12.

Smit Sándor,

a n.-bányai korcsolyázó-egylet elnöke.

Sport-e a torna?

E kérdés eldöntésétől nem függ ugyan sem a nemzeti testi nevelés, sem különösen a tornázás fontos elveinek megállapítása, de olyan régen vitás e kérdés, hogy azt hiszszük, nem lesz hálátlan dolog megkísérteni rá felelni.

A szavak értelmének helyes felfogása könnyen útba

igazít. A sport fogalmát első sorban a szórakoztató multság által határozhatjuk meg. Minden sport bizonyos kedvtöltés, tehát oly valamivel való foglalkozás, melyet elsőben is magának az időtöltésnek élvezetért és nem valami magasabb czélért üzünk. Ily tág fogalom mellett férhet aztán meg a vadászat, a táncz, a sakk-játék, az atletika, a mindenféle tárgyak gyűjtése, a halászat, csónakázás stb. a sport keretében. Ezt fejezi ki az a felfogás is, mely elismeri, hogy mindenből lehet sportot csinálni, azaz mindent lehet egyéb czél nélkül csupán időtöltésből üzni.

E tág fogalom mellett a torna is lehet tehát sport; de ép azt mondják erre sokan, hogy már ekkor a tornázás lesüllyed magasabb helyéről. Mig ugyanis a tudományos régiség gyűjtés a művelődéstörténet segéde, addig a tisztán szórakozásból gyűjtő egy rangban áll a kiszivott tajtékipipák imádójával. A tornász — mondják — nem érdemli meg nevét, ha csak multságból tornázik. És itt van e csak szóban a kapocs a sport és torna közt.

A «HERKULES» TÁRCZÁJA.

Játékok a jégen.

Maga a korcsolyázás vagy csuszkálás elég multság, de még üdítőbbek a korcsolya-ünnepélyek és játékok. Itt mindenki egyforma élvezetet talál a játékokban, melyekhez nem kell valami különös gyakorlat, csak a közönséges előre és hátrafelé korcsolyázást tudja valaki.

A legszokottabb korcsolya-játékoknál nem használunk semmiféle játék-eszközt. Ezek nagyobb részben a szárazföldi játékok másai a jégen végezve. Ilyen az ismert

1. *Páros futás.* E játéknál a korcsolyázók párjával kézfogással (nő és férfi) egymás háta mögé állanak, míg egy játékos hátul állva a kettős sornak kézcsat-antással ad jelt, hogy a sor hátulján levő pár jobbra és balra korcsolyázva, a sor előtt újból egyesüljön. Az elől álló páratlan játékos igyekezik valamelyiket érinteni (a nő a férfit, a férfi a nőt), hogy ő állhasson a sorba. Ki páratlanul marad, az áll a sor elé.

2. *Fogósdí.* Jó nagy tágas jégen kell játszani. Sors vagy választás után egy «poroszló» választatik, kinek feladata lesz a játékok közül, kik előle mind megfutnak, egyiket kezütéssel megfogni. A megérintett, kinek nevét hangosan ki kell kiáltani, lesz most a «poroszló». Az előbbi «poroszló»-t a legközelebbi játékban nem szabad megérinteni.

Az üldözöttek számára menhely is készíthető. De ha az üldözöttek nagyon sokáig tartózkodnak a menhelyen, a «poroszló» egy tetszése szerinti szóval kényszerítheti őket a menhely elha-

gyására. Azt is meg lehet előre állapítani, hogy hirtelen leguggolás is megóvhatja az üldözöttet attól, hogy fogolylá váljék.

A fogósdit játszhatjuk úgy is, hogy egyik játékos az üldözött és «poroszló» közé veti magát és ezt ez által kényszeríti, hogy amazt elhagyja és ő utána szaladjon.

3. *Hármas ütő.* Ezt huszan vagy többen is játszhatják. A játékosok párosával — de egymás háta mögött — körbe állanak, arcukkal a kör belseje felé; minden pár a másiktól 2—3 lépésnyire foglal helyet. Kettő nem foglalnak a körvonalban helyet. A kettő közül az egyik az «ütő», a másik az ugynevezett «harmadik». A «harmadik» valamely pár elé igyekszik állni, mi által az illető pár 2-ik tagja lesz a «harmadik». Mihelyest az «ütő» a «harmadik»-at megüti, egy pár elé áll. A megütött volt «harmadik» most «ütő» lesz. A «harmadik», mielőtt valamelyik pár elé áll, soha se szaladjon huzamosb ideig, legkevésbé a körtől távol. A visszaütés tiltva van.

Szabályok: 1-ör. Sem az «ütő»-nek, sem a «harmadik»-nak a körön keresztül nem szabad futnia és 2-or, mindig egy irányban kell a körön kívül szaladni. Ha már kellő gyakorlattal birnak a játékosok, szaladhatnak, a hogy akarnak és a «harmadik» is oda áll, a hova akar. Ha sok a játszótárs, akkor vagy két «ütőt» és két «harmadik»-at kell választani, vagy pedig két kört alakítunk és megengedhető minden «harmadik»-nak mindkét kör párijai elé állhatni.

4. *Karika-játék a jégen.* E multságos játékot sima jégfelületen 10—40-en játszhatják. Cél az, hogy az egyforma erős két párt a megjelölt ellenséges területet elfoglalja. Ezt az által éri el, hogy egy könnyű tárgy a jégen az ellenséges határba üttetik.

A labda a jégen nagyot és messze ugrana, czélszerűtlen lenne s így leginkább egy 6—8 cm. átmérőjű és 4—5 cm. vastagságú

A tornázás nem lehet, valamint nem lehet egy testgyakorlat sem *csak* multság, de viszont én azt hiszem, minden testgyakorlatnak, így a tornának is multságos időtöltéssé kell válnia. Ily módon a torna nem sülyed le magasabb helyéről, sőt csak emelkedik, ha e czélt, a józan testi erősödést mulattatva éri el.

A testgyakorlatok mai számos neme a fáradságos munkának és a multságos játékoknak elemeiből alakult. De a legizasztóbb munkából alakult sportban is ma már mulattató is van. Ez a multságos rész, vagy multságos üzési mód, természetesen, mint a só az ételben, nem a lényeges, de az okvetlen kellő fűszer, mely nélkül értékét veszti és eredménytelenné is válhat a sport.

A tornászok meg szokták különböztetni az egyleti felnőttek tornázását az iskolai növendékek tornázásától. Az egyleti tornázást, azt hiszem nem is kell bizonyítani, mindenki multságos testedzésnek, sportnak tekinti. Egyedül az «egészségügyi csapat» tornázása eshetik talán a sport fogalmán kívül, bár én még ezt is sportnak tartom s csak a gyógytornázást nem. — Az igazi tornászt nemcsak értelme, de kedélye is ösztönzi a munkára és tornázás közben is inkább játszik, mint dolgozik.

Az iskolai tornázásnál is úgy vagyunk a dologgal, hogy elismerjük a mulattatva erősítés helyességét itt is, sőt azt sem bánjuk, ha a gyermek tisztán kedvtelésből tornázik, de nagy komolyan visszautasítunk minden olyan állítást, mely a gyermekeknél sportról akarna szólni. Az a magas neveléstan, az a komoly tudományos nevelési torna nem tűri a sport könnyed nevét maga mellett. Pedig az élet kigúnyolja a szigorú ósdiakat. — A gyermek tornáztatása, ha egyzersmind nem sport is, a testi nevelés mellett, úgy nem is lehet jó nevelés.

A sport fogalmát természetesen a multságos testedző sportokra ma már nem lehet külön lefoglalni, mert alatta általánosságban nemcsak testgyakorlatokat értünk, hanem szórakoztató időtöltést is. Hanem e mellett a sport megszorítottabb értelme mindig

bizonyos multságos testgyakorlat lesz, mely alá joggal sorozhatjuk a tornát is. Ugyan mi degradációt látnak a tornászok abban, ha gyakorlataikat élvezetes időtöltésnek vesszük. Hisz ezért megmaradhat a torna, sőt csak így lehet igazán az ép testi nevelés olyan eszköze, mely a test mellett a szellemet is fejleszti, mely a neveléstan legfőbb elvének megfelelő.

Igen, a torna is multságos testi munka, erősítő és vidító testgyakorlat, tehát sport. Ép így a szorosabb értelemben vett sport fogalma alá esik a görög athletika is. A legmagasabb testi nevelés, a tökéletes szép emberi test kultusza is szórakoztató multságul szolgált az ifjaknak és mikor már Spártában nem volt multság, le is hanyatlott az ember-tenyésztés színvonalára.

Nem kell tehát szabadkozunk azon angol felfogás ellen, mely a németekkel szemben a tornát is sportnak tekinti, sőt igyekeznünk kell minél multságosabbban tornázni, hogy az élet edző munkáját helyettesítő testgyakorlat könnyebben elérje czélját, mely már nem sportczél, nem multság, hanem az emberiség testi épsége.

KUGLER MIKLÓS.

Budai jég-ünnepély.

(1885. febr. 15-én.)

Az I-ső kerületi polgári kör téglavetői nagy jégpályáján egy teljesen sikerült jég-ünnepély folyt le, melyre a főváros mindkét parti szépei és vezér-korcsolyázói találkát adtak egymásnak. A pálya egész nap el volt zárva s a melegen tűző nap kedvére pubíthatta a jég tükrét, úgy, hogy mire a katonazenekar rázendítette a nyitányt (d. u. 4 óra felé), már akkor a jég nagy részben elkásásodott s csak a legnagyobb megerőltetésbe került a complicáltabb figurákat producálni.

Az volt még a szerencse, hogy a hatalmas hegy-gyűrű által határolt pálya felől a nap — segítve a feltornyosult fellegek által is — nemsokára eltűnt; a lámpionok ezrei felgyúltak s az amfiteatrális magasztalokról is fel-fellobbantak a görögtűzek és rakéták.

Csak ekkor kezdődött az igazi sport-élet! A lesöpört jég felszíne az esti szél hatására ismét megkeményedett s a pálya kö-

parafadarabot használnak. — Az ütésre legalkalmasabbak a körülbelül 1 méter hosszú és ujjnyi vastagságú vesszők, melyeket a partokon levő cserjékből a tövön szokás lemetszeni, hol egy kissé hajlósak, mivel ezen vége sokkal alkalmasabb a fakorongnak tovaütésére. A határok — vesszőrakás vagy felöltők egymás mellett — 150 lépésnyi távolságban vannak egymástól és mintegy 15 lépés szélességben. Ügyelni kell arra is, hogy egy párt se legyen kénytelen szél ellen siklani.

A játék kezdetén egyik vezető az ellenpárt felé hajtja a parafát a sikos jégen. Pártjából egynéhány mögötte, a többiek pedig saját határuk védelmére maradnak. Még mielőtt az ellenpárt a parafát elérhetné, a vezér egy nagyot üt a parafára, úgy, hogy az az ellenpárton keresztül repül. De itt már egyik eléri és hatalmasan vissza tereli. Erre aztán nagy ide-oda szaladgálás következik, mely az erő és figyelem folytonos feszültségét veszi igénybe. Mindenkinek ügyelnie kell a játékban és a tolongás közepette inkább tolni, mint ütni kell a parafát. A határoknál különösen erős a küzdelem és a határorőknek ügyelniük kell, hogy a parafa a határokon keresztül ne repüljön; vissza kell terelniük, vagy legalább elterelni, hogy a határok oldalain repüljön el. Az utóbbi esetben visszahajtatik a parafa, mert az által a határ nem vétetett be, valamint akkor sem, ha hátulról hajtatik a határon keresztül. Ha az egyik párt előlről hajtja a parafát a határon keresztül, úgy övé a győzelem. A közelebbi játékban először a legyőzött párt üti a parafát. A határokat minden játékban felszokás cserélni.

5. *Nap és éj.* E játékot kétféleképp is játszzák. a) Két párt képződik, melyek a 100 lépés hosszú és 40 lépés szélesre mért jégen 3 lépésnyire egymással szembe állanak. A két sor közé most a játék vezetője áll kezében egy fakoronggal, mely egyik

oldalán feketére, másikán fehérre van mázolja; amaz jelképezi az éjt, emez a napot. Az A) sor például a napot, a B) sor az éjt választja. A vezető felveti a korongot a levegőbe. Ha most pl. a korong fehér oldalával felfelé kerül le a földre, az A) pártnak feladata leend a B) pártból egy kézértetés által minél többet foglyul ejteni. A B) sor persze hamar visszafordulva menhelyébe menekül, mihelyest látja, hogy a korong fehér oldala került felfelé. Mindegyik párt menhelye 40—50 lépésnyire az illető párt mögött van a pálya keskeny oldalán. b) A két párt egymásnak hátat tordítva 10—15 lépésnyi távolságban foglal állást, úgy tehát, hogy arcezel az ellenség menhelye felé fordulnak. Az A) párt előtti menhely tehát a B) párté és viszont. A játékvezető a korongot felveti, a nélkül, hogy csak egy játzóknak szabad volna megfordulnia és a fölfelé került szint kikiáltja. A mely párt színe ki lett kiáltva, üldözőbe veszi a másik pártot, mely az első párt sorain keresztül vagy azt megkerülve igyekszik menhelyére. A ki egy ellen által 3-szor megérintetik, foglyul esik. Mindkét játéknál a foglyok vagy nem játsznak tovább, vagy az ellenhez pártolnak. A győzelem a foglyok számától függ.

6—7. *Karika- és csiga-hajtás.* A gyermekek e kedvelt két játéka a jégen a felnőtteknek is multságos időtöltés. A karika-hajtásra a jégen nagy abroncsokat kell használni és kis pálczát. A gyakorlott korcsolyázó a karikát gördülése közben körzessel kíséri. — A csiga alatt azt a kis kúp alakú játékszert értjük, melyet a gyermekek ostorcsapásokkal forgatnak. A jégre a szokottnál hosszabb korbácsot vesszünk, hogy a hajtáskor ne kelljen lehajolni.

8. *Felvonulások.* A legközönségesebb előre korcsolyázással igen mutatós képet csinálunk, ha többen közel egymásután különféle alakokban (kigyó- vagy csiga-vonalban) korcsolyázunk. Sőt

zépén jó ízléssel alkotott lampion-palota körül a legkitünőbb korcsolyázók csoportosultak. (Kár, hogy négyes nem rendeztetett.)

Multkori ígéretemet beváltandó, örömmel ragadom meg az alkalmat, hogy a jelen volt legjobb korcsolyázó nők neveit néhány buzgó korcsolyázóéval együtt, e helyütt is felemlítem.

Első helyen egy kedves triázt, a budai jég-sport három gráciáját örökítem meg, *Magyar Etelka*, *Pfeiffer Ilonka* és *Benárd Clariss* kisasszonyokat, kik a jégen már teljes önállóságra, művészi tartásra és sokoldalúságra tettek szert s a nyolczasokat, ellentétes teljes körzéseket a legnagyobb precizitással végzik. Elegáns tartásával és feltűnő orosz tolettjével *Wickenburg* grófnő is igen szép és kedves alak. A haladottabb korcsolyázó nők közül Keleti Edit, Molterer Izabella, Sauer Jenny, Splényi Ernesztin baroness, Lukács Gizella, Holfeld Paula, Bauszner k. a., Hoffmann k. a., Egán Lujza, Benkő Gizella, Kocsis Gizella, Lovász Erzsike, Heimbach Rózsa, Ország nővérek, Kemény Anna, Kovács Zelma, Domanitzky nővérek, Pap Etelka, Grün Ilka, Bruckner és Sirobenz nővérek, Alkér k. a., Pongrácz Jolán, Porczia grófné, Német Gizella kisasszonyokat nevezem meg. A pestiek közül résztvettek az ünnepélyen a szépen köröző Dedinszky Kálmánné, Láng Lajosné, Wágner Hortánz, Bogisits nővérek, Rupp Zsigmondné, Blauer Emma, Szabó Hortánz, — a szemlélők közül özv. gróf Batthyányi Istvánné, Orzágh Sándorné, Zsák Hugóné, Röckné s a fentebbi szépek mamái.

A férfiak közül nyugodt szép korcsolyázásukkal kitűntek: gróf Beckers Frigyes, Fischer József, Orlay, Magyar Tóni, Náményi József, Bárczay Andor stb. urak. Hisz az urak nekem mindenestre szívesen meg fognak bocsátani, hogy velük együtt inkább a szépnemet szemléltem s így ezúttal általanosságban csak annyit jegyzek meg, hogy ők a mi Földvárynk, Molnár és Kájlíngert kivéve, azt hiszem mindnyájunkkal felvehetnék a kesztyűt. Részemről — már csupa önzésből is — kiválóan *Beckers* gróf barátomat dicsérem meg, ki e sorok írójával az összetett és folytatolagos cadét-ugrásokat, walzer ütemben a pályán egész körül végig csinálta.

Kívánom, hogy legalább még néhány napig együtt áldozhassunk a testet és lelket egyaránt üdítő nemes jég-sportnak.

Eljenek a budai szépek és az életrevaló budai I. ker. polg. kör sportbarát tagjai!

PORZSOLT GYULA.

Budapesti nemzetközi galamb-lövészetek programja.

I. nap. 1885. szeptember 3.

Megnyitó-díj. Tiszteletdíj és 1000 frank aranyban. 7 galamb, 2 hiba kizár. Táv. 26 méter.

a legegyszerűbb torna-rendgyakorlatok is szebben tűnnek fel a síkos jégen végezve. Ily felvonulások az éjeli jég-ünnepélyeken különféle papirlámpákkal végezve, tündéri látványt nyújtanak. Különösen szép, ha kétszínű lámpával két két sor ellentétes körzéseket végez.

9. *Ostoros.* E játéknál a korcsolyázók (10—15) kézfogással állnak össze és gyorsan előre korcsolyáznak. Az egyik végén álló játész most gyorsan megáll és előre fordítja a sort; természetesen, a másik végén állók ekkor nagy lendülettel gyorsan fordulnak. A legvégső vagy sokszor a középsők is e nagy lendületben a kézfogást eleresztik, az ostor elszakad és ekkor nagy ívben repülnek tova.

10. *Különféle futások.* Az egyszerű előre korcsolyázásban bizonyos kijelölt távolságban próbáljunk 2—3-szor leguggolni és felállni. — Fél lábon futva tova, a másik lábbal a jégre dobbantunk, majd egy lábon guggoljunk. — Tegyük a jégre egy lábnál közelebb egymáshoz két cserepdarabot és e közt gyors hajtásban a cserepek érintése nélkül fussunk át, hogy mindkét korcsolya a jégen legyen. Ha ezt már könnyen végezzük, úgy kisebb-nagyobb távolra több cserepet állítsunk fel és gyors futásban próbáljunk köztük átsiklani. — A guggolás és felállás különösen szép hullámzó mozgást mutat, ha négyes sorokban az egymásután jövő sorok ellenkező mozgást végeznek; mikor az első és harmadik leguggol, akkor a második és negyedik feláll.

Még igen számos játékot sorolhatnánk fel, de hisz ilyeneket bárki is kitalálhat s mi csak a kedvet akartuk erre nézve felkelteni.

VIDER GUSZTÁV.

II. nap. 1885. szeptember 4.

Nagy-díj. 10,000 frank aranyban. 12 galamb, 4 hiba kizár. Táv. 27 méter, döntőlövéssek 28 méter.

III. nap. 1885. szeptember 6.

Handicap. 3000 frank aranyban. 9 galamb, 3 hiba kizár.

IV. nap. 1885. szeptember 8.

Vigaszdíj. 1500 frank aranyban. 7 galamb, 2 hiba kizár. Táv. 26 méter. A nagy-díj nyerője 3 méterrel, a megnyitó-díj vagy a Handicap nyerője 2 méterrel — s az ezen lövészetekben 2-ik díjat nyert lövészek 1 méterrel hátrább.

Tudnivalók:

Résztvehetnek a bécsi galamb-lövész-egylet, az észak-német galamb-lövész-club (Berlin), a Cercle de Patineur, a Hurlingham-Gun és a különböző külföldi sport-egyletek tagjai, vagy mindazok, kik két egyleti tag által ajánlva vannak.

Nevezések a Handicapre a lövészet napján d. e. 10 óráig az egyleti titkárságnál teendők.

A lövészetek az új lóversenyterén tartatnak; díjlövés kezdete mindenkor d. u. 1 órakor.

Galamb ára 1 frt.

Mérvadók a «Budapesti galamb-lövész-egylet» szabályai. A lövészetek ügyében tett megkeresésekre, *Egerváry* Gyula titkár (Budapest, koronaherceg-utca 3. sz.) hivatalból válaszol.

Netáni változtatásokat a válaszmány fentartja magának.

Gróf Esterházy Mihály s. k.

a «Budapesti galamb-lövész-egylet» elnöke.

A «Bajai Athleta-Kör» versenyei.

(Hivatalos.)

1885. augusztus 15. d. u. 5 ó.

- I. *Sík-verseny.* Távolság 1609 m. Nyílt-verseny.
- II. *Növendékek versenye.* Távolság 100 m.
- III. *Súlydobás távolba.* Súly 17.5 kgr. Nyílt-verseny.
- IV. *Távol-magas ugrás.* Nyílt-verseny.
- V. *Futás 91 méterre.* Zárt-verseny.
- VI. *Vasparipa-verseny.* Távolság 1 km. Nyílt-verseny.

Augusztus 16. d. u. 3 óra.

- I. *Versenyúszás a mesteri címért* a szabad Dunában. Táv. 3 km. Nyílt-verseny.
- II. *Versenyúszás álló vízben.* Távolság 500 m. Zárt-verseny.

Versenygyaloglás Almásról Bajára. Indulás aug. 15. d. e. 5 ó. Nyílt-verseny.

Díjak: elsőnek ezüst érem és tisztelet-ajándék, másodiknak bronz-érem.

Nevezések a «Herkules» szerkesztőségében (Budapest, Nagy-körút-utca 13.) fogadtatnak el.

Kelt Baján, 1885. febr. 10.

Vermes Lajos,

a versenybizottság id. titkára.

Léderer Pál,

a versenybizottság id. alelnöke.

A «Cyclist Touring Club».

E nemzetközi velocipéd-egylet 1878 ik év augusztusának 5-én a harrogate-i meeting alkalmával «Bicycle Touring Club» név alatt alapított Angolországban. Öt esztendei rövid létezés után, köszönet működő tagjai feláldozó tevékenységének, az egylet a világ egyik legnagyobb, legnépszerűbb és legbefolyásosabb atletikai testületévé nőtte ki magát. Az egylet tagjainak száma meghaladja a 7000-et s e szám napról napra nagyobbodik. Valami 1000 vendéglő, mely részint Angol, részint Francia-Németországban és Schveiczbán van elszórva, elfogadta a club által előírt mérsékelt árjegyzéket, melylyel a club utazó tagjait kiszolgálják.

Minden hónapban egy ülés (councils) tartatik, melyen az egylet szükséges dolga, ügye megbeszéltetik s elrendeztetik. Ezen üléseken résztvesznek az egylet elnöke, alelnöke, tanácsosai, pénztárnoka, azután fő- és al-konsulai.

A titkári állás egy fizetett egyén által van betöltve, a ki egy bizonyos számú hivatalnok tisztelettel az egylet folyó ügyeit végzi.

Minden velocipéd-barát, bicyclista vagy tricyclista, férfi vagy nő befogadható az egyletbe. Egy évi tagsági díj 2 sh. 6 d. = 1 frt 50 kr.-ban van megállapítva. Minden tag a kitűnően szerkesztett s minden hónapban megjelenő «Club Gazette» című sport-lapot bérmentve kapja meg.

Említsük meg néhány szóban az egyletnek céljait:

1. Egyesülése a turista-társaknak.
2. Ha valamelyik tagtársat utczán vagy utazásán bántalmaznák vagy sértegetnék — abban az esetben annak megvédése.
3. A kollégialis viszony — a barátság fenntartása oly tagtársakkal, kik miután messze laktak, ez egylet nélkül soha sem érintkezniének egymással.
4. Hogy az utazó a vendéglő választásában zavarba ne jöjjön, a clubnak meg lévén a vendéglősökkel egyezkedése, ezekhez száll, kényelméről s elhelyezéséről gondoskodva van.
5. Minden nagyobb városban fő- vagy al-konsul van, ha az utazó ezekhez beszáll, ezekben szives tanács-adót s vezetőt talál. Minden tekintetben nyerhet felvilágosítást egylete e tisztjeinél. Információkat szerezhet jó vagy rossz utakról, az irányról, melyben utazását akarja folytatni. S a következő város konsuljának címét tudhatja meg tőle.
6. Utitérképek kiadása.
7. Kilátásba helyezett utazó-ok nyilvántartása. A tagok tehát, ha utazást kívánnának tenni, utitársat és utitervet választhatnak maguknak; miután a tervek még ideje korán ismertetnek.

Mint a hogy ezekből kiviláglik, ily világ-egylet tagsága sok előnnyel bír. Évenként egy évkönyv adatik ki, tartalmát e könyvnek az egyletben előfordult nevezetesebb események, hozott újabb határozatok, vendéglő-ügy, választott fő- vagy al-konsulok nevei, czímei képezik. Az egyletnek jelvénye egy kis paizsforma érclemez, melyen olvasható betűkkel e felirat olvasható: «Cyclist-Touring-Club» (utazó velocipéd-egylet). Az egylet konsuljai a jelvényt piros bársonyhoz fűzve hordják s rajta a C betű látzik. A főkonsul s a többi tisztségnek jelvénye aranyból áll, a tisztségnek megfelelő kezdő betű a lemezre rá van vésve s a jelvényt bíboros bársonnyal hordják. Azonban e jelvények s az egyleti ruha viselése nem kötelező.

A jelöltek felvétele minden hónapban megtörténik. Egy tökéletesen kitöltött «felvételi jegy» a tagsági díj melléklésével (1 frt 50 krral) a club titkárságához küldendő: Mr. S. A. Auty, Millergate, Bradford, Anglia czimzendők. Egyébiránt nem épen szükséges ez ívet s az összeget a club titkárához küldeni, minden nagyobb városban fent említett tisztsége van az egyletnek — elég azokhoz fordulni. A jelöltnek neve már most a legközelebb megjelenő «Club Gazette» rovatában a «bejelentettek nevei között» említettik meg. Ha ez ismertetés után hét napig nem jön valamely tag részéről óvás, jelölt felvételét ellenezve, abban az esetben a bejelentett a club tagjai közé vétetett. Megküldetik neki a tagsági kártya, az egylet alapszabálya s a közelebbi tudósítások, jelvénye, ruházata stb. Ha a jelölt felvétele megtagadta, ez esetben beküldött tagsági díját visszaküldik.

A club eddigelé 22 kerületre terjeszti ki szervezetét. E kerületek számokkal és a kerületek nevének kezdőbetűivel látatnak el. Valószínű, hogy a club nagyobb szerű elterjedésével a kerületek száma is nagyobbodni fog. A kerületek következő számúak: 1—14 Anglia, 15—16 Walis, 17 Írország, 18—20 Skótország, 21 a külföld általában: 21 a) Franciaország, 21 b) Németország és Ausztria, 21 c) Belgium, 22 Amerikai Egyesült-államok.

Minden egyes kerületnek meg van a maga főkonzula, a ki egyrészt kerülete tagjaival, másrészt annak alkonsuljával levelezéssel van összekötötésben.

Az egylet tanácsosai, jobban mondva képviselői a tagoknak, az egyes kerületekben a tagok által választatnak.

A havonként tartatni szokott gyűlésekre azon czélból küldetnek a tanácsosok, hogy ott kerületük érdekét szemmel tartás, inkább megvédjék. Az alkonsulok gondoskodnak vendéglőkről, ha szükséges, információkkal szolgálnak a főkonzulnak és kötelességük az utazó tagtársakat az út és helyi viszonyokkal megismertetni. Az alkonsulok kerületük részletes mappájával el vannak látva, az utazó tehát fel van mentve ennek beszerzésétől, valamint kötelessége az alkonsulnak a főkonzul minden levelére lehető rövid idő alatt kimerítő feleletet adni.

Ez életrevaló egyletnek fővárosunkban országos konzulja Kosztovics László, a kerékpár-egylet elnöke. Minden tudakozódásra ő szivesen válaszol. Igen kívánatos volna, ha mentül több hazai velocipédista lépne ez egylet kötelékébe és tenne külföldre is kirándulásokat.

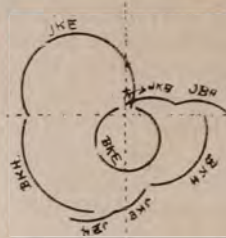
IGALI SVETOZÁR.

Angol korcsolya-figurák.

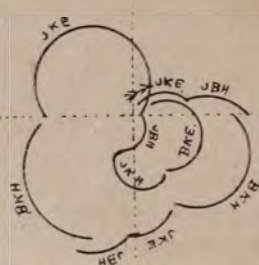
(Képekkel.)

(Folytatás.)

A legjobb benyomást rendszeren azok a korcsolya-figurák teszik ránk, melyeknek befejezéséül egy teljes kört írunk le. Az ilyenekből kettőt mutat be képünk. Leírjuk a körzéseket is, hogy mintegy útbaigazítson a többi le nem rajzolt ábra kiviteléhez. — Az 1-ső ábra körei a következők: hárm. — b. k. h. (f. k.) —

1.

2.

hárm. — b. k. h. (f. k.) — j. k. e. (f. k.-nél nagyobb) — b. k. e. (t. k.)

A 2-ik figura körei a következők: hárm. — b. k. h. (f. k.) — hárm. — b. k. h. (f. k.) — j. k. e. (f. k.-nél nagyobb) — j. b. e. (t. k.) — Tehát az előbbtől csak az utolsó körével tér el e gyakorlat. — Könnyen lerajzolhatók e minták után az ezekhez hasonló következő gyakorlatok:

1-ső gyak. Hárm. — b. k. h. (f. k.) — hárm. — b. k. h. (f. k.) — b. b. h. (t. k.).

2-ik gyak. Hárm. — b. k. h. (f. k.) — hárm. — b. k. h. (k. k.) — j. b. h. (f. k.-nél nagyobb) — j. k. h. (f. k.).

3-ik gyak. Hárm. — b. k. h. (f. k.) — hárm. — b. k. h. j. k. e. (f. k.) — j. b. e. (k. k.) — j. k. e. (t. k.).

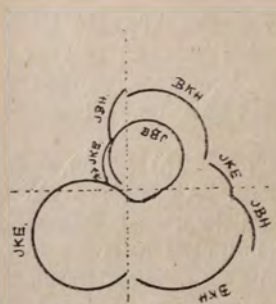
4-ik gyak. Hárm. — b. k. h. (f. k.) — hárm. — b. k. h. (f. k.) — j. k. e. (k. k.) — b. b. e. (t. k.) — b. k. e. (k. k.) — b. b. h. (t. k.).

5-ik gyak. Hárm. — b. h. h. (f. k.) — hárm. — b. k. h. (f. k.-nél nagyobb) — b. b. h. (k. k.) — b. k. e. (t. k.).

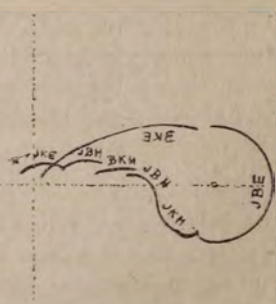
6-ik gyak. Hárm. — b. k. h. (f. k.) — hárm. — b. k. h. (k. k.) — j. b. e. (f. k.) — j. b. h. (k. k.) — j. b. e. (t. k.).

7-ik gyak. Hárm. — b. k. h. (f. k.) — hárm. — b. k. h. (f. k.) — j. k. e. (f. k.-nél nagyobb) — hárm. — j. b. e. (k. k.) — j. b. h. (t. k.).

Az utolsó teljes kör helyett ez előbbi gyakorlatokban egy lábón a külső és belső kört csinálva, a következő gyakorlatok jönnek létre. A 3-ik ábránk körei a következők: hárm. — b. k. h.

3.

4.

(f. k.) — hárm. — b. k. h. (f. k.) — j. k. e. (f. k.) — j. b. h. (k. k.) — j. k. h. (f. k.) — b. k. e. (f. k.) — Hasonló ehhez a következő: hárm. — b. k. h. (f. k.) — hárm. — b. k. h. (f. h.) — hárm. — b. b. e. (f. k.) — b. k. h. (k. k.) — b. b. h. (f. k.) — j. b. e. (f. k.) — Nehezebb ennél e gyakorlat: hárm. — b. k. h. (f. k.) — hárm. — b. k. h. (f. k.) — j. k. e. (k. k.) — j. b. h. (f. k.) — j. b. h. (f. k.).

Az angolok nagy kedvvel gyakorolják az oly figurákat is, melyeknél erős lendülettel nagy köröket írunk le. Ez alakzatokban az élváltások természetesen kevesebbek. Ilyen a következő gyakorlat: hárm. — b. k. h. (f. k.) — hárm. — b. k. h. (f. k.) — j. k. e. (f. k.) — j. b. h. (nagy f. k.-nél nagyobb).

A bal lábbal végezve az utolsó köröket, a gyakorlat így változik: hárm. — b. k. k. (f. k.) — hárm. — b. k. h. (f. k.) — hárm. — b. b. e. (nagy f. h.) — b. k. h. (a félkörnél nagyobb nagy körív).

Az eddigi figurák nagyobb részét köralakban vitettek ki, bemutatunk néhányat olyat is, mely a körte alakot közelíti meg. A 4-ik ábra körei a következők: hárm. — b. k. h. (k. k.) — j. b. h. (k. k.) — j. b. e. (f. k.) — b. k. e. (f. k.-nél nagyobb). — Egészen ilyen alakot irnak le a következő körök: j. k. e. (k. k.) — i. b. h. (f. k.) — j. k. h. (t. k.) — b. k. e. (f. k.) — Hasonló ehhez a következő is: hárm. — b. k. h. (k. k.) — j. k. h. (k. k.) — j. k. e. (k. k.) — j. k. h. (k. k.) — b. k. h. (f. k.) — Ugyancsak szép gyakorlat a következő: j. k. e. (f. k.) — j. b. e. (k. k.) — j. k. h. (t. k.) — b. b. h. (f. k.) — b. b. h. (k. k.) — b. k. e. (f. h.)

(Folyt. köv.)

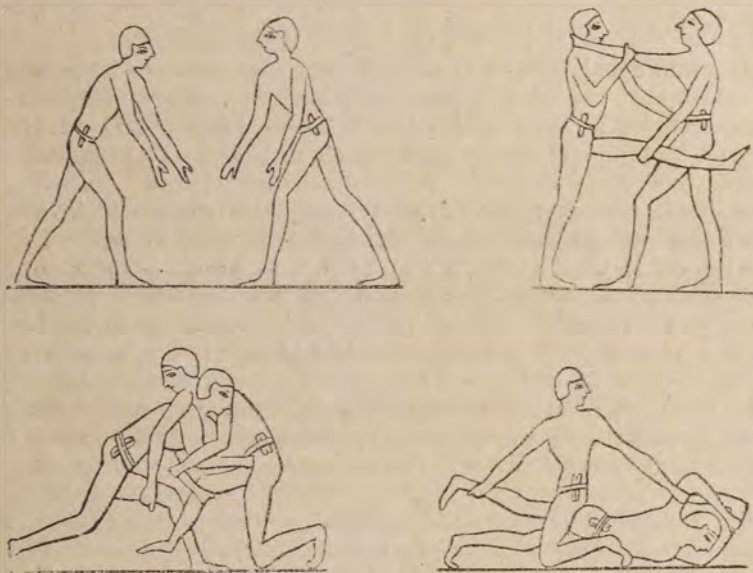
VÁMOS GÉZA.

Az egyiptomiak birkózása.

(Képekkel.)

Csak egy pillantás is a közlött képekre, meggyőzhet bárkit, hogy a mai úgynevezett francia birkózást már évezredekkel előltt ép a mostani módon gyakorolták az egyiptomiak. A kiállítás teljesen megfelel a mostaninak, sőt még a fogás és földrevágás is.

Az általunk bemutatott képek egy német tudós hű rajzai után készültek, ki az egyiptomi sírok képírásairól másolta e rajzokat, melyek azonban a legvilágosabban megmagyaráznak mindent. Mint látjuk, az egyiptomiak is, mint a görögök, meztelen testtel birkóztak s csak egy kötél övezte derekukat. E kötél azonban aligha a birkózásban való fogásra volt szánva, mert képeinken a láb- és nyak-fogással történik a földrevágás.

A legérdekesebb fázisait a birkózásnak mind felmutatja képünk. A kiállításnál lenyújtott karokkal igyekeznek a birkózók az ellenfél lábát megfogni. Ha ez sikerült valamelyiknek, úgy a másik igyekszik letérdeléssel védni magát, mignem e helyzetből földhöz vágja erősebb ellenfele.

A rajz kezdetlegességétől eltekintve, e mozdulatokat a mai kor rajzolója sem tudná jellemzőbben megörökíteni.

Evező-verseny a Dunán.

A Budapesten 1885. június hó 20-án tartandó evező-verseny programmjá.

(Hivatalos.)

Rendezik: a «Hunnia csónakázó-egyesület», a «Nemzeti hajós-egylet» és a «Neptun budapesti evezős-egylet».

Általános nevezési zárlat: május 20.

Részletes nevezési zárlat: június 5. éjjeli 12 óra.

A verseny programmjá:

I. Nemzetközi skiff-verseny. Legjobb hajók. Vándordíj, adja a «Nemzeti hajós-egylet». Védő: H. Hintermann, a bécsi Turner-Ruder-Club tagja.

II. Négyezős-verseny, kormányossal, magyarországi egyletek számára. Kültőre épített, palánkos külvillás hajók (outrigger-gig). Legkisebb szélesség 73 cm.

III. Skiff-verseny, magyarországi egyletek számára. Kültőre épített palánkos külvillás hajók (Klinker-Skiff).

IV. Kétevezős-verseny, kormányos nélkül, magyarországi egyletek számára. Kültőre épített palánkos külvillás hajók (outrigger-gig). Legkisebb szélesség 56 cm.

V. Négyezős-verseny, kormányossal, magyarországi egyletek számára. Legjobb hajók.

Ha az általános nevezési határidőn belül legalább 2 oly csónak jelentetik be a versenyre, a melyek a fenti programmból ki vannak zárva, a versenybizottság részükre külön versenyszámot fog kiírni.

A pálya minden versenynél 3000 méter egyenes vonalban lefelé. Minden versenynél tiszteletdíjon kívül a győztes csapat minden tagja emlékérmét is nyer.

A versenyeken csak evezős-egyletek tagjai vehetnek részt.

Az általános nevezésnek a nevező-egylet nevét és a versenyszám megjelölését, a melyben az illető egylet résztvenni kíván, a részletes nevezésnek pedig a hajó és legénység nevét, valamint a test és sapka színeinek megjelölését kell tartalmaznia. Minden nevezés írásban lepecsételve boríték alatt Fülepp Kálmán urhoz, a nemzeti hajós egylet igazgatójához (Budapest, IX. pipa-utca 33.) nyújtandó be. A tétet az első nevezésnél mellékelendők.

Azon sorrendnek megállapítását, melyben a versenyek megtartatni fognak, a rendező bizottság fentartja magának.

Budapest, 1885. február 19.

A rendező-bizottság.

T. előfizetőinkhez.

Tisztelettel kérjük olvasóinkat, kiknek előfizetésük lejárt, hogy hátralékos összegeiket küldjék be s előfizetéseiket ujtsák meg.

Az előfizetési ár: 3 óra 2 frt, 6 óra 4 frt, 12 óra 8 frt.

Az előfizetési pénz legcélszerűbben posta-utalványon küldhető Aigner Lajos könyvkereskedésébe (Budapest, IV. váczi-utca 1.)

Az 1884-iki évfolyamból még néhány teljes példánnyal szolgál a kiadóhivatal 6 frtjával

Különfélék.

(Hivatalos.)

A «Budapesti vasparipa-egylet» rendes évi közgyűlését f. évi márczius hó 8-án tartja meg a «Nemzeti torna-egylet» helyiségében.

Budapest, 1885. febr. 20.

Vermes Lajos,
alelnök.

A «Budapesti Kerékpár-Egyesület» 1885. márczius 3-án (kedden) az István főherceg szálloda kávéházi külön termében esti 8 órakor rendes közgyűlést tart.

***

Az egyleti régi tagsági jegyek ezentúl úgy a rendőrség, valamint az egyesület irányában érvénytelenek. Az 1885. évre szóló tagsági jegyek Forché Román urtól (V. ker. Harminczad-utca 4.) átvethetők s a rendőrség előtt teljes önigazolásul szolgálnak.

Budapest, 1885. febr. 20.

Ifj. Reitter Ferencz,
egyesületi titkár.

(Nem hivatalos.)

Az athléták közgyűlése. A Magyar Athletikai Club tagjai újból értesítettek, hogy f. é. márczius 1-én rendkívüli közgyűlés fog tartatni, melyen a felmondott alapítványi tőkeösszegek beruházása érdekében kiküldött választmányi albizottság fog érdemleges előterjesztést tenni.

Az ó-budai tornaegyesület közgyűlése. Múlt hó 6-án Gergelyi Jakab elnökle alatt a «Korona» vendéglő kis termében tartá rendes közgyűlést az ó-budai tornaegylet. Jelenleg az egyesületnek 120 tagja van. Művezetőül Ruh Géza tornatanító választatott meg. Az egyesület vívási tanfolyamot is nyitott s ennek vezetésével Killer Károly urat bízta meg. A költségvetésből kitűnik, hogy az egyesületnek 500 forint készpénz s 2000 forint értékű vagyona van. A tisztújítás eredménye a következő: elnök Gergelyi Jakab; alelnök Spitz Károly; titkár Schinabeck Engelbert; pénztárnok Schwarzkopf Antal; ellenőr Bacsa József; szertárnok Gyulányi Adolf; zászlóvivő Havranek Nándor; orvos dr. Berger Lipót; választmányi rendes tagok: Horcsik Kálmán, Knausz Károly, Szabó Lajos, Bonin István, Radler Károly, Grósz József; póttagok: Hilbert Vilmos, Drescher Károly. Több apró ügy elintézése után elnök a gyűlést feloszlatta.

Gróf Esterházy Mihály, a M. A. C. elnöke, néhány hétre Bécsbe és Velenczébe utazott s a közgyűléseni elnöklést Dessewffy Aristid II-od alelnökre ruházta.

A szegedi torna-egylet e hónap 7-én a Loyd-termében fényesen sikerült táncvigalmat rendezett, mely a legjobb hangulat mellett kora reggelig tartott. A négyes-ket 60 pár tánczolta. Ott voltak: Lemle Erzike, Aigner Gizella, Zach Laura, Dörner nővérek, Partl Laura (Tolnáról), Reinlein nővérek (Nagy-Teremia), Kolb Lila, Schiller Lujza, Prejszler Mariska, Alacs Mariska, Nagy Gizella, Sávoy Bella, Pálffy Rozika, Wutha nővérek, Szekrényi Ida (H.-M.-Vásárhely), Krumesz Marcsa (Cservenka), Burián nővérek (Deszk), Schütz Ilonka, Pacher Vilma, Molnár Ilka, Felmajer Zsófi, Völgyi Erzs, Varga Rózsa, Endrényi Mariska, Szabó Mariska, Zsiros Etel (Lugos), Koncz Etel, Kovács Ilonka, Madár Mariska, továbbá ifj. Gál Ferenczné, Gál Kálmáné, Gál Jánosné, Krebsz Józsefné, Aigner Lajosné, Aigner Vilmosné, Lemle Miklósné, Trisler Péterné, Schiller Károlyné, Nagy Jánosné, Dörner Mihályné, Fári Istvánné, özv. Gaupmanné, Endrényiné, Wutháné, Völgyiné, Löwinger Gyuláné, Szabó Mihályné, özv. Kovács Istvánné.

Felmondott alapítványok. A Magyar Athletikai Club összes alapító levelei, a Club ügyészénél, Molnár Árpád ügyvédnél deponáltattak s az alapítványi tőkeösszegek az elnökség részéről már felmondattak.

Lövész-egyleti közgyűlés. A nagyváradai polgári lövészegylet múlt vasárnap délelőtt közgyűlést tartott az »Apolló« szállóban. A közgyűlésnek főtárgya a Rhédei kert átvételi ügye volt. Egyhangú határozattá vált, hogy a kertet a lövészegylet átveszi a várostól, azonban átiratot intéz a törvényhatósági bizottsághoz, hogy ez évenként 1000 frtot bocsásson a város pénztárából rendelkezésre a kert átalakítási és gondozási költségei fejében. Azonkívül építtessen a mostani fűrdőház, illetve himlőkórház helyett más alkalmasabb helyre egy kertészlakot. Az egylet 12 évre kívánja átadni a kertet, mely idő alatt korlátlanul rendelkezessék azzal. Másik tárgya volt a közgyűlésnek az országos lövészegyleti szövetségbe való belépés kérdése. Az egylet, mint ilyen belép ugyan a szövetségbe, azonban tagjait, mindaddig, míg az alapszabályokat nem ismeri, a belépésre nem kötelezi. A közgyűlés ezután több lényegtelen tárgyat elintéztén, eloszlott. A szép Rhédei-kertben a lövész-egylet segítségével igen könnyen athleta gyakorlatok és versenyek is rendeztethetőnek s bizonynyal egyletet alakítani is könnyű volna az ifjúságban gazdag városban.

Athléta élet. *Bély Mihály* a M. A. C. művezetője, felkéri a club összes működő tagját, hogy az enyhébb napok beálltával menőül számosabban jelenjenek meg az esti gyakorlatokon, hogy a tavaszi elő-training tömegesen megkezdhető legyen. Együttal örömmel tudatja azt is, hogy e tavaszon, egy erős gyalogló és kiránduló csapat már is megalakulóban van! A kik e kis turista csapatba be akarnak állani, siessenek!

«Stefánia-club». A «Balatoni vitorlázó egylet» f. hó 4-én tartotta meg közgyűlést Esterházy Mihály gr. elnökle alatt. Az ülés tárgyairól a következőket közöljük: Az egylet címét «Stefánia-club»-ra változtatja és küldöttséget indít Bécsbe, mely Stefánia főherczegnétől a cím viselhetésének engedélyét kikérje. Megváltoztatja ennek nyomán zászlóját is, melyre korona jó. Ezenkívül két új taggal egészítette ki választmányát, Károlyi László és Antal grófokat választmányi tagokká választván.

Vadászatok. A nagy-kanizsai erdei vadásztársulat e hó 3-án az alsó erdőn hajtóvadászatot rendezett, melyben 26 nyúl és 2 őzet lőttek. — Palinban, a hol úgy a vad változatosságánál, valamint a vadászterület szépségénél fogva igen érdekesek szoktak lenni a vadászatok, szintén hajtóvadászat volt e hó 5-én. A vadászterület a palini határban, az úgynevezett Vajda-erdőrészekben volt. A vadászatot, melyben 14-en vettek részt, Wieber erdőmester rendezte. Esett 31 nyúl, 5 róka és 3 őz. Az elejtett vadakon

kivül este Wieber úr vendégszerető házánál vidám, barátságos lakoma jutalmazta a vadászokat a nap fáradozásaiért. — Gyurgyánczon e hó 8-án volt hajtóvadászat, melyen 18 nyúl, 2 róka (gyönyörű példányok) és 1 őz esett; az utóbbi különös módon, ugyanis az őzek a hajtók során keresztül visszatörvén, az egyik után egy hajtó utána dobta a kistejszóját és oly jól találta, hogy a nagy vérvesztésről rögtön felismarható volt, hogy az őz erősen sebezve lett. Rövid csapás után egy szomszéd hajtásban az őz már csak vonaglott és a lövés, melylyel végre leterítették, valószínűségelemzés volt. — Móriczhelyen múlt szerdán tartott Krug főedész sikerült mezei nyúl vadászatot, melyen 80 darab nyulat lőttek.

Magyar tornászok Drezdában. Mint már említettük a «Nemzeti tornaegylet»-ből többen kimennek a jul. 19-iki drezdai nagy tornaünnepélyre. Bokelberg Ernőnél már eddig a következők jeles tornászok írták alá nevüket a kirándulásra: Keresztesy Sándor, Svafka Manó, Kampis Lajos, Bokelberg Ede, Oherolly János, Vermes és Kájinger Mihály.

Úszoda Debreczenben. Polony Andor a «Debreczeni Ellenőr»-ben egy úszoda felállítását sürgeti Debreczenben.

Vidám vadásztörténetet írnak egy aargaui kantonból egy badeni lapnak. Vaddisznó vadászaton két őreg, kipróbált vadásznak volt szerencséje: két sertés oly mozdulatlanul állt meg előttük, mint valami fabakk s teljes önmegadással látszottak várni a gyilkos golyókat. S mégis az a hihetetlen dolog történt, hogy a biztos kezű és szemű nimródok hibáztak. Hogyan történt ez? A vadászok megbeszéltek egymás közt, hogy ki melyik disznót fogja elejteni; az egyik az egyenes farkú, a másik a kunkoros farkú állatot választá. Midőn azonban löni akartak, váratlan dolog történt; az egyenes farkú vad felkunkorította, a kunkoros farkú pedig kiegyenesítette farkát. A vadászok zavarba jöttek, a lövéseket elhibázták s a karimás orruak örülve a sikerült cselnek, vidám rögögéssel menekültek az erdők sűrűjébe.

Az athléta bál. A fővárosi bálók közt már több éve különösen az athléta bál az, a hol magas arisztokrácia is tömegesen megjelen. Az idei bálon is a legszebb közönség gyűlt egybe f. hó 9-én. A lady patroness tisztéről gróf Almássy Kálmánné az utolsó napokban mondott le a családban bekövetkezett betegség miatt s azt gróf Andrassy Aladárné az utolsó napokban vállalta el. A grófné e pár rövid nap alatt oly érdekeltséget tudott gerjeszteni a bál iránt a főrangú körökben, hogy ritka nagy számmal jelentek meg e körök képviselői. A lady patroness tíz óra-akor foglalta el helyét a pálmákkal és más exotikus növényekkel díszített emelvényen. A kék-sárga drapérián vívókard, paizs és kesztyű jelezte az athléta napját. A lady patroness udvarában a magas arisztokrácia számos tagját láttuk. Ott voltak gróf Andrassy Manóné leányával gr. Andrassy Irmával, D'Orsay grófné leányával, gr. Károlyi Viktoré, hg. Odessalchy Gézáné, gr. Teleki Irma, gr. Cebrían Lászlóné leányával, gr. Pejácsevich Tivadarné, br. Inkey Nándorné, br. Edelsheim-Gyulai Lipótné, a férfitársaság között ott láttuk a többek között gr. Andrassy, Gyulát, gr. Andrassy Manót, gr. Andrassy Gézát, br. Edelsheim-Gyulay Lipót, Graeff tábornokot, gr. Szapáry Gézát, gr. Esterházy Mihályt, gr. Teleki Józsefet, gr. gr. Kinsky Nusit, gr. Török Józsefet, gr. Zichy Aladárt, ifj. gr. Almássyt, Pazmándy Dénest, gr. Esterházy Andort, gr. Szapáry főispán két fiát, Salomon Gézát és még többeket. Coburg Fülöp herczeg tíz óra után érkezett meg s huzamos ideig tartózkodott a mulatságon és gróf Teleki Józsi a bál elnöke előtt kifejtette, hogy neje a főherczegné roszulléte miatt a bálon meg nem jelenhetett. Ott voltak: Koroda Mariska (Garam-Ujfaluról), Tóth Mariska, Keleti Edit, Nasser Emilia, Monaszerly Milike, Giczey Ida, Hódy Lenke, Vadnay Margit, Andrassy-Szász Sarolta, Alkér Lajka, Kelen Milike, Balajthy Bella, Hoek Leona, Széll Matild, báró Eötvös Fanni, Pongrácz Jolán, Ruprecht Viola, Domahidy Ida, Kerékgyártó Ilona, Farkas Henriette, Grulich Angyalka, Dörsehug Mariska, Kovács Mimi, Bartolucci Viktória, Egressy Etelka, Fluck Jolán, Stankovits Mariska, Holtzspach Róza, Mészáros Vilma, Steingruber Mariska, Vermes Gabriella, gr. Gorsej Paula, Szi Laura, Bulcsu Viola, Bulcsu Etel (Halasról), Skublics Bella, Skublics Hermin, Bogdán Margit (Kolozsvárról), Barthos Mariska, Szeiffert Ilona, Lugossy Matild, Bauer Paula, gr. Csáky Vilma, Kordin Róza, Svabe Ernesztin, Steinbach Francziska, Vukovich Katicza, Reviczky Ella, Hegedüs Miczi, Della-Vedella Gizella, Rupp Lili, Simon Juliska, Zavody Irma, Perczel Berta, Perczel Ilona, Szappanos Karolin, Farkas Katicza, Bibal Róza, Fényfy Mathild (Kecskemét), Sóváry Ida, Forris Gizella, Bauszern Lucza, Charmant Mariska, Pilaszanovits Ilona, Jakobey Ilona, Chylinszky Mariska, Voinits nővérek, Kovács Mariska, Rűck Örsike, Nagy Irén, Magyar Etelka, Nagy Jolán, Nagy Matild, Jankovits Irén,

Hirsch Anna, Vásárhelyi Gizella (Szomor), Andaházy Gabriella, Andaházy Gizella. Keleti Károlyné, Lámory Kálmánné, Koroda Pálné, Domahidy Ferenczné, Kerékgyártó Árpádné, Cresticz Sándorné, gr. Czebrían Lászlóné, Ambró Gézáné, Grulich Vinczéné, Dörschug Antalné, Giczey Sámuelné, dr. Kelen Józsefné, Fluck Gusztávné, Stankovits Fülöpné, Holzspach Anna, Thewrewk Emilné, gróf Dorsey Fiát Marietta, Forster Béláné, özv. Bulcsu Károlyné, Barthos Tivadarné, özv. dr. Csorba Lajosné (Debreczen), özv. Balajthy Imréné, Szeiffert Károlyné, From Frigyesné, gróf Csáky Tivadarné, báró Eötvös Józsefné, özv. Kordin Jánosné, Svába Mária, özv. Vermes Nándorné, Apáthy Lászlóné, Vukovics Jakabné, Reviczky Andorné, Hegedüs Károlyné, Bethlen-Teleki Ilona grófné, Radák báróné, Alkér Ernőné, Csik Józsefné, Rupp Jánosné, Simon Károlyné, Závody Albiné, Szappanos Lászlóné, Szabó Endréné, Rotter Ferenczné, Sárváry Gusztávné, Bibel Jánosné, Vadnay Károlyné, Dedinszky Kálmánné, Ádám Gusztávné, özv. Hódy Lajosné, Bauszner Guidóné, Madarász Gyuláné, Haracsek Lászlóné, Hock Lajosné, Kauzek Gyuláné, Körsy Jánosné, Riskó Ignáczné, Tóth Istvánné, Széll Sándorné, Jakobey Károlyné, Rakovszky Istvánné, Inkey Kálmánné, Andrásy Mihályné, Kovács Sándorné, Hirsch Sebestyénné, Westermayer Károlyné, Magyar Gyuláné, Nagy Imréné, Röck Istvánné, Jankovics Miklósné, Lothos Gézáné, Farkas Pálné, Környei Edéné, Nikolich Sándorné stb. A táncrend négy mezőre osztott czimerpaizs volt az Esterházy család családí színeivel, a mely egyszerre mind a magyar atletikai klub couleurje és két pánczélos vívó keztyü feleit a grófi korona látható. A esinos diszmunka Marton Alajosnál készült.

A «Neptun» csónakjai. Az ifju evezős-egylet csónakjai, mint már említettük Bécsben készülnek Jamesnél. Ezeknek átvételére az egylet alelnöke Nerey Ödön maga utazott fel, hogy csak hibátlan munkát fogadjanak el.

A «Balaton-egyesület» bálja. A bőjti vigalmak sorát a «Balaton-egyesület» mai tánczestélye nyitotta meg, melyre a vigadó kistermében szép és diszes közönség jelent meg. A buzgó és tevékeny rendezőség mindent elkövetett, hogy az estélyt a jelenlevőknek kellemessé tegye s ezt el is érte. A hölgykoszoruban voltak: Leányok: Andaházy Gizella és Gabriella, Svabe Ernestina, Ádám Ilona, Fromm Zsenicza, Vadnay Margit, Riskó Irén, Nyiry Jolán, Weisz Anuska, Székely Kornélia, Komlody Erzsike, P. Szathmáry Aranka, Andrásy Szász Sarolta, Gyárfás nővérek, Reviczky Ella, Fülep Mariska, Borchy Irma, Jankovich Irén, Szokoly Margit, Steinbach Lujza, Kollerich Irma, Kreische Irma, Zaharszky nővérek, gr. Festetics Mariska, Károly Margit, Simó Juliska, Jakoby Ilona, Nikora Szabina, Bogisich nővérek, Wettstein Vilma, Gregersen Anna, Böhm Mariska, Eietzl Teréz, Kodolányi Marianna, Vermes Gabriella, Buzi Emma, Bauer Paula, Totis Irén, Tóth Izabella, Etelváry Piros és Margit. Asszonyok: Andaházy Lászlóné, Ádám Károlyné, Vadnay Károlyné, Környei Edéné, Bogisich Lajosné, Apáthy Lászlóné, Simó Béláné, Csávósy Béláné, Nyiry Lajosné, Csávószky Lajosné, Borchy Ödönné, Riskó Ignáczné, Jankovich Miklósné, Fromm Pálné, Dietzl Józsefné, P. Szathmáry Károlyné, Reviczky Ambrusné, Károlyi Sándorné, Kollerich Pálné, Kodolányi Antalné, Tóth Gáborné, Kék Oszkárné stb.

Fővárosi korcsolyahelyek. Semmi sem bizonyítja a korcsolyázás rohamos terjedését jobban, mint hogy a fővárosban évről-évre megkétszereződik a korcsolyázási helyek száma. Evekkel ezelőtt csak a Városligeti, ritkán Orczikerti tavakon és erős télben a Dunán korcsolyázhatott a fővárosi sportkedvelő ifjuság, míg ma már hat berendezett jégpálya áll rendelkezésünkre. Első helyen kell felemlíteni a «Budapesti korcsolya-egylet» pályáját és mellette a bérlő által gondozott egy nagyobb és egy kisebb jégterületet. — Az egyleti pálya szabálytalan alakú több száz négyszögöl területet foglal el és gondozása a legkényesebb igényeknek is megfelel. A bérlő jege kevesebb területen hasonlóan jól van gondozva. — Az Orczikert kis tavát is nagyon számosan látogatják, bár a jeget a seprésen kívül alig ápolják. — Gondozott mesterséges jégpálya van még a főváros pesti oldalán a «Nemzeti tornaegylet» nyári tornázó helyén. — A korcsolyázásra alkalmas és használni szokott helyek még a pesti oldalon a következők: az állatkerti tó, a papnövelde kertje a Józsefvárosban, a Rákos és mellette a jégkészítő helyek, a Golyónál, a sertés tavak Kőbánya felé, az újpesti és soroksári Dunaág. — A főváros budai oldalán a legszerencsésebb fekvésű az I-ső ker. polg. kör korcsolya pályája a Kristen-féle téglavetőnél. Itt tart a korcsolya idény legtovább, mert a mély völgyben levő tó vize hamar befagy s későre olvad fel. — A budai tornaegylet az Atilla-utcában készített mesterséges jégpályát. A pálya szép tágas a jég jól van rajta gondozva. — Az ó-budai tornaegylet az uradalmi téglagyár telepen hasonlóan jól gondozott pályát

tart fenn. — A Klem-féle téglagyári telepen is rendszeresen korcsolyáznak. — A Ganz-féle gyár életre való munkásai is állandó pályát gondoznak a fővárosi legelőkön összegyűlt hó- és esővizeken. — Korcsolyázni lehet a fővárosi baloldalon az összekötő híd mellett a Dunaágon, és az ó budai Dunaágon. Ezekon kívül még számos magán háznál van berendezve korcsolyázási hely. Mind e helyeken a fővárosban körülbelül négyezeren korcsolyáznak.

«Herkules»-naptár.

Márczius	1-én a «Magyar Athletikai Club» rendkívüli közgyűlése.
«	1-én a «Budapesti Vasparipa-Egylet» kirándulása Győrbe.
«	3-án a «Budapesti Kerékpár-Egylet» rendes közgyűlése.
«	8-án a «Budapesti Vasparipa-Egylet» közgyűlése.
«	15-én a «B. V. E.» kirándulása Székesfehérvárra.
«	25-én a «B. V. E.» kirándulása Visegrádra.
Április	5-én a «B. V. E.» kirándulása Kassára.
«	6-án bécsi löverseny.
«	12-én « »
«	16-án « »
«	19-én « »
«	23-án « »
«	26-án « »
«	28-án pozsonyi löverseny.
Május	1-én bécsi löverseny.
«	3-án budapesti löverseny.
«	5-én « »
«	7-én « »
«	10-én « »
«	12-én « »
«	14-én « »
«	16-án a «M. A. C.» tavaszi viadala.
«	17-én budapesti löverseny.
«	17-én bécsi löverseny.
«	19-én « »
«	21-én « »
«	25-én Köveskällai athleta-versenyek.
«	25-én bécsi löverseny.
«	28-án « »
«	31-én « »
Junius	2-án « »
«	4-én a «M. A. C.» nemzetközi viadala.
«	7-én bécsi löverseny.
Julius	19-én a «Nemzeti Torna Egylet» drezdai útja.
«	közepe táján a «M. A. C.» úszó versenyei.
Augusztus	2-án a «Szabadkai Torna-Egylet» versenyei.
«	15-én a «Szabadkai Vasparipa-Egylet» bukaresti útja.
«	15-én a «Bajai Athleta-Kör» versenyei.
«	15-én a «Bajai Athleta-Kör» verseny-nyalaglása.
«	16-án a «Bajai Athleta-Kör» verseny-úszása.
«	20-án budapesti löverseny.
Szeptember	3-án budapesti galamblovési verseny d. u. 1 óra.
«	4-én « »
«	6-án « »
«	6-án bécsi löverseny.
«	8-án budapesti galamblovési verseny d. u. 1 órakor.
«	8-án bécsi löverseny.
«	10-én « »
«	13-án « »
«	15-én « »
«	17-én « »
«	20-án « »
Szeptember elején	a «M. A. C.» bajnoki gyaloglási versenye Budapest—Adony és vissza.

Tartalom.

Sport-e a torna? (Kugler Miklóstól). — Budai jég-ünnepély (Porzsolt Gyulától). — Budapesti nemzetközi galamb-lövészeti programja (gróf Esterházy Mihálytól). — A «Bajai athleta-kör» versenyei (Léderer Páltól). — A «Cyclist Touring Club» (Igali Svetozártól). — Angol korcsolya-figurák (Vámos Gézától, képekkel). — Az egyiptomiak birkózása (képekkel). — Evező-verseny a Dunán. — T. előfizetőinkhez. — Különlék. — «Herkules»-naptár. — Tárca: Játékok a jégen (Vider Gusztávtól).

Aigner Lajos könyvkereskedése

Budapest, IV. Váci-utca 1.

A PETŐFI-TÁRSASÁG

I. könyvkiadó-vállalata.

<i>Abonyi Lajos.</i> Itt a szép Alföldön. Népies elbeszélések	1 frt 60 kr.
<i>Balázs Sándor.</i> Tarka képek. Beszély- és rajzgyűjtemény. 2 kötet	3 « 20 «
— Vig elbeszélések	1 « 50 «
<i>Bartók Lajos</i> költeményei	1 « 20 «
<i>Bulla János.</i> Humoros elbeszélések	1 frt 60 kr. Kötve 2 « 40 «
<i>Endrődi Sándor</i> költeményei	2 frt. Kötve 2 « 80 «
— Ujabb költeményei	2 « — «
<i>Jókai Mór.</i> Észak honából. Muszka rajzok	1 « 20 «
<i>Lauka Gusztáv.</i> A multból a jelennek. Emlékjegyzetek	1 « 60 «
<i>Mikszáth Kálmán.</i> Kavicsok. Elbeszélések	1 « 20 «
<i>Pap Miklós.</i> Itt is ott is	2 « 50 «
<i>Petőfi évkönyv.</i> (A cidóni alma. Éjszakától stb.)	1 « 40 «
<i>Szana Tamás.</i> Molière élete és művei	1 « 50 «
<i>Teleki Sándor</i> gróf. Emlékeim. 2 kötet	3 « 80 «
<i>Váradi Antal.</i> Az én világom. Költemények	1 « — «
<i>Vértesi Arnold.</i> A nyomoruság iskolája. Regény	1 « 50 «
<i>Zichy Géza</i> gróf költeményei	1 « — «

II. A társaság közlönye.

<i>Koszorú.</i> Szépirodalmi közlöny. Szerk. Szana Tamás. 1878–1882. 8 kötet, 8-rétben, fényképekkel stb. Kötete füzve 4 frt, díszkötésben	5 frt — kr.
<i>Koszorú.</i> Szerkeszti Szana Tamás. Ujabb folyam 4-rétben. 1883–1884. 4 kötet, egy-egy füzve 4 frt, díszkötésben	5 « — «

SZERENCSÉTLÉN FURULYÁSOK.

ELBESZÉLÉSEK.

IRTA

PORZSOLT KÁLMÁN.

Budapest, 1883. Grimm Gusztáv könyvkereskedése.

Ára 1 frt 40 kr.

TARTALMA:

A szerelmes szeszélyes. — Pünkösdi rózsza. — A becsület bolondja. — A tanácsos ur pártfogása.

SÁROSY GYULA ÖSSZES MŰVEI.

Életrajzi bevezetéssel és jegyzetekkel

kiadja

ABAFI LAJOS.

Sárosy Gyula a magyar költészeti irodalomban kiváló helyet biztosított magának; lánglelke, kitűnő nyelvezete és géniusának merész föllengzése maradandó becsű műveket teremtett, melyek vagy szétszórtan láttak napvilágot, vagy részben az idők nehéz sajtóviszonyainál fogva meg nem jelenhettek, de ezer meg ezer kézirati másolatban keringtek a hazában. Nálánál senki sem dicsőítette nagyobb áhitattal és erősebb phantáziával a magyar szabadságot, melynek zaklatott és üldözött élete oly korán esett áldozatul.

Nagy szenvedések és martyromságok között tünt el a költészet egéről, melynek egyik fénylő csillaga volt; miért is megérdemli, hogy nemcsak összes műveit, hanem életrajzát is lehető részletességben ismerje a hálás utókor.

Az a kegyelet, mely bennünket Sárosy Gyula összes műveinek kiadására birt, ösztönöz most arra, hogy e három kötetre terjedő műveket (Arany trombita, színművek, hazafias s egyéb költemények) új olcsó kiadásban mentül szélesebb körökre nézve hozzáférhetőkké tegyük.

Ehhez képest 1884. ujévtől kezdve egy-egy hárommives füzetet bocsátunk ki. Összesen 22 füzet lesz.

Egy-egy füzet ára 20 kr.

Bekötési táblák 25 krajczárjával kaphatók. Kivánatra mind a három kötetet egyszerre is szállíthatjuk. Ára barna vászonkötésben, piros szegélylvel 6 frt.

Aigner Lajos
kiadóhivatala.

HERKULES-KÖNYVTÁR.

Szerkesztik: PORZSOLT JENŐ és PORZSOLT KÁLMÁN.

Kiadja: AIGNER LAJOS KÖNYVKERESKEDÉSE.

E cím alatt új hézagpótló vállalat indult meg, mely a «Herkules» testgyakorlati közlönyvel párhuzamosan a testedző sport, a torna, atletika, csónakázás, korcsolyázás, velocipédezés, úszás, vívás, szóval a testgyakorlatok összes nemeinek ismertetésére és terjesztésére szolgál.

A «Herkules-Könyvtár»-ban önálló becsű szakmunkák fognak megjelenni a testedző sport összes ágaiból.

Minden kötet külön egészet képez és külön megrendelhető.

E kötetek nélkülözhetetlen segédkönyvül szolgálnak egy a tornatanárjelölteknek, tornatanároknak, sportegyleti művezetőknek, mint megbecsülhetetlen kézikönyvül szolgálnak a sportsmaneknek, tornászoknak, műkedvelőknek és teljesen laikusoknak, kik a «Herkules-Könyvtár» egyes kötetei segítségével a testgyakorlatok összes nemeit elsajátíthatják.

Az összes eddigi magyar testgyakorlati irodalom két-három jobbára, elavult munkából állván, e vállalat régóta érzett hiányt fog pótolni. A vállalat első füzeteként «A magyar labdajátékok könyve» jelent meg.

Sajtó alatt van:

«A KORCSOLYÁZÁS KÉZIKÖNYVE».

A «Herkules-Könyvtár» minden egyes kötetét az ország legjelesebb szakemberei írják s szép képek fogják díszíteni.

Nincs a testgyakorlatoknak neme, a melyre a «Herkules-Könyvtár» ki ne terjeszkednék s így rövid idő alatt ez a vállalat fogja megvetni a magyar testgyakorlati irodalom alapját.

Minden évben több kötet fogja elhagyni a sajtót s gondunk lesz rá, hogy az egymást követő kötetek nemcsak szakszerűség, hanem változatosság és érdekesség tekintetében is kielégítsék a művelt közönség igényeit.

Nem hirdettünk előfizetést sem e kötetekre, sem társaira, de hiszszük és reméljük, hogy az igazi művelt közönség nem fogja megvonni pártfogását attól az úttörő vállalattól, mely Magyarország hiányzó testgyakorlati irodalmát van hivatva megteremteni.

A «Herkules-Könyvtár» szerkesztősége.

A PÁRBAJ.

Színmű egy felvonásban.

IRTA

PORZSOLT KÁLMÁN.

Budapest 1881. Pfeiffer Ferdinánd kiadása.

Ára 40 kr.

Először adatott a *Nemzeti színházban* 1881. márcziusában.

SPORT-KÖNYVEK.

Kaphatók Aigner L. könyvkereskedésében, Budapesten,
(Váci-utca 1. sz. alatt.)

Brandeis Handbuch d. Schiess-Sport geb.	3.—
Hergsell Die Fechtkunst brosch.	4.—
« « « geb.	5.50
Heydebrand Handbuch d. Reitsport geb.	3.—
« « d. Fahrspport geb.	3.—
Meyer Handbuch d. Fischereisport geb.	3.—
Silberer Handbuch d. Rudersport geb.	3.—
Georgens Illustriertes Sport-Buch	4.80
Silberer u. Ernst Handbuch d. Bicycle-Sport geb.	3.—
Wilhelm Karl Quelle des Vergnügens	2.40